Сабрана дела
Змаја Јована Јовановића

VI

Издавачка Књижарница Геце Кона

ЗМАЈ ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ

О ДЕЦИ ЗА ДЕЦУ

БЕОГРАД
Издавачка књижарница Геце Кона
1. Кнез Михаилова 1.
1933

Сабрана дела

Јована Јовановића Змаја

на дигитални свет донео

Золтан Чала
zcsala@pm.me

ПРИРЕДИО
ЈАША М. ПРОДАНОВИЋ

VIII

(НАСТАВАК)

Мали трговци

Обратите пажњу
На ове трговце;
Брат продаје жигице,
Сеја прима новце.

Невоља их тера,
Глад у њима цвили, —
Иначе би они
Сад у школи били.

Па тргујте, мали,
И Бог вас помогô
Е да би вам било
Берићета много.

Трговина ј' потребна
Кâ и занат што је;
Поштени трговци
У штовању стоје.

И многи су, знајте,
Са малим почели,
Па су се високо,
Високо попели.

Да Бог да се и ваш
Рад што боље крен'о,
Тргујте, тргујте
— Ал' само поштено!

Реља — Небојша

Шетао се мали Реља
С господином Мајербеком,
Шетали се поред шуме
Пољаницом, травом меком.

Мајербек му о тој шуми
Страшних ствари приповедô —
Ту су негда становале
Страшне звери, лав и медо.

Ту се врзли љути вуци,
И слонова ту је било —
Ко је онда овуд прошô,
Том је таки одзвонило.

»Па шта велиш, драги Реља,
Шта би било од тебека,
Да си онда овуд шетô
Па да скочи каква зверка?!«

Подбочи се Реља мали —
(Ту је слика, — ево гле га!)
»Мени не би ништа било;
Не бојим се ја ничега.

Та вук би се мене бојô,
Не би на ме он насрн'о;
А баш кад би и насрн'о,
Шију би му ја заврн'о.

Кад би медвед какав дошô,
Бог и вера зло би прошô,
Од ове би руке пао,
Ни замумлат не би знао.

Ни од лава не бих бегô
Он би на ме зин'о зјапом,
А ја би му грло пробô
Овим штапом«.

Па сад Реља напред пође
А остави Мајербека, —
Наједаред, — шта је сада? —
Зачула се вика, дрека.

Ни прилике није било
За опасност неку већу, —
Већ је само један гусак
Напô нашег јунак Рељу.

А Небојша од стра зин'о
(Ето слике, па га глајте!)
Он јуначким гласом виче:
»Јао, јао, помагајте.«

Ево сада Реља плаче,
И право је, нека, нека,
Чујмо и ми мудре речи
Господина Мајербека.

»Лепо је то кад ко вере
У јунаштво своје има, —
Али ко се гуска боји,
Нек не прети лавовима.«

Помајка кокошка неваљалом пачету

Баш човек свашта дочека, кад једном остари,
И ти баш тако, лоло, једнако по бари!
По сата већ те тражим по трави, по слами,
Била сам, а где нисам, па већ и у јами,
И с виса гледала сам, од горе с тавана;
Тражим, — а кога нема, нема мог пачана.
Не могу да те познам, сав си у мрљама;
Који те ђаво води ваздан по брљама!
И тај ти посô неће проћи на лио,
Једанпут ћу тек чути: пачан с' удавио.
Погледај, море, пилиће, на њих се угледај,
Иде ли које у воду? Боже сачувај!
Ако си жедан, ено ти у црепу водице,

Ал' ти би да се купаш, о Богородице!
Ја с тобом једним имам више кубуре,
Него са петнаест пилића ђутуре.
Ал' погле ову шибу, то ти је помозбог,
Њоме ћу ја излечит пачана мог.

Добра Јела

Знате л' зашт' је овде
  Насликана Јела?
Не што ј' тако лепа,
  Не што ј' тако бела.

Већ што има срце
  Да му нема пара,
Па тим добрим срцем
  Свакога очара.

Ето и сад, глете,
  Нашу добру Јелу!
Шта има у руци?
  Миланову стрелу.

Око њених уста
  Осмејак се вије,
Она сад премишља
  Где ће да је скрије.

Хоће да је скрије,
  Јер је вид'ла јуче
Како Милан стрелом
  Јадне врапце туче;

А то врапце боли,
  Па проклињу стрелу, —
Ал' не само врапце,
  То боли и Јелу.

Зато сада смишља
  Где ће да је скрије, —
И за то се тако
  Враголасто смије.

Овако се не доказује

Ево слике злопримерне,
  Како ради љути Трива;
Кад што коме доказује,
  То с песницом бива.

Са песницом можеш кога
  Бубнут јако
Па и нос му можеш разбит
  Још те како.

Са песницом и поплашит
  Можеш кога, —
Ал' доказ'ти ништ' се не да
  Без разлога.

У врт

Чујте, децо, врт вас зове;
Како зове, — чисто моли:
»Ходи, брацо, окопај ме!
Ти ме, сешо, плеви, поли!«

На врт треба да вас сећа
Сваки данак од пролећа,
А врт ће вам дати зеља,
Дати воћа, дати цвећа.

А тај род ће да освежи
Вашу душу, ваше тело,
И биће вам ведро чело,
Срце здраво и весело.

Хајд'те, децо, у врт мили!
Ев' и ја вас песмом зовем.
Не бојте се труда, зноја,
Рад је овај благословен.

Малим цртачима

Цртачи мали, писаљку у руке,
Прецртајте патку, не бојте се муке.
Почетак је сваки тежак, —
Човек ништа не докучи,
Док се мало не презноји,
Док се мало не промучи.

Лепа новина

Зелене се око школе
  Мирисаве липе многе:
Ту с' играју деца шапца,
  Да протегле ноге.

Ал' им врабац зацвркута
  Одозго са грања;
»Да вам кажем нешто ново, —
  Већ има трешања.

»Већ су зреле, румене су,
  А слатке су, медене су,
Бог их дао, — јести смемо,
  Хајд'те да једемо!«

А дечица престадоше
  Играти се шапца;
Добар позив слушат ваља,
  — Ма био од врапца.

Научио их белов памети.

На свету је разних паса, —
То и горња слика каже.
Ал' и ђака има разних, —
Неки радо вашке draже.

Ево така три ђачета,
(Ви већ знате — таких има)
Изволите, погледајте,
Баш не даду мира псима.

Али белов не зна шале;
Мрско му је већ и гадно,
Па једноме шчепа руку,
Уједе га горопадно,

Па за другим онда скочи;
Кроз тур га је угризао.
И трећи би тако страдô,
Ал' је срећом утекао.

Он у школи сада прича
Страданије два му друга,
И то прича врло живо —
А сви ђаци слушају га.

Од тог доба баш ниједно
Ђаче псима не пакости,
Псима је то врло мило, —
Све се смеше од радости.

Дрозд нам говори

Ево мене, дрозда мала,
Ал' без боје и без шара,
Цртач није имô боје
Да ишара перје моје;

Ал сам бео и без шаре,
Кô да дођох из брашнаре.
У молера, ма и лоша,
Нађе с' се боје за два гроша.
Тај ће знати шта ми фали,
— Па ни труда нек не жали,
Нек ми дода накит цео,
Да не чамим 'вако бео.

Цицкошев несрећан лов

»Шта се оно црни
Там' на оној кади!«
Те је речи рекô
Цицкош-мацкош млади.

»То је нека птица,
Виде моје очи.«
Па искези зубе
И ловачки скочи.

Јесте, то је врана
Седела на кади
(Ил' је хтела пити
Ил' тек да се хлади).

Крилата је врана —
Не да с' мачку клетом;
Ал' цицкош за њоме
Својим скоколетом.

Да је, кâ што није,
Цицкош имô крила,
Не би јадна врана
Више жива била.

Ал' оваko врана
Прну у вис плави, —
А цицкош у кади
Мал' се не удави.

Милевина лутка Белка

Милевина лутка Белка
Трањаво изгледа.
Ништ' не једе, невесела ј',
Одвише је бледа.

По свежем ваздуху
Треба да се шеће,
Тако јој се каже
— Али она неће.

Милевину другарицу
С добра срца хвале,
Она има фине
Каручице мале;

Сваки дан ћеш видети
  Ову добру Јелку,
С каруцама дође
  Па провоза Белку.

Намести је лепо
  — Лутка само дрема —
Вози је по врту
  Где прашине нема.

Па онда јој вели:
  »Сад је доста било!«
И метне је опет
  Милеви на крило.

Пољуби јој образе
  И чело и очи:
»Збогом, збогом, сутра
  Опет ћу ти доћи!«

Код куме

Стару Десимирку
  Поштује Милена;
А и како не би, —
  То је кума њена.

Кад из школе иде,
  Она куми сврати
Увек само мало,
  Да види шта ради;

Ако јој што треба,
  Да је и послужи;
Ако јој што тешко,
  Да јој се потужи.

Недељом по подне
  И дуже поседи,
И са кумом лепо,
  Мудро пробеседи;

Руку јој пољуби
  Па се дома врати,
И понесе поздрав
  И мами и тати.

На троколицама

Троколице мале
  — Дивота је, је ли?
То су малом Влајку
  Из Беча донели.

Троколице ове,
  Њих коњиц не вуче,
Коњ на њима стоји
  Данас ка̂ и јуче.

А Влајко тек скочи
  На дрвена хата,
Рукама управља
  А ногама млата.

Троколице иду
  Преко поља шарна,
Иду, брате, брзо
  Као кола парна.

»Збогом! Идем у Беч!«
  То је Влајко реко̂,
И от'шо би заиста
  — Да није далеко.

Смем ли вас послужит

Смем ли вас послужит,
  Гости моји мили?
Далеко сте били
  Па се уморили.

Кад бих имо̂ грожђа,
  Била би ми дика, —
Извол'те јабука,
  Баш правих срчика.

Јабука је воће
  Које много важи,
Јабука нас блажи
  И храни и снажи.

Служите се само,
  Имамо их доста
За све укућане
  И за добра госта.

Било би још више,
  Бар десет колица,
Да не беше пролетос
  Силних гусеница.

Почетник

То је тек почетак
  Ког се лаћа Сава;
Али тај почетак
  Нешто обећава.

Ако се устрајно
  Потруди к висини
Биће још од њега
  Други Паганини.

Ал' ако се посла
Лаћа тек од шале,
Нит' ће бити вајде,
Нит' ће бити хвале.

Је ли, драги Саво,
Твоја ј' воља крепка?
Е онда честитам, —
Тебе успех чека.

Како хвата мачка миша.

Како хвата мачка миша?
Каткад стиском, каткад гребом;
Кашто муком, кашто циком;
Каткад трком, каткад вребом,

Гдекад чека по два сата
Близу рупе несрећника;
Некад суне као муња
Издалека на јадника,

Бива и то да се мачка
Само згури, само згрчи,
И збуњен јој мишић и сам
У шапе утрчи.

Никада му није добро,
Удиљ му је пуно јада, —
Ал' ипак му најжалије,
Кад с лудости своје страда.

Посекла се

Посекла се Милевица,
Не знам казат како,
Ал' рана јој није
Баш дубока јако.

Стара баба теши
Суморна у лицу,
Теши своју малу
Белу голубицу.

А мати јој рану
У мелем замаче, —
Рањеница стоји,
Не сме ни да плаче.

А знате ли зашто
Не плаче Милева?
Е, она се боји:
»Да не чују цлева,

Да не чују, тужан,
Цлева од тли хвата,
Да су им на плсту
Отволена влата...«

Птице на прозору

У соби је топло,
Пећ ваљано греје;
На прозору стоји
Братац поред сеје.

Гледе како зима
Напољу се љути;
Хтела би све живо
Снегом обасути.

Ка прозору дошле
Две кукавне птице, —
Па можда је и ту
Братац до сестрице.

Ка прозору дошле
Па у децу гледе,
Не певају, већем
Као да беседе:

»Није сваком ласно
У те зимње дане;
Који нема крова,
Тај нема ни хране.

Ви не знате, децо
Руменога лица,
Много је патника,
И људи и птица.

Помозите, ако ј'
Срце вам у груд'ма, —
Ви нама птицама,
А људи ће људма.«

Рачун

Дар је дар; а мар је мар;
Ал' је рачун тешка ствар.

Лакше ј' трчат по пољу,
Шити лутки кошуљу,
Сиграти се жмуре,
Духати мехуре,
Прескакати прошће,
Требит ситно грожђе,
Вијати лептире,
Цртати вампире,
Прутом косит чкаљ,
Свират у чешаљ, —
Све је лакше него то
Рачунање проклето.

Али шта ћеш кад је тако.
Да је лако, знао би свако.
Ћути, Милка, ћути,
Ништа се не љути;

Сврши што си започела,
Пак ће онда доћи Јела
Да играте кола лака
Све до мркла мрака;
Тика, така, тика, така —
Све до мркла мрака.

Наша гојна облапорка

Точила је шољу млека
Наша гојна сека;
Ал' још неће да се смири
Још у шољу вири.
Је л' остало штогод мало
На крају, у среди,
Да и то исцеди;
Две три капи, — ма и више, —
Да и то олиже.

Казнили га

На колима, на колици,
Шта ли су,
Возају се њих четворо
— Мали су.

Пети гура из све снаге,
Жури се.
Шести стоји украј зида,
Дури се.

Намргођен кâ осуђен
Ту је стао,
Што и њега не повезу,
То му ј' жао.

Махни срдњу, Стојадине,
Махни јед.
Промисли се, пак се узми
У памет.

Те у друштву отсад буди
Погодан,
Пак те неће друштво казнит
Сваки дан.

Добри пријатељи

Пријатељи добри
Што имају деле;
Док им срећа сија,
Заједно с' веселе.

А кад им се деси
Зло и наопако,
Тад заједно плачу,
На пример овако.

Илинка

Илинка се радо
По пољани шеће,
Пева српске песме,
Бере росно цвеће.

Кад набере доста,
Тад се кући врати,
У школи је видиш
Још пре осам сâти.

Другарице скупи
Па им цвеће дели,
И пуна је среће
Кад их развесели.

Боривоју

Гле, гле само колики си,
Срећан мајци био!
Ти си нада родитеља,
Ти им живот мио.

Па већ умеш и да гучеш
Ти голупче мило,
Ал' да умеш рећи: »Бабо«
Шта би онда било?!

Ал' што није, Бог ће дати
  Па ће се и збити,
Голупче ће ово мало
  Мили голуб бити!

Шта ће онда чинит птиче
  Не зна песма ова,
Боже здравља, свет ће видет
  Па и

Чика Јова

Девојка храни зечиће

Мили моји зечићи,
Лист купуса на'те,
Лепо, мирно једите,
Да се не свађате!
Ако буде кошкања,
Буде отимања,
Верујте ми, верујте,
Биће и кајања, —
Одмах ћу вас пустити
Хртовима брзим;
Ја сам млада Српкиња,
Ја неслогу мрзим.

Савет деци

Које дете лежућ' спати
Молитвице топле прати
Богу се молећи,
Брзо ће заспати.
Мирно ће да спава,
Слатко ће да снева,
Анђели ће чувати га
И с десна и с лева.

Хопа горе, лутко моја

Хопа горе, лутко моја!
— Ал' то није шала,
И мене су дизали
Кад сам била мала.

Са висине види се
И до мора сиња, —
Има још и за морем
Срба и Српкиња.

Има мојих сестрица,
Малих Српкињица, —
Све су чела поштена,
Све су ведра лица.

А зашто их не видиш,
То Бог свети знаде, —
Још су ваљда у школи,
Вредне су па раде.

Жикина забава

Читат не зна па ни срицат,
Не познаје ни писмена,
Ал' пред њоме, ето, лежи
Вел'ка књига отворена.

Са највећом пажњом гледа
У ту књигу наша Жика.
Немојте се чудит томе —
Та је књига пуна слика.

Рељa своме Јабучилу

Паси, паси меку траву,
Слатко ти је, медено је,
Чим поручаш седлаћу те,
Јабучило, добро моје!

Носићеш ме, знаш ли куда?
Манастиру, светом станку,
Однећемо воштаницу,
А за душу деда Ранку.

Сећаш ли се доброг деде?
Та он те је мени дао,
Учио ме кад сам оно
Први пут те узјахао.

Пак ћемо се опет вратит
Дединоме гробу милом, —
Деда ј' мене Рељом назвô,
Тебе назвô Јабучилом.

Још ми рекô да те пазим
И тимарим зими, лети,
Јера ћеш ми веран бити
Кад се пође у бој свети.

Сањкају се

Сањкају се лепо,
Без коња, без бича,
Рекô би да лете
Два мала детића.

Ја вас, децо, видим,
И многи вас виде, —
Така је брзина
Кад се низ брег иде.

Али уз брег, горе
Није тако лако:
Горе с' иде тешко,
Доле може свако.

Иду да честитају

Данас деда славу слави, —
Та данас је свети Лука,
Ко ће да га сад поздрави?
Два унука.

Ено Аца, онај већи,
Он већ напред захукô се,
За њим иде мали Коста,
Иде — то јест њега носе.

Ацина је и честитка
Много већа — ал' ваљана, —
Стихови су, пак је морô
Учити их седам дана.

А шта ли ће онај мали
Што је деди тако мио?
Његова је сва честитка:
»Драги деда, срећан био!«

Па и од тог половину
Ако каже мали Коста,
Деда ће га пољубити —
Од кога је и то ј' доста.

Брат и сеја

Он јој каже: »Мила сејо!«
Она њему: »Мили брате!«
На столици једној седе,
Па из књиге једне чате.

Над њима је анђô слоге,
Праве среће чувар прави;
И ја молим вишњег Бога
Да их никад не остави, —

И да свугде српска деца
Буду сестре, браћа мила,
А над њима анђô слоге
Да развије своја крила.

Шта ли мисли Душко

Шта ли мисли Душко
Птицу гледајући?
Хеј, кад би је смео
Напоље извући,
Да је мало пипне,
Да јој глади крила,
Па да види би ли
Из длана му пила;
П' онда да је пусти
На гране зелене, —
Да чудне радости
Његове — и њене!

Шаров се осветио

У невољи видимо
Нашу малу Дару;
То је нека освета
За увреду стару.

Дара носи лончину,
Не мож' да се брани, —
А шаров се затрчô
Да је утамани.

Па шта јој учинио?
Ето, и то знамо:
Ујео је, ујео —
За кошуљу само.

Добро јутро

Зора свану, мајка тера
Торокуше, гуске луде,
Одбија их испред куће
Да јој децу не пробуде.

Још је рано, — па нека се
Наспавају слатка санка
Њена деца, два близанца,
Њен Милоје и Миланка.

Хоће прозор да им застре
Да их сунце не прижеже, —
Па завири у собицу
Да их види како леже.

Мајка вирну, — ал' не леже,
Ено седе њена деца:
Они њојзи одвирују
Кроз решетку од кревеца.

Како су им ведра чела,
Очи љупке, — ох, милина!
Па како се слатко смеше
Два сунашца материна!

Чуо бата: биће рата

Кад се рекло: биће рата,
Ужурбô се мали бата,
Уранио још у зору,
Испразнио сву комору,
Узô коња, пушку, бич, —
Па сад чека на поклич.
Пајацу је рекô ома':
»Ти ћеш лепо остат дома,
Ти си пајац, драги брале,
А у рату нема шале!«
И зецу је нашô ма'ну:

»Ти си страшљив, хајд' на страну.
Где се Србин за род бије,
Ту се смело крвца лије,
Ту зечев'ма место није.«

Мали див

Ја сам сада највећи
  У својој околини;
Сви сте моја дечица, —
  Тако ми се чини.

Има људи високих,
  Ал' оваких нема:
И мој отац сад би ми
  Био до колена.

Попô сам се на дрво, —
  То је цела тајна;
Ал' та моја висина
  Неће бити трајна.

Морам сићи, гладан сам,
  Крај ће бити хвали,
Па ћу опет, кâ и пре,
  Бити кепец мали.

Ката и сусед Влајко на бунару

»Вуци, Влајко, вуци,
Нек се пуни ћуп;
Има воде доста,
Бунар није скуп.

У тај ћуп ће стати
Ка̂ у друга два, —
Ал' како ћу однети га,
То Бог свети зна.«

Насмеја се Влајко
На суседку Кату,
Па јој кроз смех рече:
»А да што сам ја ту!«

Кажи ми, Стако

»Кажи ми, Стако,
Волиш ли ме јако?«
— Ја те волим јако. —
»Па кажи ми како?«
— Ја те волим тако исто
Као голуб жито чисто,

И још већма, Цвето,
Слатка моја тето,
И још већма, Цветице,
Слатка моја тетице.

Младом нараштају

Кад желите нека буде!
Н е в е н вам се опет јавља.
А пре свега он вам жели
Души, телу свежа здравља.

Тим и моја стара жеља
Неки терет скида, збаца, —
Дочекô је стари чика
Ново коло читалаца.

Ала ће га бити свега
Кô на Божић — штоно веле —
Ту ће моја Српчад мила
Наћи свега што зажеле.

Што ће срцу да им годи,
Што ће души да им прија,
Пак ће срце куцат јаче,
Душа бити веселија.

Све што могу, то ћу хтети,
Све што имам, то вам дајем,
Да ме веже стара веза
С најновијим нараштајем.

Грејаћу се, старац седи,
На огњишту вашег жара;
Моја жеља вашој жељи
Раздрагано одговара.

Кад желите нека буде!
Невен вам се опет јавља,
А пре свега Бог вам дао
Души, телу свежа здравља

Сока би да тргује

Где је Сока плавоока?
Ено седи крај потока;
С потоком би Сојка мала
Радо трговала.

Радо би му дала
Стручак зеленкаде,
Да јој поток за то
Малу рибу даде.

Час крекетања

Синоћ ја и мали Мита
Шетасмо се поред рита.
Ту су жабе, вел'ке, мале,
Живо крекетале.

Стаде Мита
Па запита:
»Волео бих,
Чико, знати, —
Ко их учи
Крекетати?«

»Е, кад желиш
И то знати,
То ћемо ти
Нацртати.«

Што обећах малом Мити,
Морао сам испунити.
Ево слике, — сад и други
Могу знати,
Како жабац најстарији
Учи млађе крекетати.

На ливади

Две Српкиње миле,
Девојане лепе
На ливади росној
Свежином се крепе.

Свуда пољско цвеће
Куд им нога шета;
Међ' њима су оне
Два најлепша цвета.

Хоће л' скоро дома?
Неће, јоште неће.
Ту им тако прија
— Цвеће воли цвеће.

Пастири у равноме Срему

Где год има добре паше,
Ту и лепа има стада,
Тако ј' било од вајкада,
Тако је и сада.

Ал' стадо би подивљало
Да чувара добрих нема.
Ево, глете, два пастира
Из равнога Срема.

Глете шта бива од добра детета

Анђуша је добро дете
Од главе до пете;
Анђуша је добро дете,
Шије, пере, мете;
Анђуша је добро дете,
Сви је хвалит смете.

Рано рани, воду несе
Очешља се, умије се,
И нацепка мајци дрва, —
И у школу стигне прва.
Лепо пише, лепо чита,
Ко што не зна, њу запита,
Она сваком радо каже, —
Са свих страна Анђу траже.
Из школе се кући врати,
Одмах пита: »Где је мати,
Да ми каква посла даде?
Све до подне имам каде.«
Па куд мајка мигне оком,
Там' потрчи Анђа скоком,
Увек ведра лица, чела,
Насмејана и весела;
Дурљивости баш ни трага,
Свима мила, свима драга.
А кад српску песму пева,
У оку јој огањ сева.

Таква ј' Анђа била тада
Кад је била сасвим млада,
Али време брзо тече,
Сад је Анђа жена веће,
Има већ и деце своје,
И у школу иду троје.
Стрина-Анђа сви је зову,
Јер свакоме добра чини;

Сад је Анђа анђô прави
Целој својој околини.
Ко је брижан, њој се јави,
А она га опорави.
Јадни, гладни стрину траже,
Она теши и помаже.
Сиротињи ј' друга мати,
Благослов је свуда прати.
И душу би своју дала
За свој мили српски род.
Право вели пословица:
»Какво семе, такав плод.«

Шта је ово

Шта је ово што је вајар
Из камена изрезао?
Ако нико не погоди,
Врло ће ми бити жао.

Ал ви ћете сви до једног
Погодити, децо мила, —
Мала Милка чим је вид'ла,
Одмах га је погодила.

Тапшала је ручицама
— Ми чекамо да се стиша —
Тад је рекла поуздано:
»Иглају се слепог миша!«

Лион код болникове постеље

Сваки дан се искô, гребô, —
Једва једном пустили га;
Утрчô је верни Лион
Да походи болесника.

Радује се бледи Миле
Кô ваљаном другу своме:
»Дошао си да ме видиш, —
Хвала ти на томе!

Ил' би можда да ме зовеш
Да с' на пољу поиграмо,
Јоште не смем, још ми крате,
Биће и то, чекај само.

Није шала мој Лионе,
Десет дана лежим тако,
Па веруј ми, ако не знаш,
Боловати није лако.

Па кол'ко сам за то време
Намучио мајку милу,
И тебе сам често снивô
У грозници, у бунилу.

Данас ми је тако добро,
Сад не тражим лимунаду,
Купуса сам јутрос искô,
Искао сам, — ал' не даду.

Доктор вели: за три дана
Пустиће ме из постеље.
Шта је данас? Јест, петак је,
Е па чекај до недеље.«

Слуша Лион доброг Мила,
Чисто схвата што му каже,
Па би и он нешто рекô, —
Али само репом маше.

Тета Марта и сова

Тета Марта каву срче,
А поред ње сова седи.
Рекао би: рођаци су
Ко их год погледи.

Камилар и камила

Камилар и камила,
Гле, чисто се диче,
Што, дабогме, случајно
Једно другом личе.

Досетљив јеж

I

Нашô јежо јабуку,
Узô би је у руку,
Ал' то није шала,
Та руке и нема,
А нога му мала,
Јабука голема.

II

Забрине се јежо јако
Па премишља свакојако.
Сад му на ум паде нешто:
Премете се хитро, вешто.

III

Премете се преко главе,
Преко леђа, ено глете,
Кâ што уме да учини
Погдекоје дете.

IV

Досетљививост дар је красан,
У невољи лепо учи:
Јеж сад носи јабуку
Својој деци, својој кући.

Заспао добошар

Необична, чудна ствар,
Заспô војсци добошар!
Изишла је војска мала,
Добошара закључала, —
Сад на пољу диже клик:
Добошар је хапсеник!

Шта имамо од пчела

Кад промислиш, баш је красан,
Баш је диван пчелин дар!
Ено восак, воштаница
Приноси се пред олтар.

А од меда ништа слађе,
Здрава храна, па и лек,
Ко га куса умерено,
Продужује себи век.

Ал' ја могу скинут с ума
И тај восак и тај мед,
И тад пчелин наук блиста
У две речи: рад и ред.

Данаске се тек излегло

Данаске се тек излегло
Па на љуске своје стало;
Гледају се радознало, —
Једна другој огледало.

Па и једна ка̂ и друга
Цвркућући нешто тепа:
»Хе, ако сам и ја така,
Баш сам лепа!«

Црно

’Ваке сасвим црне краве
  Можда нигде нема, —
И ако је има,
  Реткост је голема.

И овако црне мо̏ме
  Ни Арапи не познају,
А камо ли да је има
  У ком нашем крају.

Али то би чешће нашо̂
  Ко би се осврн’о:
Неки воле црно сликат
  И што није црно.

Без тога је могао бити

Чија ли је чизма та?
Чији шешир стари?
Чије ли је то унуче
Што се ту клатари?

Дедина је чизма та,
Дедин шешир стари,
Дедин Васа, унуче
Што се ту клатари.

Е сад, чујте, радости —
И још нешто приде:
Васа скочи у чизму,
Под шешир подиде.

Да га ко сад наслика,
Не би с' видô Васа,
Чизма му је до грла,
Шешир до појаса.

А сада се велика
Невоља појави:
Васа поче рикати,
Јер се гуши, дави.

Дотрчала мајка му,
И сестра и брата,
Дотрчало и псето
Иза кујнских врата.

Сви се дали на посô,
  Јер је нужда река.
Треба скидат одело, —
  Нема другог лека.

Свукоше га, — али сад
  Да видите дете:
Бос до носа, гологлав
  Од главе до пете.

По турској пословици

Кад узјаши добар јахач
  Кљусе лоше,
Крај све муке на по пута
  Остадоше.

Кад на добра хата седне
  Јахач лоши,
И тада се снага, воља
  Залуд троши.

Ал' кад ни коњ ни јахач му
  Ништ' не вреде,
Да те Господ Бог сачува
  Таке беде!

Велика штета

Јао, јао, јао! змај на крушку пао,
Пак је деци жао што се подерао.

Путник

Алекса је путник, —
Мора некуд ићи,
Ал' канда ће прије пасти,
Него што ће стићи.

Спомен покојних родитеља

Кога волим, питаше ме
Кад сам био мали,
Или оца или мајку?
— Питаше у шали.

Тад сам горо̂ међ' две ватре
Забуњен стојећи;
Детињско ми чисто срце
Не имаде речи.

Прошло доба, златно доба,
Свршила се бајка;
Умро ми је отац драги,
Умрла и мајка.

Сâм сам остô, сâм се борим
С невољама грубим;
Сад ме нико већ не пита:
Кога већма љубим.

Од немила до недрага
Много сам се скитô, —
Ни сад не знам шта бих рекô
Кад би ко запитô.

Оче, мајко, спојили вас
Моји уздисаји, —
Ваш је спомен једна звезда
Што ми кроз мрак сјаји.

Сиротињски јади

О мајсторе драги,
Нужда ме довела.
Може л' штогод бити
Од ових ципела.

Распале се јако,
А на пут се спремам,
На пољу је мећава,
А ја других немам.

Мајстор гледа, мисли се,
Врти на све стране
Те ципеле жалосне,
Давно подеране.

Па изрече пресуду
— Ох, пресуда прека —
»Овом јаду, пријице,
Нема више лека!«

Нâд

Нека гледа ово лице
Озарено сјајем нâда,
Нек га гледа старо, младо,
— Ко год страда.

Пред њиме се мора стидет
Малодушност, очајање;
А у груд'ма мора наћи
Поуздање.

Тако и ваља

Слатко је и гледат
Како једе Ана
Комад бела хлеба,
Медом намазана.

Такви залогаји
Надалеко сладе, —
Још би лепше било
Да и Милки даде.

Ал' не чека Ана
  Да је други моли,
Она своју другу
  Од свег срца воли.

Подноси јој комад
  Чак под уста благо:
»Де загризи, Милка,
  Кол'ко ти год драго!«

Тако луда страда

Приланчили медведа
  За пањину неку,
То још није дочекô
  Никад у свом веку.

Не ће он то трпети,
  Та то њега вређа,
Па упрти пањину
  На широка леђа.

Однесе је на врлет
  Да ј' у амбис баци —
Тако, мисли, морају
  Чинити јунаци.

Што смислио учини,
— Снага му је јака —
Одбацио пањину,
На десет корака.

Паде терет у понор
— Али нуто јада:
И медведа одвуче, —
Тако луда страда.

Шта ли ради

Шта ли ради ова уља?
Ето мачку љуља.
Љу̏љу, де̏де, љу̏љу, де̏де! —
А мачка му преде.

Опрешће му, кâ од шале,
За гаћице мале;
У гаћама нек се шеће
Кад нам леђа окреће.

Спремајте се

Спремајте се, децо,
Биће скоро снега,
А много се штошта може
Направит од њега.

Ето шта су наши
Начинили лани, —
Нећу описивати,
Слика нек дивани.

Није ништа особито,
То нико не таји;
Ал' таки су обично
Први покушаји.

Премишљајте, дакле, децо,
Новом снагом старе воље,
Па од првог новог снега
Да створите нешто боље.

Мишеви у колу

Е, на црној таблици
Сад слику имате,
Како ј' кад се мишеви
У коло ухвате.

То је игра весела,
То је игра жива, —
Али то се не види,
Јер то ноћу бива.

А зашто су весели,
Сваки тако вољан?
Јер су вид'ли: у шупи
Мачак лежи болан.

Лакше, лакше, мишеви,
Да не буде квара!
Мачак лежи, истина,
Али се претвара.

Мали бој на Косову

Нити грми, нит' се земља тресе,
Нит' удара море у брегове,
Већ се до две уређују војске,
После школе, на пољани доле;
Једно српска а друго је турска,
Од Видиша и од Невидиша.
Не чекају они Видов-дана,
Већ по подне једнога четвртка
Хоће мегдан славно да поделе,
Нек се знаде шта који ваљаде.
— Пред Србима српски кнез Лазаре,
Јесте кнеже, ал' кнежине нема,
Само седу браду до колена.
Пред Турцима турски цар Мурате —
Тог Мурата зову још и Мрата.
— Око кнеза све војводе српске:
С десне Јуже, с њиме Југовићи —
Да ј' још седам, девет би их било.
С лева Милош и два побратима.
Ту Страхиња и Краљевић Марко,
Злопоглеђа, Реља Крилатица. —

Само Вука међу њима нема,
Свако с' боји вечних анатема.
Уз Мурата два му мила сина
И са њима силан Влах-Алија.
За царима до две силне војске, —
Више Срба него ли Турака,
Биће свега тридесет јунака.
На царима круне сувог злата, —
Суво, богме, јер покиснут не сме.
Сабље су им да им нема пара,
Рукотвори Новака столара.
Мили Боже, на свему ти хвала!
Ал' ово је битка над биткама,
Све је љуто као љуто зверје, —
Од сабаља искаче иверје.
А јунаци не вермају ране, —
Кол'ко падне, тол'ко и устане.
А кад Милош дође до султана,
Па га поче мрко да погледа,
У султана нестаде стрпљења,
Па му шапће: »Удри не оклевај!«
А кад Мурат на земљицу паде,
»Ура!« вичу и Срби и Турци.

Сад се истом отвори јунаштво.
Већ се турско пољуљало царство;
У свакога по три срца жива,
Свако славу и победу снива.
Гавранови под облаком грачу —

Мртви живим у помоћ прискачу.
И још мало да је потрајало,
Сви би с' Турци ваљали по трави,
Бар прашњави, ако не крвави.

Ал' где ј' среће, ту је и несреће,
Где несреће, ту и среће има.
У ломњави у којој бијаху
Зададе се низ поље Косово,
Зададе се један прамен магле,
У тој магли чудан јуначина,
На глави му црна калпачина,
Мрки брци на рамена пали.
Он не има ништа од оружја.
У зуби му лула здраво стара,
О леђима виси кожна торба.
Не виде га ни упази нико,
До ли један турски цар Мурате.
Чим га спази, тим се обрадова;
Махну главом и осталом снагом,
Са се збаци војводу Милоша,
Па потече пред јунака стара
И подвикну у радости вељој:
»Ево нама Тоше књигоноше,
Чича поштар Невен нам донео.«
Чим се чуше ове царске речи,
Утиша се онај бојак љути,
Скочи Србин (Турчина и нема).
Сви стадоше око чика Тоше,

Неће борбу, већ гледају торбу,
Као да им поп нафору дели.
— Ал' беседи поштар, чича Тоша:
Стан'те мало, моја децо драга,
Нит је било, нити може бити,
Једна књига, тридесет читача —
Сви од једном читат не можете.
Што је право и Богу је драго;
Књига оном ко ј' до мене први.
То изусти па дим један пусти,
Даде књигу турском цар Мурату.
Књигу прима турски цар Мурате,
Књигу прима, поштару се клања,
Књигу гледа па на камен седа,
Око њега посади се војска
На земљицу, на зелену траву.
Измеша се турбан са калпаком,
Часни крсте са полумесецом;
Кнез Лазаре загрли Мурата,
Влах-Алија Страхинића бана,
Страхинићу царева везира;
Југовићи међу паше седи,
А Краљевић међу царевиће.
Књигу штије турски цар Мурате,
Не да штије, него, брате, везе.
Сва се војска у једно створила,
Једно уво и у једно око,
Једно грло, једно ср́це српско.
Једно уво слуша песме красне,

Једно око гледа слике дивне,
Једно грло довикује гласно,
Једно срце у радости куца,
И осећа да је само једно,
И за једним тек да само бије:
Ој, за слогом која чуда ствара,
За јединством што врага обара,
За слободом која рај отвара.
Сви су вољни кренут се управо
На Косово, ал' на оно право,
Где ће с' наћи Милош, Јусуф, Фрања,
Па се братски грлит до скончања.

Далеко од оца

Куда гледаш, тужно чедо,
Куда гледаш, Видо мала?
Махните је, махните је,
У звезду се загледала.

Има већем месец дана
Што јој тужи срце меко
Отац јој је отпутовô,
Отпутовô надалеко.

Па сад гледа ону звезду
Што се горе тако сјаји,
И око ње облачићи
Као сузни уздисаји.

И њене су очи сузне,
Јади су јој срце стисли;
Гледа звезду, гледа звезду —
Па о своме оцу мисли.

Можда и он у даљини
Крај прозора тако седи,
Можда и он сузним оком
Ову исту звезду гледи.

»Ох, када би звезда ова
Поздрав очев казат знала!«
И њој дође тако мило
Кад је звезда затрептала.

Шљука и шључе

Не бих никад знао
Да сам умро јуче
Да овако шљука
Носи своје шључе.

Не зна коза за шалу

Ево шта се јуче збило
У некоме граду:
Драгиша је козу
Повукô за браду.

Али коза не да да се
С њоме тако шали,
Па Драгишу мога
На земљу стровали.

Драгиша је дреко̂
А куцов је лајо̂, —
Тај је мучни призор
Три минута трајо̂.

Сад Драгиша учи
Своју браћу младу:
»Не дирајте козу
Барем не за браду«.

Код Минкина прозора

Зашто птице зими стају
Код прозора мале Мине?
Овде им је најтоплије,
Ту налазе заветрине.

А Минка им чува мрве
Што остану на трпези,
На њеној су птице храни,
На њеној су птице litezi.

Зато птице благодарно
Погледају на њу горе,
Кад би знале говорити
Рекле би јој: »Рајски створе!«

Стева раколовац

Неки чудан призор
  Гледао сам с брега:
Хоће Стева рака,
  Хоће и рак њега.

Гле шта начинише

Од маленог вел'ко граде
  Милутин и брат му Коста,
Гле, колика грудурина
  Од малене груде поста!

Гле шта могу мале руке
  — Макар да је тек сиграње —
Гле шта може јака воља,
  Гле шта може истрајање!

Прилежни Жарко

Прилежан је Жарко —
Прилегô је малкô.
Пред њиме је књига, —
Гледни га, гледни га!

А да л' штогод чита, —
Е, то се не пита;
Истина је права
Да јоште не спава.

Сватови у Србији

Веселте се, сватови,
  Дивна вам је нева,
Младожења соко сив, —
  Милош и Милева.

Ко вас сретне, жели вам
  Благослов с висина,
И свакоме заигра
  Срце од милина.

Шуђина песма

у веселу друштву

Сад ће Шуђа певати,
  Ево већ се спрема:
»Четир гуске на леду, —
  Али леда нема.

Знам зашто се не мрзне, —
  Јер је зима млака;
Али нуто ђавола:
  Нема ни гусака.

Ал' нећемо плакати,
  Весела нам нана, —
Ево носи домаћица
  Печена пурана.«

Сад је већ велика

Ето видиш, мати мила,
Сама сам се пробудила,
Сама сам се јуче свукла,
А сама се сад обукла, —
  Је ли, сад сам велика?

А кад дигнем руке горе,
Оне оду преко главе;
Кад бих стала на клупицу,
Видела бих преко Саве, —
  Велика сам, велика.

Сад ћу и ја кâ и сека
Добит већу чашу млека
И земичку здраво белу,
Ал' не полак, него целу, —
  Је ли, мати, то се зна!

Из старогрчког дечјег живота

И у старих, древних Грка
Несташна су била деца,
Исто тако, кô, на пример,
Данас Пера или Јеца.

Тако била два детета
И на горњој слици виде с' —
Несташни су били здраво
Мала Зоја и Ксенидес.

У врту им стајао је
Кип Дијанин на видику.
»Скинимо је,« рече Зоја
»Да с' огрне у тунику!«

А Ксенидес вели: »хајде!«
(Јер је волô правит шале)
»Ал' још нешто, — на ноге јој
Натакнимо и сандале!«

Попели се на лествице
— Има снаге добра воља —
Па скинуше кип Дијанин,
Скинуше га са постоља.

»Е гле чуда, гле покора.
Ох, видиш ли Зевсе с трона!«
То је рекла уплашена
Дадиља им Хермиона.

»А шта се то тебе тиче
Та Дијана није твоја!
Неће мене пȁпа псоват,« —
Тако рече мала Зоја.

И Дијану деца лепо
Довукоше чак до трема, —
Али ту се догодила
Сада штета преголема.

Кад хтедоше да усправе
Кип Дијанин — ето јада —
Она паде, расцопа се,
Мислим баш на пет комада.

Чула мати па потрча
Из далека вичућ': »Шта је?«
А кад стиже тад и сама
Виде штету колика је.

Али добра Хермиона,
Сад и она ускубури,
Но сети се шта да чини
Да тај посô забашури.

Брзо нађе брезовачу
Са којом се деца туку,
Поче бити, — знате л' кога?
Па Зојину малу лутку.

»Кучко једна, шта уради!
Шта уради поганијо!
Ал' ево ти, овако те
Јоште нико није био!«

Њина мати добра била,
Пак се томе насмејала; —
Е тако су, бар за сада,
Срећно прошла деца мала.

Ено стоје иза врата;
Свануло им, али стиде с', —
Нису увек тако прошли
Мала Зоја и Ксенидес.

Дедина невоља

На слици је деда
И три млада чеда, —
Нит' му вајди кад им пева,
Нит' кад приповеда.

Кад им пружи лутку,
Они лутку неће;
Кад их пита шта би?
Они само дрече.

Добри деда ипак
Поглéда их мило,
И неће да каже:
»Аратос вас било!«

Шта је ово

Ово вам је нацртао
  Самоуки Шува,
И, као што видите,
  Треба да је бува.

А што ј' тако велика
  Хајд' да погодимо:
Само зато, јер је цртач
  Наочаре имô.

С књигом у руци

Брат и сеја седе,
  Па у књигу гледе;
Њима засад јоште
  Само слике вреде.

Мал' се нису свадили
  Око књиге ове;
Питање се истакло
  Како с' књига зове.

Браца вели: Голуб је, —
  Сестра се не слаже,
Она вели: Невен је, —
  Тако мати каже.

Невен, Голуб, Зорица,
  Споменак ил' Smilje,
Ал' је слика̂ у књизи
  Велико обиље.

А слике им говоре:
  »У школу идите,
Па да скоро, Боже дај,
  Читат научите!«

Имам чигру шарену

Имам чигру шарену,
  А и бич без ма'не:
Нашо̂ сам их где сам их
  Оставио лане.

Чигра ми је окретна,
  Ведровољна, орна, —
Целу ј' зиму спавала,
  Па је сад одморна.

Ала га се окреће,
  Милина је права;
Где је земља рапава,
  Ту тек поиграва.

Оно, неће да игра
  Док бич не засвира, —
Али то њу не боли,
  То јој ћеф прибира.

Кад се једном захука,
  Свако јој се диви,
Као да јој кроз жиле
  Јури огањ живи.

Да се ја не уморим,
  Бацим бич из шака,
Она би се вртела
  Од јутра до мрака.

Е, ово ретко бива

Заспала је цица маца
  Крај ципеле подеране,
Ко погледа мало боље,
  Види миша с друге стране.

Мачка спава, а миш ушô
  У ципелу па све дува,
Голица је танком сламком,
  Цица мисли да је бува.

Наједаред мачка скочи,
  Исправи се гипко, вешто:
»Ово нису чиста посла,
  У ципели има нешто.

Миш је био, миш је био,
  Онај дрски хандрак мали,
Ух, триста му завераka
  Зар он да се са мном шали!«

Загњури се цица маца
  У ципелу пуна једа, —
Ал' ципела рупу има, —
  Миш утече здрав, без вреда.

Залуд, цицо, рупу гледиш,
  Узалуд си тако љута,
Смеју ти се већ и деца,
  Смеје ти се миш из кута.

На јадранском мору

Лађицу је своју морем
  Отиснуо, —
Па и једро има на њој
  И арбуо.

Ал' ако му лађа оде
  Куд на страну?
Па зато је Шиме држи
  На гајтану.

Цела ствар је, разуме се,
  Сигра само;
Ал' од сигре збиља бива —
  И то знамо.

Далматинцу ј' сласт и радост
Море, вода.
Биће бродар, биће бродар —
Ако Бог да.

Лени Рава

»Нисам нешто вољан,« —
Рече лени Рава;
Изнесе ћилимац
Па леже да спава.

Кад је устô, он се
Сети шта је снивô;
Снивао је да је
Расадник заливô.

Мрзи он и у сну
Што мрзи на јави,
Па зловољан поче
Чешат се по глави.

»Кад у башти радим,
Уморим се јако, —
Морам опет лећи
Да с' одморим малко.«

Седи Шана сама

Седи Шана сама
  Међу сиграчкама,
А у руци држи
  Књигу са сликама.

Лепо је то седет
  Поред топле пећи, —
А о чему мисли?
  Ко би знао рећи.

А на пећи го̏ре
  Нешто цврчи ти'о;
Шта то тако цврчи?
  Ја бих погодио.

Јабука се пече, —
  Шана се осме'ну;
Она здраво воли
  Јабуку печену.

Пера као доктор

»Господине докторе,
Звала сам вас амо,
Лутка ми је болесна,
Гледајте је само.

Пипните јој образе,
Пипните јој чело,
Мени се бар чини,
Ужасно је врело.«
Доктор седи укочен
Са озбиљним миром,
Пипа било луткино
Па дрма шеширом:
»Инфлуенца велика,
Ал' умрети неће.
Немојте је љубити,
Да на вас не пређе.
Лек ћу јој прописати,
Прашак сваког сата,
Уз то нек је протрља
Ваша баба Ната.
Лимунаду правите
У вел'ким чашама,
Ако јој се не пије, —
Попиће је с вама«.

Видосава и Милосава

Видосава

Добро јутро, Милосава!

Милосава

Добро јутро, Видосава!

Видосава

Ала ти је мила мала!

Милосава

Ти јој ласкаш, е па хвала!
Ал' сестрица твоја Пава, —
Жива лутка, то је слава!

Видосава

Било б' нешто да ме слуша,
Ал' то ти је торокуша.

Милосава

Па зато се тек не љути,
Моја лутка увек ћути.
Ал' ја видим, сад би хтела
Да се с твојом Павом шеће.

Видосава

То би било врло лепо, —
Али ето ова неће.

Милосава

Сама с' крива друго мила,
Здраво си је размазила.

Сима на древну коњу

»Е сад сам на коњу!«
Рече мали Сима,
Па ошину бичем
Коња по ушима.

Гле, дрвена коња
  Како лети оран!
Тако је то, Симо, —
  Бич је чудотворан.

Чија си ти мала

Чија си ти мала?
  Волео бих знати,
Како ти се зове отац,
  Како с' зове мати.

Имаш ли већ пуне
  Две године дана?
Хране ли те млеком, —
  Ил' га пијеш сама?

Купаш ли се радо, —
  Ил' се бојиш воде?
Јеси л' увек тако добра
  Кâ на слици овде?

Да л' се помиловат
  И пољубит дајеш?
— Ал' ти само ћутиш,
  Јер нас не познајеш.

Та можда и не знаш
  Говорити с нама,
Можда умеш каз'ти
  Само: Тата, мама!

Пиле и лија

»Тета лијо, тета лијо,
Срам те било,
Што си дошла, шта ли ти је
На ум пало,
Та зар мене да прогуташ,
Пиле мало!
Зар не жалиш мог живота
Млађанога?
Их' ти, тето, немаш срца,
Немаш Бога!«

Нећеш, лијо, што си хтела

Две су патке живовале
На обали неког рита,
Где је никла разна трска,
Красан рогоз, вита сита.
Ту је њима добро било,
Имале су барем мира;
Нико није долазио
Да им смета, да их дира.
Поветарац ћаркао је
Својим меким дахом ти'им,
Жабе су им крекетале,
А комарци певали им.

Летеле су куд им воља,
Увек скупа, нераздвојно, —
Једном речи: живеле су
Скромно, али задовољно.
Не беше им дуго време,
Торокат су много знале, —
Па се тако једног дана
Око нечег спречкале.
Једна патка другој рече:
»Беж' од мене, ти си луда!«
Ту увреду друга патка
Није могла да прогута.
Па размахну оба крила,
А кљун спреман да убоде.
То спазила тета лија
Па јој викну: »Тако, роде!
Удри само, ти си јача,
Немој чекат псовке нове,
Не дај никад лошем на се,
Не дај да те лудом зове!«
Дотрчала лија ближе,
Да се битком њином слади,
А у себи хуља мисли:
Биће ћара мојој глади.
Ал' су патке мудре биле,
Згледнуше се помирљиво,
Па говоре душманину:
»Правила си рачун криво.

Не треба нам твог савета,
Разумемо жеље твоје;
Ако смо се споречкале,
Ми смо зато ипак своје.
Што је било, сад је прошло,
Ми праштамо једна другој;
А ти тражи луђе створе
Па се њиним месом угој.«
И поскочи једна патка
Па у воду бућну чила,
А друга је истог трена
У висину одлетила.
Оста лија јадна, гладна,
Забринута, невесела.
А наслов је ове песме:
»Нећеш, лијо, што си хтела!«

Мала

Одвише је мала,
А да читат зна;
Од свију писмена
Познаје тек А.

То јој писмо јуче
Показао брата, —
Сва друга писмена
Њој су непозната.

Па сад се у књигу
Удубила сва
Усклчујући често:
»Ево опет А!«

Циганче

Погледајте малог
  Циганчића Ђоњу.
Само нек се јаше,
  Ма на туђем коњу.

А шта је то »туђе«? —
  Баш туђински звечи.
У циганском речнику
  И нема те речи.

Ал' што није Ђоња
  Бар штогод огрн'о? —
Е па он се дичи
  Што му ј' тело црно.

Укебаше га

Ко клопара, ко зипара
  Зими, лети,
Дању, ноћу, свуд по кући?
  Пацов клети.

Наједе се, п'онда гризе
  Разне ствари.
Сви га мрзе, а највећма
  Хектор стари.

Завери се Хектор стари
  Да се свети,
За пацовом већ три дана
  Ваздан лети.

Ал' данаске неки чудан
  Клопот зачу,
У пô дана, под огњиштем,
  У бакрачу.

Да л' је пацов? прикраде се,
  Опази га, —
Препречи му натраг пута,
  Ухвати га.

Па сад хоће да га носи
  Господару,
Да покаже нову хитрост,
  Верност стару.

Мал' не би русваја

Ви волите лабудове,
  То сам већем чуо,
Зато сам се за ту нову
  Слику побринуо.

Истина је била,
  Видео сам и ја, —
Сад гледајте и ви:
  Лабуд дете вија.

Али треба знати
  Зашто он то ради:
Јер му женка има
  Неколико млади'.

А дете се свукло
  Да у воду скочи,
Једно му лабуче
  Замакло за очи.

»Стан' триста ти мука!«
  Лабуд му је рекô, —
И крадљивац мали
  Једва је утекô.

Стара истина

Прохтело се малом Јови
Да му штене лепо члови,
Пак се мучи,
Труд не штеди,
Па га учи, —
А псето се једи:
»Ја сам«, вели, »мало штене,

Још је рано то за мене«,
А Јова му на то каже:
»Ћути, враже!
Из малена учит треба,
Тад се свашта прима ласно,
Јер када се оматори,
Тад је касно«.
То је чуо с другог ката
Јовин тата;
Тад се здраво обрадовô
И довикн'о: »Браво, Јово!
Што си рекô, то је тако
И тако ће увек бити —
Ал' не важи само за псе,
По томе се владај и ти«.

Медвед тражи меда

Цео дан тумарам, цео дан се луњам,
Где ме није било, тражим, њушкам, цуњам;

И шапама гребем, и очима стрељам,
Тражим слатка меда, е баш сам га жељан;

Обишô сам редом сва дрвета шупља
И где год сам знао да је која дупља.

Па ево ће скоро да се спусти вече,
И ја видим, видим, данас немам среће.

Хајде да завирим још и овде гладан,
Можда ћу га наћи где се и не надам.

Неки медан мирис одатле ми пири,
Хајде, медо, хајде још и ту завири!

Али шта је ово!? Шта је ово!? Стој —
Насрнуше пчеле, бесомучан рој —

Стотина жаока, — ух, ала си страдô!
Јадни гладни медо, том се ниси надô!

Страшна прича

Најстарија, Вита,
Нешто страшно чита,
О некој аждаји
Што се ноћу сјаји, —
А деца се боје
И од сенке своје,
Узверено гледе,
Неки чак и бледе.
»Страшна је то прича!«
Вели мали Вића.
»Ко зна да л' је збиља!«
Вели мали Иља.
»Истина је цела«,
Тихо шапће Лела.
Лаза једва дише,

Зној са чела брише.
Влајко бечи очи:
»Шта ће сада доћи!«
И Кастор је уво
Окренуо к Вити,
И он би да чује
Шта ће даље бити.
Само неко заспа
Па већ и захрка,
Ено, погледајте
Ацка, патицврка, —
Шта се њега тиче
Аждаја из приче!

Мирно спава

Мирно спава. Чело главе
Анђео му тихо гуди.
Таке дивне рајске звуке
Њих не чују никад људи.

Та ово су два анђела, —
У једног је душа свесна.
Један знаде да је анђô
Други не зна.

Таши, таши

I

Таши, таши, танана,
Ево једна грана,
А на грани јабука
Као молована.
Долетеће птичица,
Љуљнуће се грана,
Отпануће јабука, —
Дигнуће је Ана.

II

Таши, моја, па моја,
Носи деда шебоја,
На шебоју шара,
То је буба-мара.
Буба мара лепета,
Не боји се детета,
На руку му слета
Са шебоја цвета.

III

Таши, бела, дебела,
Сва су деца весела,
Донео им чика
Из шуме лешника,

Јела би и Љуба,
Али нема зуба,
Зато јој је сека
Узварила млека.

IV

Таши, роде, па роде,
Курјак бере јагоде,
Кад набере доста,
Молиће га Коста,
Да их све не помлави,
Да и Насти остави,
А курјак ће каз'ти:
»Како не бих Насти!«

V

Таши, таши, моје луче,
Иде баба по унуче,
Из далека прстом пружа:
Ено моја Ружа!
Таши, таши, Ружице,
Нека бриде ручице,
Знаш да воли баба Јела,
Кад су деца весела.

VI

Таши, таши, малена,
Сукња ти је шарена,
Кошуљица бела,
Кума је донела;

Коса ти је плава,
Паметна ти глава,
А усташца замедљана
Увек насмејана.

VII

Таши, таши, Цвето,
Моје чедо пето,
Имаш четир' брате,
Сви питају за те.
Један пита: Камо је?
Други вели: Тамо је!
Трећи тражи Цвету
По беломе свету,
А четврти нађе милу
На мајчином крилу.

На љуљашци

Једна птица с гране
Гледа нешто ново,
Па сама у себи
Пита: »Шта је ово!

Е, то је баш чудо,
Ао, Боже свети!
Девојчица мала
Па уме да лети!«

Петлићки послови

Чујте чудо што с' међ' врапци прича:
Свадила се два љута петлића.
Није чудо, чудо би тек било
Да се није тако догодило.

Петлови су увек на зло брзи,
Сваки пето̂ другог петла мрзи,
Што га мрзи? А ко би га знао,
С том је мржњом ваљда на свет пао.

Међ' петлима није никад мира,
Где се сретну, ту нема обзира,
Ти не знају шта је слога лепа, —
Зато често остану без репа.

Ја сам села

»Ја сам села,
Ја бих јела,
Ја сам здраво гладна.
Дајте јела
Макар врела,
Јешћу га и хладна.

А мајка јој
Однекуда
Виче: Чекај рано!
»Ја би хтела
Причекати —
Ал' не могу, нано.«

После гозбе

Жабац с својом жабом
У гостима били,
Ту су много јели,
А богме и пили.

Појела је жаба
Шесет и пет мува,
Трбух јој се напô,
Не може да дува.

Рече жаба жапцу:
»Ја се, мужу, бојим,
Нећу моћи кући
На ногама својим.«

Жабац одговара:
»Тешко је и мени,
Ал' морам помоћи
Својој драгој жени.«

Па јој приђе ближе,
На леђа је диже
И однесе кући —
Малко посрћући.

После купања

Купала је мама
Свога малог Тошу,
Сад ће му обући
Чисту белу кошу.

Постеља је чиста
У коју ће лећи,
Сам ће у њој спават
Кô човек највећи.

И зубе ће опрат,
Да послуша маму;
Сам ће себи мирисат
На чистоту саму.

Волим гуске

Волим гуске и сад,
Увек сам их волô,
Трпео сам и то
Кад певају соло,
Ал' дует на ноте,
Тај им је тек славан, —
Особито кад по подне
Прилегнем да спавам.

Весеље у риту

У риту је сјала
Месечина блага,
Јест, она је пала
Као нова снага;

Просула се као
Неко старо вино, —
Жаба рече патки:
»Хајд' да с' веселимо!«

Те је лепе речи
И корњача чула,
И по њој се нека
Радост разасула;

Па за часак тили
Коло се ухвати, —
Тако, моји драги,
Весела вам мати!

Играју кроз трску,
Играју кроз ситу;
Лепо је весеље,
Лепо и у риту.

Где се коло хвата,
Знак је братске слоге, —
Кад заигра срце,
Играјте и ноге!

А да л' има свирке?
И свирка се чује,
Чујем чисто и ја, —
Та комарци зује.

Играјте, замерке
Нема ни најмање;
Слађе је играње
Него туговање.

Ја зацело не знам,
Је л' све тако било,
Ил' се можда сликару
Само тако снило.

Доста кад је слика
Весела и слатка,
Како игра жаба,
Корњача и патка.

Срећан свршетак

Уморила с' девојчица
  Сиграјућ' се пољаном,
Спустила се на рудину
  Па заспала тврдим сном.

Ал' с висине грдан орô
  Опазио красан плен,
И тај орô, гладни орô
  То је сада душман њен.

Спушта с' доле — и већ ту је, —
  Ох смилуј се, стани, стој!
Орô већем канџе шири, —
  Страшна часа, Боже мој!

Наједаред, пушка пуче,
  — То је пукô отац њен —
Поред орла тане звизну,
  Орô с' трже, махну плен.

Све је могло друкче бити, —
  Али Бог је милостив;
Спасена је девојчица
  А и орô остô жив.

Ко то њену лопту

Ко то њену лопту
Тамо горе спрати,
Одакле је мала Лела
Не мож' да дохвати?

Чије је то масло?
Брзо нек је скине
Са те пусте полице,
Са оте висине!

Дуго ј' Лели чекати
Још годину дана,
Док порасте већа
Да је скине сама.

Наш Белота

Наш Белота воли носит
Штап у усти',
Носи, носи и никад га
Не упусти.

Тако иде неуморан
Свуд за госом,
А штап носи с неком диком,
Са поносом.

Тад не тражи ни да једе
Ни да пије,
Чисто видиш како мисли:
Дужност ми је.

Лепо ј' видет рад савестан
И у скота,
А такав је, откако је,
Наш Белота.

Ко год не зна шта је дужност,
Дужност света,
Нека дође да научи
Од тог псета.

Немојте тако као јарци

Пито̂ ме је радозналац
Мали Аца:
Можемо ли што научит
Од јараца?

Насмејах се, — тад му нисам
Ништа реко̂,
А Аца је све до данас
Чеко̂, чеко̂.

Ал' сад ћу му одговорит
Нешто моћи,
Слика ће ме, ево, у том
Припомоћи.

Један јарац не учи нас
Ништа вешто,
Ал' два јарца, — е, то је већ
Друго нешто.

Сусрела се до два јарца
Страшћу бесном,
Сусрела се баш на мосту
Врло тесном.

Састале се јогунице,
Нуто беде,
Један другог ка̂ душмани
Мрко гледе.

Наједаред оба прећи
Не можеду.
Један мора стукнут малко —
То ј' у реду.

Ал' оба су јогунице
До зла бога,
Те ни један преко прећи
Није могâ.

Догод није пастир дошô
Са батином,
Да учини једном краја
Бесу њином.

Ох проклете јогунице
Ћуди пусте,
Који никад један другом
Не попусте!

Да не ваља тако радит
Види л' Аца? —
Ево пример што добисмо
Од јараца.

Ала слатко спава

Ала слатко спава
На тој мекој трави!
Весела јој душа
Као и на јави.

Сутра ће се венчат
  Њена сестра Гина,
Пак ће требат цвећа
  И сем рузмарина.

Набрала га доста
  И још ће га брати;
Пуне ће камаре
  Дому свом да прати.

Од куће до цркве
  Посуће се цвеће,
Нек се млада нева
  По мирису шеће.

Ох, сутра ће бити
  Права радовања, —
О том она сада
  На ливади сања.

Анђео хранич

На овоме свету
  Много се и пати, —
Али има ко нас
  У невољи прати.

Што нас благим оком
  Ојађене гледа,
Крилима нас штити,
  Пропасти нам не да.

То је анђо Божји,
Што патнике воли,
Под његовом руком
Стишају се боли.

Хришћанско стрпљење
У груди нам сади,
Сузе нам се суше
А јачају нади.

Верујте, патници,
Да вас хранич прати,
И ко нема мајке,
Анђо му је мати.

Не видиш га, али
Чврсто веруј, ту је;
И свако га има, —
Ко га заслужује.

Жаба чита новине

Седи жаба сама
На листу локвања,
Од жаркога сунца
Штитом се заклања.

Да новине чита,
То вам слика каже,
Ал' не мож' да нађе
Што јој очи траже.

Знате већ о чему
Жабе бригу воде:
Хоће ли се скоро
Отселити роде.

Разговор с мачетом

Цицуљко,
Мицуљко,
Овамо се вуци;
Помисли,
Погоди
Шта ми је у руци?
Један грумен шећера,
Нек ти буде вечера.

»Шећера!
Вечера!!
Здраво ми је фино.
Можеш га
Појести
С твојом канарином.
Знаш ти шта је за менека:
Један чанак млека«.

Како је жабац стекô бркове

Жапчева је жалост стара
  И голема,
Што на телу свом ниједне
  Длаке нема.

Ал' једаред, после таквих
  Брига многи',
Приближи се један паук
  Дугоноги.

Сад ће му се испунити
  Жеља пуста,
Те паука одмах зграби,
  Па у уста.

С обе стране ноге вире
  Паукове, —
Поносито жабац суче
  Брке нове.

Братац се баш забринуо

»А што плачеш, Анчице?«
  Пита братац сеју, —
»Хоћеш да ти поклоним
  Мога малог меју?

А да ниси болесна?
  Ил' се срдиш на ме?
Ил' си можда добила
  Фика-фак од маме?

Братац се баш забрин'о,
  Хтео би да је теши, — —
Ал' је Анка ђаволанка,
  Па се кришом смеши.

Глете шта уме

На столицу скочио,
На главу је стао,
Па је онда рекô:
»Гле шта умем, секо!«

А умеш ли пасти?
Ја бих га запитô,
Али слика каже
Да он уме и то.

Стара бака

Године су многе,
  А леђа нејака,
Године су тешке, —
  Згурила се бáка.

Али ипак воли
И песму и шалу,
Увек има причу
За дечицу малу.

Кад је деца сретну,
У руку је љубе,
А она се смеши:
»Хвала ти, голубе!«

Па се онда сместе
Испод брсне зове,
Па потеку приче
Све нове и нове.

Замирише зова
Од сунчева зрака, —
Уживају деца, —
Ужива и бака.

Зекино весеље

А што играш, зеко?
»Играм од весеља;
Три сам репе нашô,
То је радост веља.

Радујем се части,
  Радујем се пиру,
Три сам репе нашô
  Па још на тањиру.

Нисам скоро био
  'Вако добре воље;
Играм још и зато
  Да огладним боље.«

За прецртавање на таблици

Таблицу и писаљку
  Знам већ да имате,
А слика је зато овде
  Да је прецртате.

Ал' напред вам кажем:
  Само полагано!
Ако ћете брзо,
  Неће бит ваљано.

Кроз прозор

Слободно је вирит,
Само немој доћи;
Хајде вири, вири,
Да напариш очи!

Ал' гледајте и ви,
Добре патке мале,
Ето, то је лисица,
Ако нисте знале.

Упамтите слику
Крволока тога,
Добро је познават
Душманина свога.

Како се лисица спасла

Ко је ово гледô,
Тај нам приповедô.

Дошла вода, кô што често
  У пролеће бива,
А покаткад поља, њиве
  И села прелива.

Дошла вода, вел'ка вода,
  А то није шала,
Људи беже а и зверка
  Многа задрхтала.

Вода дере, многе куће
  И ограде квари,
На леђима својим носи
  Многе, разне ствари.

Једна лија што је већем
Изгубила наду,
Наједаред срећно спази
Једну малу каду.

Чим је спази, у њу скочи
— Нужда закон мења —
Ето њојзи красна чамца,
Ето јој спасења!

Три је дана тета лија
У тој кади била,
Јести није ништ' имала,
Само ј' воду пила.

Летеле су над њом птице
Од јутра до мрака,
Више пута пратио је
По чопор гусака.

Моје штене

Признајем, признат морам,
Није ми лепо штене,
Ал' га ја здраво волим,
И оно воли мене.

Сигра се као дете,
  Зна већ и своје име,
По читав сат се могу
  Позабавити с њиме.

Весела ћуд га дичи,
  Друштво му моје прија,
А верност, чиста верност
  Из очију му сија.

Ко жели да га види,
  Ево га насликано!
Не мора бити лепо
  Што ј' врло и ваљано.

Шта чини чврста воља

(за оне који воле шалу)

Био негде неки пужић
  — И слике му ево туде —
Он је призно̂ своју тромост
  И желео брз да буде.

Жеља јака, воља чврста,
  И он мало брже лази,
Отима се сам из себе
  И чисто се преобрази.

Сваким даном жеља јача, —
  Чврста воља тромост брише,
И гле сада леног пужа,
  Не можеш га познат више!

Чврста воља много вреди,
  Она ствара чуда триста, —
И од оног тромог пужа
  Сад постаде бициклиста.

Кажњена радозналост

Куварица наша стара
Често своју мачку кара,
Па јој вели: »Ала, ала,
Што си тако радознала!

Зар ти мораш свуда цуњат,
Зар не умеш седет с миром,
Мораш видет шта ј' под ситом,
Видет шта је под тањиром!«

Али мачка то не верма,
Већ се по свом ћефу влада,
Воли знати шта где лежи,
Свугде носић свој забада.

Јуче дође куварица
Са пијаце пуних шака,
Још донесе једну корпу,
Пуну корпу крупних рака.

Ту се мачка одмах нађе,
Осетила живе створе,
Од корпе се не одмиче,
Скочи доле, скочи горе.

И заклопац мало диже,
И утури шапу мало,
Опипала шта ј' унутри,
Али то је скупо стало.

Један рак је хитар био,
Приклешти јој шапу фину,
Цикнула је мачка болно
Да се чуло у даљину.

Шапом маше кô да весла,
Претрпела ј' бола доста
Док је рака с шапе стресла, —
Ал' на нози рана оста.

Тако вам је мачка прошла, —
Ал' и дете често страда
Кад му андрак не да мира,
Већем свугде нос забада.

Чија ли је

Позната ми ова дунда, —
  Одаклен је, чија ли је?
Ал' сад не смем много питат,
  Она сада млеко пије.

Та реци ми бар толико:
  Јеси л' добра, цуро мала?
— »То ће знати тетка Коса,
  Која ме је насликала«.

Коло, коло, наоколо

Свирај лепо, Давиде,
  Не свираш за плату! —
Нема кола лепшега
  Него у Банату.

Глете само кепеца,
  Глете малог бату.
Хтео би да надигра
  Своју сестру Кату!

А Милутин канда је
  Играч по занату,
Свирај, свирај, Давиде
  Не свираш за плату!

Нек се знаде, данас је,
На светога Мрату,
Данаске је дечији
Бал у Орловату.

Патак и жаба

Ако сте доколни,
Прочитајте ово:
Стари патак украј баре
Држао је слово.

Слушале га жабе
Велике и мале,
Слатке су му речи
Једва дочекале.

Говорио патак
О врлини мира,
И да нико никог
Не треба да дира.

Свако има права
Да слободно живи,
Нико не сме тлачит оне
Што му нису криви.

Слога, мир и љубав
  Благослов је прави,
Зато нека нико
  Никога не гњави.

Слушале су жабе
  Ово красно слово,
Кад патак уђута,
  Десило се ово:

Један жабац мали
  Поближе је стао, —
А патак га зграби,
  Па га прогутао.

Из овог се нешто
  И научит даде:
Хуље лепо зборе,
  Ал' нитковски раде.

Ацко

Видите га, малко стење,
  И малко се мучи: —
Ал' верујте да ће Ацко
  Ту чизму обући.

Јогунство се у тог дечка
  Силно разавило,
Што науми, то уради, —
  Ма натрашке било.

Добри пријатељи

Ја и моја крава
  Добро се пазимо,
У вече се једна
  Друге зажелимо.

Кад из поља дође,
  Вечера је чека,
Ја њојзи мекиња,
  Она мени млека.

Бива и то да јој
  Јоште нешто треба, —
Тад добије комад
  Посољена хлеба.

Наш Гаја

Ево верне слике
  Нашег малог Гаје:
Нацртô је нешто
  Па сад гледи шта је.

Кад се Гаја шета,
  То овако бива:
Руке су му остраг
  Кô да их сакрива.

Мачку своју воли,
  С њоме нешто збори,
По башти је носи —
  Док се не умори.

Уме и да броји, —
  Ал' на прсте само;
Да се не забуни,
  Броји полагано.

Ево и у ћемане
  Већ је свират свикô —
Али хвала Богу
  Што не чује нико!

Кад му купе фрулу,
  Дува у њу јако,
Свира, брате, свира,
  Ал' не питај како.

Сад по шпагу тражи
  Своју бритву скупу,
Бритву није нашô
  Ал' је нашô рупу.

И на гласовиру
  Показô би ко је,
Само да му ноте
  Натрашки не стоје.

Са лулом у зуби
  Корача полако;
Ма да ј' лула празна,
  Не ваља ни тако.

Ово му већ ваља:
  Сад двориште мете.
Тако нам је мио,
  Сад је добро дете.

Доћи ће нам гости

Ево, децо, ласте,
Ту су насликане,
Ал' нам се и праве
У походе кане.
Нек не дира нико
Њина гнезда стара
Где ће мили путник
Да нам се одмара.
Хвала Богу, бежи
И та зима дуга,
Који дан ће доћи
Гости нам са југа.
Доћи ће нам ласте,
Наши мили гости,
Ми их дочекајмо
У чистој радости.

Жељни смо их, јер их
Не видесмо давно,
А оне доносе
Пролеће нам славно.

Милош и Мара

Сели су на клупицу,
Милош књигу гледи,
Мара држи таблицу, —
То већ много вреди.

У књизи се налази
Читанија разна,
А Марина таблица,
Она је још празна.

Мирна су то дечица,
Не чујеш их дисат.
»Читај ми што, Милане,
А ја ћу то писат!«

Милош вели: »Не видим,
Немам наочари«.
Тако нешто сметало је
И сестрици Мари.

Ал' права је сметња,
  Ако нисте знали,
Што не знају читат, писат, —
  Јер су јоште мали.

Сметња је то велика,
  Ал' ће добро проћи,
За две, за три недеље
  У школу ће поћи.

Из Невенове најмлађе публике

У озбиљност саму
  Претвори се сва,
Кад јој брат ил' сеја
  Малко Невен да.

Ал' кад спази слике,
  Цвеће или птице,
Одмах се насмеши
  И разведри лице.

Белов

Ој Белове, Белове,
Куд ли се захука?
  »Ето идем јуначки
  Да поплашим вука«.

А зашто си репину
Пода се подвукâ?
»То је опет друга ствар,
Јер се плашим вука«.

Ленкина радост

Тата руком, сеном
Прави на зид зеца —
Ал' гледните Ленку,
Веселог кепеца.

Радује се ушима,
Ногама и глави,
Радује се зецу
Кâ да је на јави.

Благо теби, чедо,
Благо теби, Ленка,
Кад те може тако
Развеселит сенка!

Ноћни гост

Ко ми с' ноћу на сто пење?
— Пита себе баба Јула —
»И ноћас сам пет-шест пута
Клопарање неко чула.

А кад јутрос ја устадох,
  Пробуди ме зора рана,
А лојана моја свећа
  Нагрижена, оглодана.

Ко то једе моју свећу; —
  Неће бити посô чист...«
Хоћеш да ти кажем ко је? —
  Хајд' преврни, баба, лист!

Ево, бабо, твога госта
  Што ти дође и незван, —
Знам да ћеш га одмах познат,
  Јер је верно насликан.

Ево их

Јесмо л' рекли — ево их,
  Дођоше нам, гле!
Дошле ласте и к нама,
  И то опет две.

Па у гнездо управо, —
  Сад смо скупа сви;
Ко се већма радује,
  Оне или ми!

Честита матери славу

Честитам ти, мајко, славу,
  Честитам ти Ђурђев дан!
А мајка јој глади главу,
  Косу плаву као лан.

»Да ти Бог да, — кажи шта ћеш —
  А ја ћу га молит већ,
Да се никад не заплачеш, —
  Бог ће чути моју реч.

Да поживиш сто хиљада,
  И још више година,
Па да будеш увек млада,
  Увек здрава, весела!«

Добра с' мајка насмејала, —
  Детињаста ј' жеља та;
Ал' је барем није мала
  Ни од ког научила.

То из срца њена тече,
  Није ничи̑ измишљај.
»Е, хвала ти!« мајка рече,
  Милка дода: »Боже дај!«

Знате ли

Знате л' шта нам вели
  Ова слика лепа?
»Нек је жива глава,
  Макар и без репа!

Метла

Ала је баш корисна
  Та брезова метла;
Где се често покреће,
  Ту је кућа светла.

Нађе л' се где ђубрета,
  Одмах с' метла иште,
А метла га отисне
  Тамо на ђубриште!

Перје, сламке, прашину
  Она лепо мете,
Очисти вам собицу,
  Да се радујете.

Па и чисто двориште,
  И то много вреди,
Милина га гледати, —
  Све то метла среди.

Има она и друге
Особине лепе:
Неваљала дечурлија
Од ње увек стрепе.

Мали азбучник

За малу децу

А. а. Ш т а је о в о?
Ако мислиш алве искат,
Мораш прво ово стећи,
Јер без тога с' не мож' алва
Ни написат ни изрећи.

Б. б. Ш т а ј е о в о?
Ето то је једно слово.
Упознај се, чедо, с њиме,
Јер без њега не може се
Написати Божје име.

В. в. Ш т а ј е о в о?
Све што живи треба воде,
Ил' с извора или с више,
Не смеш не знат прво слово
Са којим се вода пише.

Г. г. Шта је ово?

Чарна горо пуна хлада,
Славно је у теби дисат, —
Зато деца, ево, уче
Како ће те и написат.

Д. д. Шта је ово?

Ево, то је оно слово
Које мораш најпре знати,
Ако хоћеш да напишеш:
Драги отац, драга мати.

Ђ. ђ. Шта је ово?

Радујеш се, ђак ћеш бити, —
Та је радост баш поштена!
Али ђаку ваља знати
Прво слово свог имена.

Е. е. Шта је ово?

Прва жена звала с' Ева, —
Она није писат знала;
Ал' ти већем њено име
Умеш почет — Богу хвала!

Ж. ж. Шта је ово?

Свакоме је живот мио,
Све што живи живет жели, —
Ви ћете то и написат,
Само кад сте започели.

З. з. Шта је ово?

Мучно ли се злато копа,
Много зноја оде на то,
Али ђаку свако слово
Више вреди него злато.

И. и. Шта је ово?

За истином мудри иду,
Зато књига помоћ даје;
Ал' и књига оном ћути
Који слова не познаје.

Ј. ј. Шта је ово?

Ово слово потребно је
Сваком да га зна, —
Јер без њега не можете
Написат ни: ја.

К. к. Шта је ово?

С Косова нам очи
Још и данас плачне, —
А ко га напише,
Ево чиме зачне.

Л л. Шта је ово?

Кâ оно што ловац
Жељно тражи лова,
Тако с' мали ђаци труде
Да присвоје слова.

Љ. љ. Шта је ово?
Христос нас је учио:
Љубите ближње своје!
Те нек речи у срцу нам
Златним словима стоје.

М. м. Шта је ово?
Молитва нас диже
Где мир Божји свита;
То и књига каже, —
Ко уме да чита.

Н. н. Шта је ово?
»Надај се спасењу!«
Ти си бедном рекô;
То му и напиши,
Ако је далеко.

Њ. њ. Шта је ово?
»Бела њива, црно семе,
Мудра глава која сеје« —
То је красна загонетка,
А ви, ђаци, погод'те је.

О. о. Шта је ово?
То је једно слово,
Округло кô око;
А баш њим се почиње
И свршује »око«.

П. п. Шта је ово?

Пита Петар Павла:
»Пошто пар патака.«
Која с' слова ту једнака,
Питам ја мог ђака.

Р. р. Шта је ово?

Ред је душа сваке ствари.
Ред је дошô — ето ви'те,
Да и ово лепо слово
Упознате, научите.

С. с. Шта је ово?

Око крста четир' слова,
То ј' наука једра, здрава,
Јер то значи: Само слога
Србина спасава.

Т. т. Шта је ово?

Онде где се читат' не зна,
Ту је свака књига тајна, —
Али брзо бежи тама
Пред зрацима сунца сјајна.

Ћ. ћ. Шта је ово?

Кол'ко људи, тол'ко ћуди,
Вели стара пословица. —
Лепши ј' ћилим него ћебе. —
Ћук се зове нека птица.

У. у. Шта је ово?

Учитељ је чудотворан,
Добар ђак вам то сведочи;
Учитеља увек штујте,
Он отвара духу очи.

Ф. ф. Шта је ово?

Фуруна је турски назив,
А српски се каже пећ;
Ал' добро је знати и то
Како с' пише туђа реч.

Х. х. Шта је ово?

Шта су Срби и Хрвати?
То су браћа, присни род;
Љубав њина међусобна
Донеће им красан плод.

Ц. ц. Шта је ово?

Цар царује. Цвеће цвета.
Ја написах, ви читате.
Сва су слова ђаку нужна, —
Сад већ скоро сва и знате.

Ч. ч. Шта је ово?

Поштен човек, ведро чело,
Чврста воља, челик груд,
То се нигде не презире,
Поштује се увек, свуд.

Џ. џ. Шта је ово?
У причама, у бајкама
Помињу се неки џини, —
Ал' данас се мере људи
По делима, по врлини.

Ш. ш. Шта је ово?
Шева пева у висини,
То ј' дабогме, дика њена,
А твоја је, што сад, ево,
Већ познајеш сва писмена.

Кратка радост

Дува, дува Круна
Мехур од сапуна,
Пак се чисто смије:
Гле га, колики је!

Радосно га гледа,
Не сме ни да трене, —
Разне боје, дивне,
Златом преливене.

Ала јој је мила
Та лопта голема, —
Наједаред прсну,
Нестаде је, нема.

Утеши се, чедо,
Ниси ти том крива,
Тако нешто често
У животу бива.

Нацртана

Стигне л' Мари књига нова,
Сласт је њена бића;
Што прочита, све до слова
Уме да исприча.

Седи Мара, књигу чита, —
Бистра је то глава;
Њу са стране братац Мита
Кришом прецртава.

Братац Мита пун је поште
Пред сешиним даром;
Он је зове од милоште:
Пауницом Маром.

А он опет црта вешто,
Похвале прибира,
Сад му на ум паде нешто:
Мару портретира.

Кад је било већ готово,
К слици сеје младе
Додô ј' перо пауново,
Рад веће параде.

Добровољка гушчарка

Не мора Смиља чувати гуске,
То чини само забаве ради;
Чува их каткад по четврт са̂та,
Чува их док јој то не досади.

Радује с' она што ће се после
Смејати њена мајчица мила,
Кад јој се почне хвалити Смиља:
»И ја сам данас гушчарка била!«

Милева почива

»Баш се човек умори
Кад башту залева.
Морам мало прилећи« —
Рекла је Милева.

»А ти, верна лучице,
Остани на стражи,
Будна буди, да чујеш
Ако ме ко тражи!«

И Милева заспала
После посла трудна,
Верна њена лучица
Остала је будна;

За све време није вам
Заклопила очи, —
Истина је, верујте —
И слика сведочи.

Наш јунак

Погледајте амо,
Децо, са свих страна,
Ето, то је наш чувени
Јунак од мегдана.

У руци му копље
Коме нема пара
(Ништа зато ако је
Оклагија стара).

О бедри му сабља,
Ни њој нема ма'не
(Случајно је опасао
Сад са десне стране).

На глави му клобук,
С њиме парадира
(На слици се не види,
Да је од папира).

И трумбету има
  Кад треба да свира
(Док не стекне своју чету,
  Сам се егзерцира).

На авану стоји,
  На све стране варда, —
Ко га пита, одговара:
  »Ја сам а в а н-г а р д а!«

Миш се воза

Велоципед није,
  Не бих рекô да је, —
А ни кола нису,
  Па, до врага, шта је?

Не питајте шта је,
  Тек је жива згода;
Миш се на њој воза
  Да пешке не хода.

Лако с' мишу возат
  И викати: хура!
Кад имаде друга
  Што га остраг гура.

Е, оваka шетња
  Баш новаца вреди, —
Само да их какав мачак
  Откуда не гледи.

Летириба

Свакојаких има чуда
  На широком свету, —
Ево ви'те једну рибу,
  Рибу, па у лету!

Крила су јој повелика,
  Снажна замашаја,
А та крила развила се
  Од прсних пераја.

Таке с' рибе више пута
  Изнад мора јаве, —
Ал' не маре дизати се
  У висине плаве.

Милија је њима вода,
  Ту се лако крећу;
Само онда кад морају,
  У ваздух полећу.

Само кад их душман вија
  Кроз морске таласе,
Тад се сете својих крила,
  И многа се спасе.

Анђео у сâту

Знате л' шта је сâт?
  То ј' небески дар;
Иде, збори као
  Жива, умна ствар.

У свакоме сâту
  Један анђô живи
(Што га многи не виде,
  Том су сами криви).

Ал' који га виде,
  И који га чују,
Они своју срећу
  Већ на земљи снују.

Анђелове речи
  Вреде сува злата.
А знате л' шта збори
  Анђео из сâта?

Озбиљно нам вели
  Кад избија часе:
»Време брзо лети, —
  Никад не враћа се.

Ко улудо трати
  Часе и минуте,
Над њиме се црне
  Облачине муте,

Једнако ће падат
  Све на горе грање,
Старост ће га стићи —
  И љуто кајање.

А ко своје време
  Мудро употреби,
Користиће другима,
  Користит и себи«.

Бивало је људи
  Узвишена циља,
Чија дела народ
  И сад благосиља.

Чија мисô и сад
  Сваком добру креће,
Чија слава никад
  Увенути неће. —

Њима није била
  Тајна непозната,
Слушали су шта им збори
  Анђео из сâта.

На опасном путу

Морало се ићи преко тога брвна,
Другог пута нема;
Под њиме је поток, дере, хучи бурно, —
Опасност голема.

Али малу Дару води стара мајка,
Мајка је опрезна;
Шта би могло бити да се мало склизне,
Мала Дара не зна.

И срећно су прешле, мајка Бога хвали,
А Дара певуши, —
Гледа како поток кроз камење јури,
Како се пенуши.

Ти и не знаш, Даро, да ће стара мајка
Доскора умрети, —
А на свету има много таких пута
Где опасност прети.

Оваких брвина има стотинама,
Има хиљадама.
Ох, кад мајка умре, Бог нека те чува,
Чувај се и сама!

Неће без шибе

Не треба ми четир' точка,
Много ми је и два,
Кад ми један точак тако
Брзо летет зна.

Ал' без шибе нема ништа,
Одмах не слуша.
Тако вели и мој тата,
Кад с' уленим ја.

Фидел

Е врашка су и та деца,
Надмећу се шалом смелом,
Праве разне маскараде
С псетом својим, са Фиделом.

Попели га на столицу,
А он пружа шапе на сто;
На главу му шешир метли,
Он се смеши ђаволасто.

У зубе му камиш дали,
Он га гриска од милина;
Једним оком кô да мига
На чашицу добра вина.

Тад се нашла вешта рука,
  Што га, ево, нацртала;
Он се свему невешт чини, —
  Баш разуме шта је шала.

Наша жита

Пшеница је наша храна,
Богодана, поштована.

Бива хлеба и од ражи,
И тај храни, и тај снажи.

Од јечма се пиво вари, —
Има ко и за то мари.

Зоб коњима дивно прија,
Она им је најмилија.

Моба

»Чујте, децо, драга,«
  Тако рече мати,
»Јабуке су зреле,
  Па их ваља брати!«

Зато ј' данас радост
  Још од ране зоре, —
Та о томе деца
  Већ одавна зборе.

Скупили су мобу,
  Све другове миле,
И девојчице су
  Међу њима биле.

Заори се песма,
  А лица се жаре;
Јабуке се смеше
  На вредне мобаре.

Кошаре су пуне,
  Милина је глати,
Али све до мрака
  Има се шта брати.

Па зато се жури,
  Па зато се хита, —
А кол'ко се појело,
  То нико не пита.

Мица

Глете Мице, мале Мице
Између две столице!
Мисли да је дошло доба
Да ноге опроба.

Пуначке су ноге њене, —
Са те стране нема ма'не,
Ал' још нису извежбане,
Зато нису поуздане.

Почетак је сваки тежак,
И први је корак мука;
Ал' мени је здраво драго
Што је Мица самоука.

Све полако, све полако, —
Може Мица, може Мица, —
Сутра већем требаће јој
Само једна столица.

Ал' чекајте до јесени,
У сватови своме брати,
Кад засвира гајдаш Сима,
У коло ће да с' ухвати.

Већ се крећу

Већ се крећу наше роде,
  Јесен ту је, —
Један пар се већем диго̂,
  Већ путује.

А то значи: »Журите се,
  Добри друзи!
Ми морамо напред, ми смо
  Калаузи«.

Мала дадиља

Читав сат га ево носим
Малог хуљу, малог бату,
А он плаче, само плаче,
Кô да ради по занату.

Да је гладан, — то баш није,
Насисô се довољане, —
(Зачудо је да у њега
Тол'ко много млека стане).

Да је болан, — ни то није,
Здрав је, пун је као луче.
Што ј' на њему, све је чисто,
Ни буве га, знам, не муче.

Метла сам га у колевку,
Па га опет морам дићи;
Ја га носим, а он дречи,
Ја му певам, а он цичи.

Ћути, бато, већ једанпут, —
Дошло ми је већ до густа!
Боже, Боже, да л' сам и ја
Кадгод била тако пуста.

Ноћни стражар

Село ми је мало, —
То ј' његова ствар,
А ја сам му чувар,
Ноћни му стражар.

Нико не сме прићи
Близу селу мом;
Ту ја стражу чувам
С мојом Жутијом.

Кад је цело село
У најслађем сну,
Онда у рог духнем
Да је поноћ ту.

Из фењера кад ми
Сукне мали дим,
Ја повичем: Ватра!
Да их уплашим.

Никад нисам зато
Плате молио,
(А баш и да јесам,
Не бих добио).

Доста ми је почаст, —
То је главна ствар.
Није шала бити
У селу стражар!

Ја и дању умем
Развит своју моћ; —
Кад запалим фењер,
Мора бити ноћ.

Кад Жутија лане,
Ја повичем: Тат!
Па тако ми прође
Читав један сât.

Ево ме, гледајте,
Ја сам чувар тај,
А кад ми додија,
Онда буде крај:

Да поруши село,
Пустим Жутију,
А ја куће скупим,
Па у кутију.

Благо њима

Не знам да л' су брат и сестра,
Можда јесу, можда нису,
Ал' једне су, видим, ћуди,
Насмејани, весели су.

Где оваке видиш лица,
Отуд бежи јато зала,
У тој кући љубав цвета,
Срећа јој се насмејала.

На та лица, на те душе
  Благослов се Божји слива,
Та су лица, гледните их,
  Као нека песма жива.

Ви мргоде, ви дурљивци,
  Од'те амо, ако смете,
Да веселој овој деци
  У ведрину проникнете!

А каква су ваша лица? —
  Кâ да ј' иње на њих пало;
Ја их нећу описиват,
  Нек вам каже огледало.

Боса иде спавати

Ком се седи, нека седи,
  Знамо да је данас светац,
Али осам сати куца,
  Боса мора у креветац.

Нека брата још по сата
  Седи, ил' баш до девет;
Боса ј' мала, она мора
  Прва ићи у кревет.

Није Боса тако сана,
  Та ведар је њен поглед,
Али кад је коме време,
  Мора лећи, то је ред.

Ено, како руку пружа,
Нешто шапће у себи;
Лаку ноћ нам жели свима,
— Лаку, благу и теби!

Зекан у великој опасности

Зекан, луди зекан
Муку мучи љуту,
Нашао се, ето,
На жељезном путу.

А неко га чудо
Бесомучно вија,
Па ако га стигне,
Ето погибија!

И стигло га чудо, —
Сад му је најтеже,
Па у грдном страху
Потрбушке леже.

И већ није знао
Да ли јоште живи;
Судбина је така, —
Он се не противи.

Али није прошло
  Ни пола минута,
Прође му над главом
  Ова авет љута.

Па сад она бежи, —
  Ал' он је не вија,
Само, хвалећ' Бога,
  У даљину зија.

Каву жрна

Каву жрна Тонка,
  Јер се оцу нада,
Скоро ће јој доћи
  Чак из винограда.

Уморан ће бити,
  Па док се одмара,
Тонка ће се трудит
  Да га разговара.

Пасуљ ће се скуват
  А шаран испећи, —
Па кад отац рекне:
  »Сад је време лећи!«

Тонка ће изнети
  Што сад журно ради:
Шољу каве црне,
  Да га изненади.

Каква је то птица

Каква је то птица,
Што ту гођу гули? —
Вид'ли сте је често,
О њој сте и чули.

Хтедох да вам кажем,
Она пригракта ми:
»Баш им немој рећи,
Нек погоде сами!«

Два пса

»Ко што лепо зграби,
Његово је, друже,«
Тако велећ' Хектор
С кобасицом струже.

»Јест, тако је«, вели кудров,
Онај што га вија,
»Па зато бих хтео
Да што зграбим и ја.«

Лабуди

Језеро је в а ш е царство,
Бијели лабуди,
То морају признати вам
И себични људи.

Кô господа права
  Шећете по води,
Достојанство ваше
  Не вређа, већ годи.

Ја вас радо гледам
  Како другујете,
Пријатељи мира
  И тишине свете.

Ја вас дуго гледам
  С обале, са пруда, —
И тад мисли моје
  Оду Бог зна куда.

А и ви ми радо
  Прилазите ближе, —
На вас нико никад
  Руку не подиже.

Свачије вас око
  Пријатељски гледа,
На вас пакост не сме,
  Од вас бежи беда;

А то, можда, чини
  Та ваша мирноћа,
Пред којом застрепи
  Ненавист и злоћа.

Пак пустите нек вас
  Свијет дуго гледи,
Нек научи нешто
  Што му много вреди.

Влајко завиди мачићима

Мотри Влајко три мачета
  Баш и сувише,
Сматрајућ' их 'вако мисли,
  Уз то уздише:

»Ала срећно та створења
  Време проводе!
Славан ти је њихов живот,
  Боже, Господе!

Од ујутру па до мрака
  Само с' играју,
Само скачу, премећу се,
  Ил' се витлају.

Нит' имају какве бриге, —
  Само помисли!
Нит' их муче какве књиге,
  Какви прописи.

Нит' их когод мије, чешља,
  Ни уређује;
Смеју скочит на тарабу, —
  Нико не псује.

Сви их пазе, сви их мазе
  Да им угоде;
Не сече им мати нокте
  Сваке суботе.«

Тако мисли мали Влајко,
  И није га срам.
Друга деца друкче мисле, —
  То ја добро знам.

И тако бива

Једна странка, друга странка, —
  То су странке две,
Обе воле, обе желе
  Да се промере.

»Ево уже! Хватај, друже!«
  Заори се клик.
Вуку браћа, — ко надјача
  Биће победник.

»Вуци, друже!« — Али уже
  Прекиде се, гле!
Ето сада нова јада:
  Нема победе!

Бадње вече

Засијава Божић,
  Заблистала јелка, —
Ова ће се радост
  Памтит целог века.

Од милине свете
  Деци сузе очи, —
А још и не знају
  Да ће вертеп доћи.

Задрхтале душе,
  Па као да зборе:
Јесмо ли на земљи
  Ил' на небу горе?

Први успех

Ето, тето, сад већ умем
  Написати а!
»Гле богами, гле богами,
  Баш уме па зна!«

Па хоћу ли бити попа,
  Кад будем кô ти?
»Само треба да научиш
  Још и појати.«

Умем и то, умем и то, —
  Шта би хтела још!
Умем појат »Многа љета,«
  Па добити грош.

Зимовка

Ево, то је та зимовка,
Што сви веле да је глупа;
Ал' ја видим лепу главу,
То је глава, није ћупа.

Ал' кад људи кога грде,
Веровати увек није, —
И ја питам: По чему су
Друге птице паметније?

И зимовка гради гнездо,
Лепо, вешто, згода мека,
Ту неко л'ко јаја снесе,
Пегава су, али нека.

Кад излеже своје птиће,
Знаде шта им ваља дати,
Доноси им црве, муве,
Ка̂ и друга птица мати.

И у кавез кашто доспе,
— Робовати није лако —
Ал' то трпи филозофски,
Па и славуј исто тако.

Ти, зимовко, ниси глупа
— Признајем ти драге воље —
Већ су друге птице глупе,
Ако мисле да су боље.

Носе мало огрева

Насекли су мало грања, —
Хладна соба то захтева,
Јер је зима љуто стегла,
Па је мука без огрева.

Журите се, журите се,
Чекају вас три детета,
Поњавом се огрнули
Милош, Живко, мала Цвета.

Ал' чим стигне суво грање,
У пећи ће да прогори,
Деца ће се развеселит,
Песма ће се да заори.

Морам да се похвалим

Морам да се похвалим,
  Да ме жеља мине,
Шта смо лепо добили
  На Божић од стрине:

Моја сеста луткицу,
  Име јој је Белка,
А ја овог момчића,
  По имену Вељка.

Сутра ћу испросити
  Белкицу за Вељу,
Провешћемо цео дан
  У лепом весељу.

П'онда ћемо спремати
  Кићених дарова,
А у трећу недељу:
  Ијују сватова! —
      Доћи ће и
        Чика Змајова

Шта мисле ове птице

Чија је ово рука
  Што нас храни сваког дана,
Кад ни зрна нигде нема, —
  Сва су поља завејана?

Ох, света је ова рука! —
  Тако мисле харне птице,
Видећ' само једну руку,
  Ал' не видећ' ничê лице.

Птице мисле: Божја ј' рука,
  Што им не дâ да скапају,
Већ се брине за патнике, —
  И птице се не варају.

Општинско слушче

Одмара се Нова
  Па у прсте дува,
Ужасна је зима,
  Да те Бог сачува!

Али сваког дана
  Кора хлеба треба,
А корица хлеба
  Не пада са неба.

Радити се мора
  — Красти је грехота —
А здравом дечаку
  Просит је срамота.

Ником се не јада,
  Ником се не тужи,
Још се и поноси, —
  Он општину служи.

Сви у селу знају
  Тога вредног Нову,
Па га више пута
  У собу позову.

Ту поседи малко
  Да прсте открави,
Још га и нахране,
  Кô хришћани прави.

Ономад га попа
  Баш на ручак звао,
А по ручку му је
  И шубару дао.

Страшно

Ево шта је мали Иво
Једне ноћи снивô.
То на јави не мож' бити,
Не може се догодити,
Јер сачувај Боже, —
Ал' снити се може.

Честитка мале Лилке

оцу на крсно име

Драги бабо, ја ти желим
  Много, много, много љета,
Где год станеш, куд се кренеш,
  Свуда нек ти срећа цвета.

Ова песма и честитка
  Већа ј' била,
Ал' ја, мала, — опрости ми —
  Ја је нисам научила.

Побожно пиле

Побожно је пиле,
Гледајте га само
И млади и стари;
Иза сваког гутљаја
У небо погледи, —
Богу благодари.

Шта је ово

Који кепец читат не зна
  Зна слике разгледат,
П'онда уме и он
  Нешто приповедат!

Е па нека погоде
  Гледаоци млади:
Чим се ко ту забавља,
  Шта ко овде ради.

Ако што не погоди,
  Ви се не чудите,
Ви који сте старији,
  Ви му помозите!

Шегрт Ика

Има један дућан
  Близу споменика,
Туд пролази радо
  Неки шегрт Ика.

Ту је свега чим се
  Госпоштина смочи,
Овде Ика стане
  Да напари очи.

Кад напари очи,
  Он се одмах врати
Где ће црна хлеба
  С луком вечерати.

И то ј' добра храна
  Таквом сиротану,
Али Ика ипак снива
  О оном дућану.

Јалов лов

Додијало мачку
  Мишије печење,
Пак промене ради
  Кући с' на кров пење.

Видео на крову
  Два врапца гојазна, —
У њему се заче
  Намера опасна.

»Ухватит их морам,
  Не био који сам;
Врапчијега меса
  Давно јео нисам.«

Дошуња се до њих,
  Очи му се сјају, —
Али циц, мацане,
  Врапци летет знају!

Мацан се расрди
  На тај посô вражи,
Пак се доле врати
  Да мишеве тражи.

Две речи

Нико се још није кајô
  У својој старости,
Што је негда изрекао
  Ову реч: Опрости!

Ал': Не праштам! та је речца
  Била више пута
Или једном, ил' двојици
  Рана тешка, љута.

Вâља се

Милоше, Милоше,
  Па зар опет доле!
Вâља се, кâља се, —
  Е гле само лоле!

Чисту сам кошуљу
  Обукла ти сама, —
Било би фика-фак
  Да те види мама.

Дижи се, устани,
  Даћу ти перецу!
— А Милош сестрици
  Одговара: Нећу!

Око старе мајке

Јесен хладна, соба топла,
Светлост дршће, сунце седа,
Скупили се малишани,
Стара мајка приповеда.

Приповеда старе приче
Што их чула негда давно,
Кад је њојзи негда цвало
Детињства јој доба славно.

Те ће приче сада деца
Да у своје душе приме,
Да имају своју децу
Забављати кадгод чиме.

Слушају се ове приче
Кâ и гуслар кад загуди, —
Такве приче, кâ и песме,
Дуже трају него људи.

Пачија срећа

Патке ћете увек
  Близу воде наћи;
Зашто? — јер су оне
  Рођени пливачи.

Што је више воде,
  Све милије њима,
И старим паткама,
  Пак и пачићима.

Ал' оваква згода
  Ретко им се пружи,
Да им каква даска
  За трамбулин служи.

Е, онда је права
  Срећа постигнута;
Са те даске скачу
  По стотину пута.

Иза сна

Што ме будиш, сешо?
»Дошла стрина Мила.«
А ја сад баш снила
Да сам код ње била.

»Послао нам чика
Ора̂ и лешника.«
А ја сад баш снила
Да сам гладна била.

»А да ниси, јадна,
И сад јоште гладна?«
Нисам као хала,
Већ ко̂ птица мала.

Цвета

Ево добре Цвете
У самоме цвећу, —
А чије је дете,
То казати нећу.

Поглед јој казује
Да је рајска душа;
Оца свога штује,
Мајку своју слуша.

Невољника жали,
  Помоћи му жели:
Кандиоце пали,
  Тужног развесели.

Српске књиге чита,
  Српске песме пева;
Није поносита,
  Радо се осмева.

Прво су јој место
  Дали и у школи;
У врту је често,
  Цвеће здраво воли.

Својим рођацима
  Цвета је на дику, —
А вама другима
  Шаљем њену слику.

Види се да је крив

Не мисли се толико,
  Одважи се море,
Признај како ј' било,
  Да не буде горе!

Сви видимо: крив си,
  Сакрити се не да,
Јер ко није кривац,
  Тако не изгледа.

Лаж и шеврдање
  Неће ти помоћи;
Признај како ј' било,
  Олакше ћеш проћи.

Покај се пак признај, —
  Нека буде краја.
Ал' непокајнику
  Нема опроштаја.

Писма од оца

Отац им је с пута
  Писô свакој засе, —
То је била њина жеља,
  И испунила се.

Ова драга писма
  Дошла су још јуче,
Једнако их читају,
  Напамет их уче.

Мајмун генерал

Гледе деца мала
Малог генерала.

Погледа је строга,
Чела намрштена,
Шешир на три рога,
Атила црвена.

Заиста изгледа
Да се у бој спрема;
Генерал је прави,
Ма да војске нема.

Ал' ко није слеп —
Види му и реп.

Паук у опасности

Разапео паук мрежу
  На гранчици;
То је замка многој муви
  Несрећници.

Ено сад се горе пење,
  Да их чека, —
Ал' на грани стоји мирно
  Птица нека:

Згурила се, не миче се,
Мучи муком, —
Ње се чувај, то је паук
Над пауком!

Мора у бој

Милутине, мирно стој!
»Нема мира, сад је бој«.

Чекај мало, још си млад!
»Ја сам вођа, немам кад.«

А зар вођа иде сам?
Да ти ког војника дам.

»Ено војске, — ја сам њен,
Са мном иде и мој сен«.

На киши

Ружица и Јела
Испод свог амбрела
Киши пркосе.
Ветар мало пирка,
Девојчице дирка
У косе.

Сеја грли секу,
Па се слатко смеју
  Послу том.
Е па нека, нека,
Та њих мајка чека
  С шипчицом.

Зец и Арап

Сенком на дувару
  Направити зеца,
Верујем да знају
  Већ и многа деца.

Ал' та стара слика
  Много више вреди,
Кад се Арап 'вако
  У зеца загледи.

Проба

Подигла се чета мала
По зеленој трави,
Весели су као да је
Већ мајалес прави;

А мајалес тек ће бити
За десетак дана,
Тад ће их се више скупит
И од свију страна.

Имаћеду и нов барјак —
Сашиће га моба.
А ово што сад видите,
То је само проба.

Магарац пред огледалом

Андро, Марко, Милице,
  Брзо сви овамо!
Магарац се огледа,
  Гледајте га само!

»Је л' то била истина?«
  Е, па ко би знао.
»А од куд му огледало?«
  Сликар му га дао.

»Па шта вели?« — »Баш сам леп!«
  »То баш вели? Ао!«
А што с' не би магарац
  Сам себи допао!

»Лепа слика, заиста«
  Па сликару хвала.
»Сумњам да је истина,« —
  Па онда је шала.

Шта је ово

А гле пиле! — Није пиле,
Већ је налик само. —
Јесте пиле. — Није пиле. —
Е, па шта је, мамо?

Мајка вели: »Што сте, децо,
Зацакали туна?
Ваљда знате, пиле нема
Тако дуга кљуна.«

Гледните му и у ноге,
Друкчије су грађе,
Пиле има мање ноге,
Нема таке канџе.«

Па да шта је? — пита Милош
И Деан и Кајка.
»То је, децо, шључе мало,
Шљука му је мајка.

Мали димничар

Црн је, гарав, неопран је, —
То му занат собом носи,
Тиме никог он не страши,
Тиме ником не пркоси.

Озбиљан је његов посô,
Није нека сигра лака,
'Вако млађан, па је данас
Очистио пет димњака.

Пријатељ је нашем дому,
Спасава нас од пожара, —
Па ипак се њега боје
Мали Рајко, мала Мара.

Кад га виде, они беже,
Мара виче: јао, јао!
А млађаном димничару,
То је њему тако жао.

Ал' да вам је откуд видет
Кад недеља света дође,
Кад с' умије и пресвуче,
Какво је то красно момче.

Рајко би му руке пружô
Да се с њиме сигра, шета,
А Мара би за шешир му
Приденула два три цвета.

Преварена Цана

Није хтела да се слика,
  Не знам зашто, — неће, неће;
Узалуд јој дали смокве,
  Узалуд јој дали цвеће.

Напоследак, шта ће друго,
Мораше је преварити:
Рекли су јој: фотограф ће
Само лутку превинити.

Тад је Цана наместила
Лутку своју за сликање,
А она се загледала
У зелено неко грање.

»Тако, тако, само мирно,
Да се лутка не помиче,«
Тако отац, тако мати,
И фотограф тако виче.

А кад сутра, Цана седи
На клупици у шљивику,
Ал' ето ти мајке њене,
Донесе јој горњу слику.

Красна слика, верна слика.
Кад је виде Цана мала,
Није хтела ништа рећи,
Само с' мало насмејала.

Мома црна

Мома црна
Кафу жрна, —
Јуче ј' била прања.
Тако, тако,
Кафа лако
Белину укаља.

Луд ко ради
У паради. —
Ал' после ћеш, секо,
Црно свући,
Па обући
Бело као млеко.

Кад мати није код куће

От'шла мати од куће,
Па ето шта бива.
Кад се врати, имаће
У чем да ужива.

Деца су јој отворила
Трговине јаке,
На патосу наћи ће
Робе свакојаке.

Има платна, марама,
И ћилима разни', —
Ал' зато су мајкини
Орманови празни.

По земљи се ваљушка
Нека сукња плава;
На теткином губеру
Жути мачак спава.

Има л' кога у кући
Да то мајци јави, —
Јер то није дућан само,
То је вашар прави.

Мишева срећа

Кад опасност коме грози,
Уточиште не бира се;
Утрчао миш у чизму,
Само живот свој да спасе.

Невоља га утерала,
Ма да сара страшно зија,
Ал' је морô, нема куда,
Јер га грозни мачак вија.

Стрепио је, мислио је:
Ево краја мојих дана,
Ал' на ђону, хвала т' Боже,
Била рупа продерана.

Док је мачак муке имô
Да кроз уску сару прође,
Да до плена свога дође,
Жељан чути мишја цика:
Куку, леле!
Дотле мишу зора свану,
Па кроз рупу шумангеле.

Мудра птица

Оди, птицо певачицо,
  Siђи с гране, оди амо!
'Ваки кавез ретко с' нађе, —
  Твој ће бити, оди само.

»Хвала лепо, девојчице,
  Али птица има свуда,
Нек у кавез уђе сама
  Ако с нађе која луда.

А ја волим у слободи
  Уживати своје дане;
На част теби твоји двори,
  Остави ми моје гране.

Не ваља ништа овлаш гледати

Чини ти се лептир да је, —
Већ га Јулка вијат хтела.
Ал' вараш се, драга Јулка,
То су само два амбрела.

Страшило

Мили Боже, шта то бити може,
Или грми ил' се земља тресе,
Пак се руше зечији конаци,
Пак ти беже зечији јунаци,
Старо тамо, а младо овамо.

Нити грми нит' се земља тресе,
Већ ено ти чуда некаквога:
Освануло јутром на уранку
Посред лепа поља купусова,
— Ко с' осврне, до срца претрне.

Беж' те, зеци, (то вам је у крви),
Страшно ј' чудо, и име му страшно,
Страшилом га називају људи;
Две му ноге у земљу укопане,
Две му руке до две стране

Кошуља му рита уз рита,
Са ђубрета овамо донета,
Глава руса главица купуса,
А на њојзи брука од клобука. —

Ветар душе пак страшило њија,
А страшљивци мисле да их вија.

Добиле малог брату

Добиле су малог брату
Пре четири дана;
Па како га милују
Драгиња и Стана!
Сваки час му долазе
Па га и пољубе,
Драга Стану запиткује:
»Да ли има зубе?«
Гледају му ручице:
»Ју, како су мале!«
Гледају му очице
Па их обе хвале.

Само им се не свиди
Што косице нема.
Стана вели: »Ћелавко«
(Ко деда из Срема).

Баба Јука

Јулијана Брђана
— Морам почет од почетка —
Имала је шест синова,
Ал' то није радост ретка

Ређе бива да синови
Сви остану мајци живи
И дванаест унучади
Бог јој даде милостиви.

На тим гранам' развише се
Четрдесет праунука
(Два пут тол'ко баш година
Има добра баба Јука).

На лицу им здравље цвета
А весеље у очима;
Једно само баби смета
Што не памти име свима.

— Кад загрли Витомира,
Она мисли Станко да је;
— Кад пољуби Миленију,
Она мисли Јелена је.

С праунуцим' забавља се
И певат им јоште знаде,
(Са синов'ма, с унуцима
Мало збори, — нема каде)

Баба Јуко, ти си срећна
С цвећем свога дуга века,
Ал' ви, децо, ал' ви, децо, —
Бог би знао шта вас чека!

Катарина

Кад залије цвеће
  Мала Катарина,
Пуну леју ружа,
  Пуну леју крина;

Онда седне пак се
  У мисли удуби, —
Мисли су јој као
  Невини голуби.

Премишља о цвећу
  Све више и више:
»Откуда му мирис,
  И зашто мирише?«

Па онда заврши,
  И ту мисô воли:
»Биће да се цвеће
  Тиме Богу моли.«

Пајица и његова мати

Ја и моја мати
Често се требамо;
Једно друго питамо
Кад год што не знамо.

Ја је питам како се
Путује до мора? —
Ил' је питам кол'ко је
Трипут четир ора? —

Ил' је питам шта тај грб
На застави значи? —
И што год је запитам,
Све ми растумачи.

А кад мати не зна где се
Оштенила Рома,
Она мене запита,
А ја кажем одма.

На ливади

Мајка мора траву згртати,
Не може се бавит с њоме.
Она спава на травици,
На ћилиму зеленоме.

Баш се види, слатко спава,
  Мирно јој се дижу груди. —
Не читајте песму гласно,
  Да се Стана не пробуди.

Гледајте је како спава,
  И у сну се малко смије;
А Караман, верно псето,
  Кô дадиља над њом бдије.

Ал' и мајка често гледне
  Шта се ради там' на страни.
Не брини се, добра жено,
  Ником боље него Стани!

Јесен

Јесен збори речи што људима годе:
»Радили сте доста, сад берите плоде!«
Ове речи свуда слушају се радо,
По њима се влада и старо и младо.
У том су обиљу срећни и блажени,
Захвални су Богу, захвални јесени.

Мачка чисменка

Та и друге мачке
  На чистоту пазе;
Лижу се и гладе,
  У баруне газе.

Ал' што има мачку
  Снаш-Персина Ленка,
То је за приповест
  Каква је чисменка.

Кад јој даду воде,
  Макар најчистије,
Дуго је мирише
  Па тек онда пије.

А окусит неће
  Ништ' на овом свету
Док јој око врата
  Не вежу салвету.

Мала Алка

Ала ј' Алка мала,
  Малена је, да;
Та ето је мања
  Од писмена А

А зашто је мања
  И то свако зна:
Јербо су је метнули
  Уз велико А

Ако ћемо праведно,
  Друкче удесите:
Став'те уз њу мало писме,
  П'онда их мерите.

Недоумица

Престала је, — ето ви'те, —
Хајд'мо дома!
»Јест, престала, ал' ће опет
Падат одма'«.

Хајд'мо дома да мајчици
Цвећа дамо.
Неће падат, — ено дуге, —
Глете само!

Неће падат, неће падат,
Веруіте ми!
»Хоће падат, — веруј и ти
Штогод мени!«

•

Под шљивом

Дрво наше младо,
Морамо те трести,
Прво зато: јер волимо
Слатких шљива јести.

Друго зато: јер на теби
Велик терет знамо,
Пак смо ради својски
Да ти олакшамо.

Треће: јер би нама
Било здраво жао,
Кад би дошô други когод
Па би те обрао.

Веверица

Немој да се срдиш на ме,
Дечји роде,
Што ти тако чешће дођем
У походе.

Чула сам да и ти радо
Поскакујеш,
И ти радо не мирујеш;
Несташкујеш.

И ти радо једеш орâ
И лешника;
Па своји смо, — а то ми је
Чисто дика.

К Невену ме често воде
Скоци брзи,
А канда ме ни Змајова
Баш не мрзи.

Чим ме види, да̂ ме одмах
 Насликати,
Па те слике на све стране
 Деци прати.

Желела бих и опет вам
 Скоро доћи;
Само, ако зима стегне,
 Хоћу л' моћи?

Додијало жаби ропство

Затворили људи жабу,
 Ево роб је, у стаклу је;
Па сад зато од ње ишту
 Да им време претсказује.

Трпела је пет-шест дана
 — Што у ропству није мало —
Трпела је, трпела је,
 Сад јој већем додијало.

Јутрос рано жаба рече:
 »Е данас ће бити бурно«
Чим то рече, она скочи,
 Скочи живо, скочи журно.

Из петних се жила упе,
— За слободом својом гине, —
Прошапута: »Помоз' Боже!«
Па подиже мердевине.

Први удар, — стакло пуче,
Други удар биће јачи,
И невина страдалница
Слободу ће своју наћи.

Велика девојка

»Гле како је Јојка
Велика девојка!
Ено јој је рука
Стигла до јабука!«

На то Јојка довикује,
Чисто мало љута:
»Та нисам ја велика,
Ја сам подигнута!«

Лети рода

Лети рода изнад рита
Као да је поносита;
Тако с' чини, али није, —
Доле гледа најжељније.

Нит' је она жељна лета,
Нит' висина њојзи прија,
Све се њене мисли купе
Око жаба, око змија.

Благо жаби која види
Шта јој грози, шта јој прети;
Тешко лудој којој рода
Ни накрај памети.

Није право

Није право, секо,
Сама срчеш млеко,

А сирота цица,
То јој глад голица.

И она би хтела
Тог напитка бела.

Теби даде мати,
Ти ћеш цици дати,

Да будете сити
И цицуљка и ти.

Нашô Јова кућицу

Нашô Јова кућицу,
  Увукô с' под кров,
Отуд вири, вичући:
  »Сад сам ја Гаров.«

»Ко ми приђе, ујешћу га,« —
  Тако прети Јова.
Ал' се нико не боји
  Од новог Гарова.

То је тек онако

То је само тек онако,
  То је само шала.
Где би деца мала
  На књизи јахала!

А једно се и увукло
  У књигу па вири,
Таке славне колибе
  Немају пастири.

И ако је шала,
  Ал' на добро циља, —
Јер ће књига деци
  Да постане збиља.

Ко ово зна, нека не чита

Завитлала нашу земљу
  Божја моћ;
Окрене се око себе, —
  Дан и ноћ.

Облети ли око сунца,
  Ето на,
То се зове једна пуна
  Година.

Моја прва песма

Мајка има ћерку
Перку.
Перка има мајку
Кајку.
Има још и таблу
Нову;
Па написа песму
Ову.

Познајем ти, Перка,
Струју, —
Поздрављам и тебе,
И твог
Ују.

Премеција

Ја сам Витко Премеција,
Забава ми најмилија
Да се премећем.
Умем стојат и на глави
Кâ да ми је занат прави,
Јест, умем па смем.

Још ћу мало да се мучим,
Још ћу нешто да научим,
— Није посô лак —
Да се шетам по ужету,
Да покажем целом свету
Какав сам вештак.

Дошла стара мајчица

Дошла стара мајчица,
Ал' не изненада;
Од јутрос је чекају
Милош, Јелка, Влада.

Не знам да л' ју чекала
И бебица Цуја;
Није јој се надала
Ни кучкица Жуја.

Ал' сви су се скупили
  У праву параду,
Изишли су пред мајку
  Да је сачекаду.

Јелка пукет предаје
  Па се мало смешка;
Милош одмах за торбу, —
  Воли што је тешка.

А Влада се упео
  Из петиних жила,
Па, кâ да се најмио,
  У тлумбету свила.

Цуја руку пружила,
  Некој лутки личи,
Жујка се узверила
  Па помало цичи.

Стара мајка сагла се,
  Топи се од миља;
Руком децу милује,
  Оком благосиља.

Василије мали

Василија малог
  Забављат не треба,
Најмилија играчка му
  Комад бела хлеба.

Задовољство неко
  Читаш му са лица; —
Поред њега леже
  И куцов и цица;

Они су већ сити,
  Добили су своје —
Али две кокошке
  Одострагу стоје,

Једна само ћути,
  Друга кокодаче,
А слушају обе
  Како мали жваће.

Ви, кокошке луде,
  Канда нисте сите,
Ал' саме сте криве,
  Што остраг стојите.

Василије мали
  Онде не види вас;
Чим вас спази, верујте,
  Нахраниће и вас.

Лоша помоћ

Белка собу мéте,
Цица јој помаже,
А Белка ју тера:
»Торњај ми се враже!«

У сваки се посô
Уплетеш и бркаш;
Ја прашину скупим,
А ти је раштркаш.

Гавран зими

Ево зиме, ево мене,
Ал' глад шта је ви не знате,
Та ваше су куће пуне,
Ви понешто и бацате.

А ја још ни залогаја
Нисам нашô испод снега,
Невоља ме просит учи, —
Куварице, дај ми чега!

Под снегом

Под снегом леже поља,
Под снегом брда, горе,
И свет на себи носи
Дебело бело море.

Зима је хладна мати,
И свет се много пати;
Патња нам нâде лева
А нâд нам срца згрева.

Срам га било

Сестрица би да угоди
Малом Вељи,
Хоће да га и пољуби,
А он се кревељи.

Не мази га, драга сешо,
Тога лолу;
Та тог ваљда неће примит
Ни у школу.

Бобук од сапунице

Ала је то дивно
Што начини Сока
Тако рећ' из ништа,
За тренутак ока.

Ни најбољи мајстор
Не би јој се ругô, —
Само једно ј' штета:
Што не траје дуго.

На леду

Ој дуледу, дуледу —
Овако је на леду.
Ноге као стреле,
Терај, брацо, селе!

Весело је, весело,
Све се живо креће.
Нос се мало црвени, —
Ал' отпасти неће.

Један лети управо,
Други мало кружи;
Свако чека похвалу, ...
Ако је заслужи.

Ој дуледу, дуледу, —
Овако је на леду.
Ту је живот прâви, —
Док се не открави.

Мустра

Хазурала, ви зидари,
Мали неимари!
И ако сте тек шегрти,
То ништа не мари.

Снег вас зове на посао,
Не бојте се зиме, —
А небојше и доврше
Кад се чега приме.

Овај посô кад се почне,
Сам се чисто ствара.
Започните, не бојте се
Строгих критичара!

Ево мустре шта су неки
Саградила лане, —
Ја вам нећу замерити
Ако буде мане.

Хазурала, уметници,
Треба да се ствара;
И ту ће се показати
Имате ли дара.

Испадне ли што ваљано,
Ви то прецртајте,
Прецртајте сасвим верно
Па у Невен дајте;

Нек се види надалеко
Шта истрајност ствара,
Нек се види вел'ко дело
Малих неимара.

Чизово опело

Ход'те, птице, амо,
Барем ви изблиза,
Да видите мртва
Веселога чиза!

Ето мртав лежи,
  Нестаде весеља, —
И дошло је много
  Добрих пријатеља.

Кос, и дрозд, и врабац,
  И славуј, пун туге,
Кукавица, зеба
  И још птице друге.

Ласта је обукла
  И црно одело, —
Отпојаше чизу
  Самртно опело.

Кос је држô слово,
  — Није било ружно —
Кукавица на то
  Закукала тужно.

Тад зелено лишће
  Поче да се баца,
Тим су затрпали
  Милога мртваца.

Још последњу једну
  Отпојаше ти'о,
Жалиле га дуго,
  Јер је ваљан био.

Благо сестрама с таким братом

Није Лази тешко, —
  Што би тешко било,
Њему је то драго,
  Њему је то мило.

Још је летос мале
  Саонице стекô,
Пак је жељно зиму
  И снег први чекô.

А сестре је своје
  Веселио здраво,
Сестрицама ј' нешто
  Лепо обећавô:

»Хеј, кад дође зима,
  А скоро ће стићи,
Ви нећете пешке
  Ни у школу ићи.

Неће бити прљавих
  Путева ни стаза,
По беломе путу
  Санкаће вас Лаза.

И то време дође, —
  И снег паде с неба, —
И брат чини што ј' обећô, —
  А тако и треба.

Дурљиви Перица

»Аjде, Ђуро, нек је доста,
  Доста си се дурио!«
Ал' Перица ни да чуjе,
  Него joш зажмурио.

Зашт' се дури то он не зна,
  Тaка му је пуста ћуд; —
Махните га, ништ' не ваjди,
  Махните га, залуд труд!

Ал' ја ипак тоj болести
  Нека мала лека знам:
Не дајте му ништа јести,
  Пак ће доћи молит сам.

Мајстор

Затуткали, мајстор Лука,
Овом коњу главу,
Јер не може ни да пије
Ни да пасе траву.

Крадљивац

»Где је моја бритвица?«
  Виче љутит Лака,
»Куд ми с' деде напрстак?«
  Пита тетка Стака.

Анка с' тужи да јој је
  Нестало обоца;
Неку светлу ђинђуву
  Тражи мали Јоца.

»Крадљивац је у кући,
  Није посô чист, —«
А крадљивца видећеш
  Кад превртеш лист.

Ето то је крадљивац,
  Треба да га знате,
Да од њега чувате
  Што светло имате.

Несрећа се догодила

Шта је, сејо, шта је, шта је?
»Несрећа је!
Скакала ми слатка лутка
По камену,
Па скрхала леву ногу
У колену.«

То је голем јад, —
Па шта ћемо сад?

»Ето, јадна, и не дречи,
Али треба да се лечи,
Шаљ'мо брзо по лекара,«
Или барем по столара.
»Дај мелема!«
Ал' га нема...
И одоше две сестрице,
Да туткала бар потраже, —
Јер и то помаже.

Кузма Радић

Е ако желите,
И то ћу вам рећи
Зашто Кузма Радић
Не пише седећи.

Јер он много пише, —
А седећи много
Свом би милом здрављу
Нашкодити моĝ.

Ко год много пише
Нек се на ум узме:
Примера ће наћи
У нашега Кузме.

Он овако ради,
Пријатељи моји,
Неко време седи,
Неко време стоји.

Не да Ђука јабука

Пун је шешир
Јабука
Добио на дар.

Е па што се
Мргоди
Као говедар?

Причуо му с'
Неки глас:
»Дај ми један пар!«

Не да Ђука
Јабука, —
То је цела ствар.

Дете говори пужу

Опрезни су ти пужићи,
Чак се и нас деце боје.
Дотакну л' се травке, сламке,
Одмах тргну рошке своје.

Ја ти, пужу, ништа нећу,
Слободно ми дођи близу,
Па опружи своје роге,
Баш да видим колики су!

Ала ти је кућа спретна,
Знам никад не прокисава,
Ни ветар јој ништ' не може,
Ту се лепо, мирно спава.

Радо бих те на длан узô,
Али нећу, драги рого,
Одмах би се сав увукô,
Па те гледат не бих могô.

Ручај

Ручај, мала, ручај,
Видим да ти прија!
(Гледајућ' те тако
Огладнио и ја).

Ал' како си пуначка
И буцмаста лица,
Пази да се не угојиш
Као каква гица!

Од малог велико

У зиму је доста снега;
То је Божји налог. —
Шта правите, дечице?
»Велико од малог.«

То је била грудица
  Кô јабука мала;
А гле сада, — не би већ
  Ни у врећу стала.

Још ће бити већа, —
  Ала то волимо!
Ми ћемо је ваљати
  Све догод можемо.

Мало коло

Малено је ово коло,
  Ал" је коло право.
Кад је срце превесело,
  Ко би тада спавô!

Лепа слога, љубав братска
  Српско коло ствара,
Коло, коло, мило коло,
  Игро наша стара!

Поиграјте, малишани,
  А слогом се крас'те;
А то коло, мало коло,
  Нек вел'ко порасте.

Да опхвати цело српство
А буде му дика,
Здрава срца, чисте душе
Па ведрога лика.

Зато ваше мало коло
Над у мени буди,
Хај, да ми је видети вас
Кад будете људи!

Тежак рачун

Овој деци признајем
Да баш нису лења;
Ал' је тешко рачунати,
Ту треба стрпења.

Четир своте сабрати,
И то не баш мале,
Па са три разделити,
Не иде од шале.

Али благо срећнима —
То се давно каже,
Њихова им сешица
Радо испомаже.

Но да им се учитељ
На помоћ не љути,
Она све не изради,
Само их упути.

А кад Зорка и Милун
Малчице погреше,
Мали Ацко повиче:
»Нема ништ' без сеше«

Вредан малишан

Очистио испред куће
Први снег;
Од њега је направио
Мали брег.

Од брега ће направити
Мали град, —
Али то ће после бити,
Има кад.

А сад мисли: Вредан бити
Лепо ј' то,
Па ако га још похвале,
Ни то неће бити зло.

Тужна

Нема сестре, нема брата,
— Ох, умрли;
Па сад лутку своју љуби,
Лутку грли.

Лутки вели: Сестро моја,
Сестро Мемо,
Данас ћемо на гроб ићи
Да плачемо.

Вредница

Цео дан је била
Вредна као мрав:
Почистила собу
Па и ходник сав.

Обрисала крпом
Сваки прашан кут,
Плевила је башту,
Поткресала пут.

Нахранила голубове
И живину сву,
Љуљала је малог брату:
Љуљу, љуљу љу!

Навезла је својој лутки
Обадва рукава, —
Зато није чудо
Што сад слатко спава.

На коњу

Ја на коњу, а ви пешке, —
Даклем, ја сам ја.
Ко ј' на коњу, тај господин —
То се давно зна.

У чијој је руци узда,
У тога је власт,
Хајде да се опкладимо
Да ја нећу паст!

Могу свога коња бити,
Не бојим се ич,
Ал' мом коњу, мом парипу
И не треба бич.

Смем се, дакле, поносити
Јер имам и чим.
Па реците зашто да се
И не поносим!

Мали географ

На јастуку нешто измрљала
Бог зна чија шапа,
А то мали Деан гледи, —
Мисли да је мапа.

Па ти сад штудира, каква је то земља —
Мучи с' у памети.
Ово није, оно није
Не мож' да се сети.

Ено му се зноји већем
Та шишава глава,
Пустимо га, можда ће се сетит
Кад легне да спава.

Цар Авдесе

Тамо негде у Чакда́љу,
Близу пакла,
Били неки сјајни двори,
Ал' од стакла.

У њима је живовао
Цар Авдесе,
Љутио с' на своје дворе, —
Провиде се.

Није с' бојô харамије
  Или звера,
Ал' је свака баба знала
  Шта вечера.

Страшно ј' кад се владаоци
  Љуте, псују,
Што да бабе у двор њихов
  Завирују!

Па му једна мисô паде
  На ум сама:
Он обложи дуварове
  Асурама.

Сада бабе дворске тајне
  Нису знале, —
Ал' су увек нешто ново
  Измишљале.

Цар се на то још и већма
  Сада љути, —
Зато мора песма моја
  Да ућути.

Петао издаје заповести

Зором рано петô
  Искупио коке,
Пак издаје заповести
  Петловски високе:

»Свака нек је чиста
  Кâ да је опрана!
Нек је углађена
  Као очешљана.

Која носи јаја
  Нек се лепо скрије;
Не морају сви то знати,
  То потребно није.

Кад је време јести,
  Тад нећете пити;
Тако заповедам,
  Тако мора бити.

Ни свађу не трпим.
  То већ давно знате;
Та ви нисте гуске,
  Да се цавељате.

Увек близу мене
  Да се обретете!
Кроз тарабу у комшилук
  Вирити не смете.

Која тако узради
  Заслужиће хвалу;
А друге ће страдати
  За не шзнам за алу.«

Дошле роде

Ево то су оне роде
  Што јесенас одлетише;
А ми смо се побојали:
  Нећемо их видет више.

Али оне добро знају
  Како су нам увек миле,
Ми им гнездо сачувасмо
  Које су нам повериле.

Разгледају старо гнездо
  Где ће живет кâ у рају,
Више пута доле гледну
  И кљуном нас поздрављају.

Лион и мачка

Што то Лион горе тежи
  Са лајањем? —
Зар не видиш мачку онде
  Међу грањем!

А зашто се онде скрила
  Милост њена?
Том је узрок она риба
  Украдена.

Куварица још преврће
  Чанак празни;
Зато Лион хоће мачку
  Сад да казни.

Зато мачка неће доле
  Да се јави,
Чека док се крађа ова
  Заборави.

Шева

Лакокрила шево,
  Куда у вис оде?
Тражиш ли самоће,
  Ил' свете слободе?

Бежиш ли од људи,
  Што премного греше;
Ил' те друге жеље
  Под небо однеше?

Или волиш гледат
  Доле на врхунце;
Или желиш прва
  Да поздравиш сунце?

Ја те само чујем,
  Али не видим те;
Но молитве моје
  Више тебе хите,

Да захвале вишњем Богу,
  Милостивој моћи,
Који створи 'ваку зору
  После дуге ноћи.

Први покушај

Шта раде та деца
У соби на среди?
Анђелија шије нешто,
Милевица гђди.

Лепо је то шити,
Ко тај посô зна, —
Али да се не убоде,
То се бојим ја.

Знате, нашој Анђи
Нов је посô тај, —
Ово јој је данас
Први покушај

Кокица (хрушт)

Кокица брзо лети
Чила је, лака је,
У лету нисам могô
Загледат каква је.

Па замолих је: »Стани,
Име ти само знам,
Ал' сад би хтео да те
Побоље разгледам!«

Кокица скупи крила
Па стаде преда ме,
Кâ да би хтела рећи:
»Ево ме, гледај ме!«

Халапљива Даница

Ето, то је Даница,
Ето, то је она
Што поједе пред вечеру
Кутију бонбона.

Кутију је бацила,
Не треба јој више,
Чекајући вечеру
Сад још палац лиже.

Али нуто невоље,
Сад ће сласт искијат,
Јоште прије вечере
Поче се превијат.

»Шта је, Дано?« пита је
Мати забринута.
— Ето шта је: халапљивост,
Трбобоља љута.

Жапчеву путу крај

Овај жабац мувогњавац
У риту је становао,
Муве јео, воду пио,
Те прилично благовао.
Ал' једаред омрзну му
Увек пливат по тој води,
Хтео је, као морнар неки,
Да не плива, већ да броди.
Скочио је на лист неки,
Што с' у риту ретко нађе,
П'онда рече: »Бе аферим,
Ево мени красне лађе!«
Веслао је струком трске,
Што је дебљу могô наћи,
Мислио је: »Мили Боже,
Куда ли ћу то изаћи?«

Надао се лепшем крају,
Надао се лепшем риту,
И дружину да ће наћи
Племениту, узориту.
Али једно није рекô,
Није рекô: Ако Бог да,
А на путу увек има
Опасности и незгода.
Кад свануло друго јутро,
Ал' на листу жапца нема.
Али тамо на баиру
Једна рода стоји, дрема.

Ђаков ђак

Мурко, ду́би, мора бити!
То тек мораш научити,
Незналица данас пати,
Свако мора нешто знати.

А ко неће ништ' да учи,
Тога ћемо бичем тучи.
За тог неће бити хлеба, —
Отерат га у свет треба.

Каплар Ћира

Ево, ја сам каплар Ћира
Који цео дан марширa.
Чим у јутру зора сване,
Ја се одмах у бој справим,
Тако хитно, тако журно,
Да и капу заборавим.

Први лов

Данас је први пут
Тако срећна била;
Уловила добар лов
Наша мала пи́ла.

Уловила бубу неку
Што има и крила;
Муке није било много,
Јер је мртва била.

Понос је велики,
Што осећа пи́ла,
Уловити бубу неку
Што има и крила.

Лептир је облеће

Зашто овај шарен лептир
Око чеда тог облеће?
Можда му се тако чини
Да је и то неко цвеће:

Оно јесте, — то је Ружа,
У цвеће је људи броје,
Ну та Ружа, ну то цвеће,
То је цвеће мајке своје.

Али смеш јој, лептирићу,
Прићи да се посиграте, —
Ви'ш како те мило гледи,
Ви'ш како се смеши на те!

Савкини лепи изгледи

Знате л' шта премишља
Ова мала лола:
»Још недељу дана
Пак ће престат школа.

Неће више бити
Бриге са књигама,
И ја више нећу
Сиграти се сама.

Код куће ће остати
  И Милка и Лака,
Пак ћемо се сиграти
  Од зоре до мрака.«

Козина невоља

Ова козаваздан гриска,
  Ваздан брсти, пасе,
Од јутра до мрака,
  И не одмара се.

А знате ли зашто,
  Сећа ли се ико?
Јер о врату има звонце
  И то повелико.

Непрестано звони
  То звонце од туча;
Коза мисли: Подне је,
  Треба да се руча.

Мајка чита

Мајка чита књижицу,
На крилу јој Анка,
Са десне јој Љубица,
Са леве Јованка.

Деца тако слушају
Што у књизи пише,
Ни једно се не миче,
Чисто и не дише.

Свршило се. — »Богами,
Красна је то бајка!«
Тако вели Љубица,
Тако и Јованка.

А шта вели Анчица,
Тај мајушни налеп?
Она мајци прошапта:
»Хајде јос једалед!«

Мара и њено јаре

Ево наше добре Маре,
А до Маре њено јаре, —
Гледајмо шта раде.
Мара вади из кецеље,
Јаре гриска, жваће, меље
Све што год му даде.

Кад јарету буде доста,
Мара узме свога госта,
У хлад се завуку;
Ту му Мара тепа мило,
Јаре њојзи хоп у крило,
Па јој лиже руку.

Стева на кози

Нуто чуда, у зâо час!
Чудан парип, чудан кас!
Јунак Стева на кози, —
Ти му, Боже, помози!

Зар ти не знаш, мој брајане,
Није коза за јахање?
Неће коза да се шали,
Хоће коза да стровали.

Била б' можда и мирнија, —
Ал' ето је Белов вија;
Белову је криво, жао,
Што си козу узјахао.
Јест, не трпи Белов стари
Да га госа занемари.

Код мачке на части

У прастаро време
— Тако шала гуди —
Мишеви су били
Безазлени, луди.

Мачка их позове
На слатка семења,
А они јој дођу
Пуни поверења.

Трпеза је пуна,
  Све ј' изабрано јело,
А мачка је села
  Баш у горње чело.

Па очима светлим
  Мери своје госте,
Мисли ког ће прво
  А кога ће после.

Шта да се ради

Шта је теби, Алимпије,
  Какви јади, какве муке?
»Зар не видиш, испô ми је
  Крух из руке«.

Па то није богзна како
  Страшна брига;
Потруди се, сагни с' мало,
  Подигни га.

»Ласно ј' теби поповати,
  Извијати мудрост фину, —
Али, ето, крух ми пао
  У прашину.«

Има, брате, и том лека,
  Ни то тако страшно није:
Дигни комад, а прашину,
  Обриши је.

»Добро си се досетио,
Јест, дабоме, —
Али онда збрисао бих
И мед с њоме«.

Милка с лутком

Велику бригу задаје Милки
Та њена лутка, та њена Стака,
С њоме се мучи, на њу се љути
Од ране зоре до мркла мрака.

»Ја не знам, Стако, шта да ти кажем,
Данас си опет пала са стола,
Окрњила си и парче носа,
Треба те тући, тући кô вола.

Не учиш ништа, лениш севаздан,
Кад год те тражим, а тебе нема;
Свилена сукња већ ти је масна,
Врат ти је прљав, брука голема.

Нећеш да слушаш, а кад те карам
Ти се надуриш у ком буџаку;
Ја не знам шта ћу с тобом да радим, —
Поклонићу те коме просјаку«.

— Ал' ено мати стоји на врати
Па вели: то су речи ваљане;
А то се може још неком рећи,
Све су то јоште нечије ма'не.

Мајка и чедо

Развила га добра мати,
  Па га гледи;
А малишан као да јој
  Већ беседи:

»Не везуј ме, слатка нано,
  У повоје;
То не трпе руке моје,
  Ноге моје.

Та ја мислим јунак бити
  Своме роду;
Однегуј ме измалена
  За слободу.«

Мали Ђука

Кад очисти чизме свима
Домаћима,
Кад испраши све капуте,
Црне, плаве, жуте,
Тада и свој ишчибука
                Мали Ђука.

Његов капут најпрашнији,
Сада виси о чивији,
Закрпа је на њем сила,
Једна другу поклопила.
»Тај је капут права брука« —
                Вели Ђука.

Волô би он лепо руво,
Ала би га здраво чувô!
Ал' он нема маме, тате,
Нема богме још ни плате.
То је патња, то је мука, —
Је ли Ђука?

Али зна он шта се каже,
Да вреднима Бог помаже;
Пак се узда, пак се нада,
И савлада триста јада,
Нити плаче нити кука
Мали Ђука.

Први грозд

Мали Ратко, наш мезимко,
Провео је век свој цео,
И још грожђа ни видео,
Камо л' јео.

А ево му мала сеша,
Добра сеша Јела,
Сва радосна и весела
Грозд донела.

Ала је то нешто лепо! —
Тако мисли мали Ратко.
Али чекај док окусиш,
Како је тек слатко!

Дуга

Пала киша, стала киша,
  Растерô је ветар с југа.
Природа је оживела,
  А на небу блиста дуга.

Изишла су мала деца,
  Изишла су пак је гледе;
На рукама миле мајке
  Ево га и малог Чеде.

Милутин је најстарији,
  Њему ствари нису нове,
Видео је он већ дугу,
  Зна и да се тако зове.

Сестрица му, мала Јеца
  (Далеко је још од школе)
Мисли да је дуга трака,
  Чека кад ће пасти доле.

И Марица руку диже,
  Вичућ' само: »Ено, ено!«
Јест, и она нешто мисли,
  Али то је заплетено.

А Чедица, онај што га
  На рукама диже мати,
Тај о дуги ништ' не мисли
  Хтео би само да ј' ухвати.

Продаје сеју

Постали смо и трговци,
А нисмо ни скупи;
Ја продајем своју сеју, —
Ко ће да је купи!

Ал' је не дам ником другом,
Већ тати ил' мами;
А шта вреди, нек изволе
Оценити сами.

Ранка и Десанка

Ранка и Десанка једним духом дишу,
Заједно и уче, читају и пишу.
И сада су селе на зелену грану
Па читају књигу чешће прочитану.

Народне су песме њима тако миле
Да се никад с њима не би раставиле.
Сада уче једну, тужну, невеселу,
Њу ће Ранка декламоват прексутра на сéлу.

Та се песма увек најрадије слуша;
А ко год је чује зајеца му душа,
Цвет што је поникô из крвопролића,
Та се песма зове: Мајка Југовића.

Хоће Ћира да свира

Окани се тога,
Окани се Ћиро! —
Али Ћира не слуша,
Он би мало свирô.

Немој, Ћиро, забога,
Ево те молимо!
Или бежи одатле,
Ил' ми да бежимо.

Ана муштра Азора

Глете само тог Азора
Како слуша малу Ану;
Не сме да се окрене
Ни на коју страну.
Кад му каже: »Дигни шапу!«
Дигне је високо.
Кад му каже: »Сагни главу!«
Сагне је дубоко.
Па вели му: »Репом мичи!«
Азор репом миче,
Кад му рекне: »Сад урличи!«
Он онда урличе.
Ох, ала га дивно слуша
Азор малу Ану!
Не знам само да л' и Ана
Тако слуша нану.

Не једе Љуба шећера

Нашу Љубу свако хвали,
Ко ју год познаје.
Кад год има шећера,
Птичици га даје.

»Кад га воли, нек једе;«
Тако вели Љуба,
»Њојзи неће шкодити,
Она нема зуба«.

Коло, коло

Коло, коло, наоколо, —
Ал' то није танац сад;
Није ово од весеља.
Озбиљан је ово рад.

Вода тече, коло креће, —
Рад је ово, ал' је лак;
Коло само песму пева,
Стару песму: тика-так.

То је споља, ал' унутри,
Ту је истом главна ствар,
Ту од жита брашно бива,
Благословен Божји дар.

И тако се довршује
  Вредних руку трајан труд.
Било ј' муке, било ј' зноја,
  Ал' не беше узалуд.

Не зна шта ће са ждребетом

То несташно ждребе
  Не да мајци мира;
А сирота кобила
  Мисли и штудира. —

Е, баш не зна, јадница,
  Шта да с њиме ради;
Да ли да га ошине,
  Па да је запамти.

Свакојако мисли
  И премишља мати:
»А како би било
  У школу га дати!«

Не ваља. — Тај ни ту
  Неће спаса наћи;
Тај ће и из школе
  Само коњ изаћи.

Крилат коњиц

Залуд јој се прича,
  Не верује Мица
Да има на свету
  Крилатих коњица.

Мица само виче:
  »Нема, нема, нема,
И ја свакoм кажем,
  То је лаж голема.«

Има, има, има, —
  Мој је доказ јачи:
Кад превpнеш страну
  Ту ћеш и два наћи.

Превpнула страну
  Свађалица Мица, —
И заиста нађе
  Крилатих коњица.

У дворишту малог Паје

У дворишту малог Паје,
Ала је ту згода жива;
Ко ту дође да се сигра,
Може рећи да ужива,

Не може се све изређат,
Ту ти, брате, има свега,
Ваздан стâја и шталога,
Неких врата од нечега.

Ту је дрвље и камење,
Ту ардови мањи, већи,
Ту су кладе, ту балвани,
Као бедеми неки дечи.

Ту амбари, ту кошари,
Ту је џбуње, ту је плева,
Ту је ћумез за кокошке,
Ту кућица рундовљева.

Зато деца са свих страна,
Кâ на алву, амо јуре;
Нигде нема таке згоде
Да се славно сигра жмуре.

И по троје каткад жмуре
Док се друго друштво скрива;
Сакрити се лак је посô, —
Али наћи теже бива.

Обућарски шегрт

Знам ја читат, знам ја писат,
  Знам и рачунат;
То је, кажу, за ме доста,
  На занат сам дат.

Треба свету нашег рада,
  Ја ћу да му дам;
По године већем учим,
  Пак помало знам.

Лопту умем већ сашити,
  Сашио сам пет;
Ал' кад прве чизме створим,
  Чудиће се свет.

У мене је добра воља
  И весела ћуд;
Што још није како треба,
  Постигнуће труд.

Како ће се после живет,
  То је моја ствар,
Ако нећу бит господин,
  Бићу господар.

Наш свирач

Част нам је приказат вам
  Нашег малог Панту,
Јуче ј' свирô у чешаљ,
  Сад свира у канту,

Ако Бог да среће,
  И кад буде већи,
Надамо се да ће
  И дромбуљу стећи.

Каква је то бака

Каква је то стара бака
Што не иде празних шака?
Не смета јој зима, цича, —
У служби је код Божића.

Брз је корак баке старе,
По њој Божић шаље даре,
Радовање добрих ђака:
Књига, рува, сиграчака.

Склептали је малишани,
Не мож' баба да се брани.
Свако би јој терет скин'о, —
Сећају се да је њино.

»Лакше, лакше!« виче жена,
»Не даје се пре времена.
Све је ваше, моји мили, —
Ако сте га заслужили.«

Пред буру

Мршти се висина
  Као да се љути.
Осетиле овце:
  То на буру слути.

И псето урличе,
  И оно се боји,
Али ипак зато
  Као чувар стоји.

Ено већ и сева,
  Грми урнебесно,
А овце се прикупиле
  У гомилу тесно.

Стари ован мудро
  Само главом клима:
Што ће бити једној,
  Нека буде свима.

Важно саопштење

Дакле, да ти кажем. —
»Е, па де ми кажи.« —
Твоју белу мачку
Више и не тражи;
Украла је она
Вретенарка стара,
Пак ју је продала
За једанêст пара.
Продала је оном
Марку Талијану,
Што је лане тукô
Моју баба Ану.

А Талијан мачку
— Зна комшилук цео —
Испекô пак појô,
Бога ми, појео«.

Вриска

Шта је то?
Ко је то?
Два детета врište.
Баш хоће
Човеку
Мозак да пропиште.

Штипа ли их,
Пече ли их
Когод, ил' их грува?
Цика је
Ужасна,
Да те Бог сачува.

Ко би их
Штипао?
Мали су, нејаци,
Ко би их
Пекао?
Та нисмо дивљаци.

Ал' им је
Невоља:
Не воле да чаме;
Малко их
Дадиља
Оставила саме.

Нек се зна

Јунаци, јунаци
  Ове славне чете,
Волео бих знати
  Како се зовете.

»Онај напред што је,
  И што сабљу има,
То нам је војвода,
  И зове се Сима.

Онај за њим први
  Што у добош буба,
Љубомир се зове,
  Ил' укратко: Љуба

За њим је барјактар
  Високога соја,
Што поносно гледи,
  Име му је Воја.

Четврти по реду
  Са граном у руци,
Њега Марком зову
  И Срби и Турци.

Оно, пак, што мирно
  Машира острага,
То је наша сеја
  И зове се Драга.

А сви 'вако скупа,
  Ова цела чета,
Свака така слика
  Зове с' »силуета«.

Канарица

Ето то је она птица
Што се зове канарица.

Сад узмите боје жуте,
Оне лепе гумигуте,
Обојте је њоме
По умењу своме,
Пак ће као права бити,
Само неће певушити.

Писмоноша

Ранко је име
Овом делији;
То вам је човек
Најписменији.
Пуна му торба
Самих писама
(Ал' му и треба
Много чизама).
У јутру рано
Ранко полази
Да разда сваком
Што ком долази.
Добар је човек,
С нежним обзиром,
Не воли писма
С црним оквиром;
Ал' где је добре
Гласе донео,
Из те се куће
Враћа весео.

Медвед нам говори

Баш не волим играти
  Али шта ћу, морам;
Бич ме је научио
  Да будем покоран.

Многи тако страдају
Од бича проклета,
Кад бих могô, побегô бих,
Макар на крај света.

Аој шумо, шумице,
Аој рају диван,
На те мислим поваздан,
О теби и снивам.

Да ми те је видети
Још једаред само!
Ал' се мора трпети
Кад друго не знамо.

Два зеца

»А што тако дршћеш јако,
Зече брате?«
— Не знам зашто, можда дршћем
Гледећ' на те.

»А зар, болан, и ја дршћем?«
— Још те како!
»Немој тако гласно зборит,
Већ полако!«

— Ја све сневам неког хрта,
Да ме вија — —
— »Хрта сневаш да те вија? —
И ја, и ја.«

И тако их вечна страва
Мучи, пати,
Ал' дабогме, зец им отац,
Зец им мати.

Шегрт Мата

Колики сам, то видите;
Али шта сам? — Погодите!
Ја сам шегрт Мата
Чизмарског заната.

Трчи тамо, трч' онамо!
Само брзо, не лагано!
Да паднем на нос, —
А овамо бос.

За уши ме често вуку;
А каткад ме баш и туку,
То ј' шегртска плата
Код нашег заната.

Шта ћу кад су таки јади, —
Трпи душо, Бога ради!
И Ускрс ће доћи,
Па ће јади проћи.

О Ускрсу причекајте,
Бићу калфа, чујте, знајте!
Нећу ићи бос,
Ни падат на нос;

Сликаћу се опет тада,
Мало друкче него сада:
У прслуку жутом,
С огрлицом крутом, —
Божур за капутом.

Милостиве жабе

Ето жаба милостивих —
(Па зато су и сликане).
Десило се то у риту
О Спасову, лане.

Једна буба, баш кокица
Настрадала здраво љуто,
Шчепао је неки врабац,
Мал' је није и прогутô.

Ал' од нечег поплаши се,
Па испусти сиротицу;
Тако су је жабе нашле,
Паћеницу, рањеницу.

Хтеле б' радо да помогну,
  Јер су биле срца мека, —
Али жабе нису бабе
  Да имају свачем лека.

Ни бајати нису знале,
  Ни гасити углевље јој, —
Ал' бар штогод учинити
  Ваљало је ојађеној.

И нешто су учиниле,
  Што на одмет никад није:
Селе поред болеснице,
  Храбриле је, тешиле је.

Први снег

Гледај само, гледај само —
  Је л' то шећер, мамо?
»Није шећер, чедо моје,
  То је хладно, ледено је.«

Леден шећер! — рече Лела,
  Па то сам ја већем јела,
»Хајд у собу, лудо мала!«
  И мати се насмејала.

Извидано голупче

Голупче је пало
  Из голубињака,
Озледило с' јако, —
  Подигла га Стака.

Видала му ране
  Три месеца дана;
Сад је извидано,
  Нема више рана.

Сада су му рекли:
  »Лети у висину,
Тражи своју мајку
  И своју родбину!

Уживај слободу,
  Радост ствôра свију, —
За коју и људи
  Радо крвцу лију!«

Шта ту ради птица та

А — А — А.
Шта ту ради птица та?
Послала је њена мати
Да научи што читати;
Ал' бедаста птица мала
Где је пала, ту остала.
Не познаје ни шта ј' А. —
Она само леват зна.

На материном гробу

Да л' сам те, мајко, увредила кадгод?
  Ох, јесам, јесам — сад се кајем љуто.
Душа је моја болом проникнута,
  Срце је моје јадом обасуто.

Била сам нагла, била лакоумна,
  Пречула каткад твоје свете зборе;
За мишљах, ти ћеш увек са мном бити,
  Не сањах муке што ме сада море,

Топло ми било на твом меком крилу,
  Па рекох коју несмишљену, луду, —
Опрости, гробе, моме неразуму,
  Опрости, мајко, моме нерасуду!

»Трпет се мора«, то су твоје речи, —
  За ето трпим, душа сузе скрива,
Ћутим, ал' сузе из дубине вичу:
  О благо оном ком је мајка жива!

Не познаје Цоцу

Шта је, Линда, шта је, Линда,
  Зашто лајеш?
За сам Цоца — зар ти мене
  Не познајеш?

Та летос сам код вас била,
  Сећаш ли се, — —
Јао, јао, ово псето
  Не шали се!

Јао, тетка, јао тетка,
  Линда ј' љута.
Ово ће ме гадно псето
  Да прогута!

Кувају ручак

То су брат и сестрица,
  Велимир и Дарка,
Велимир је кувар
  А Дарка куварка.

Ту се спрема ручак,
  Као Божић да је, —
Е, може им бити,
  Е, богаштина је.

Ту ти има свега,
  Слава, брате, слава,
Има млека, меда,
  Има и смокава.

»Коштати се мора«,
Тако она вели,
»Ако човек госте
Лепо частит жели.«

»Имаш право, Дарка,
То је сасвим тако,
Ако се не кошта,
Превари се лако.

Ал' ако продужиш,
Како си почела,
Кад нам дођу гости
— Неће бити јела!«

О, о, о

О, о, о,
Шта је било то?
Ето, људи, шта је било!
Наш Андрило,
Дете мило
У корпу се лепо скрило,
Да јабуку с доње гране
Ту поједе натенане.
Ни загризô још је није,
А већ, ето, испусти је.

Андрило се руком лати,
Јабуку би да дохвати,
Корпа се стровали, —
Паде Андра мали.
Е па шта ће, е па шта ће!
Тек је лепо што не плаче,

Зашто просипа цвеће

Шта је малој Шани
  Што просипа цвеће?
Хоће ли је мати
  Псоват зато? — Неће

Овуда ће проћи
  Њена сестра Јања,
Сад када се врати
  Из цркве с венчања.

Што палата, палата

Што палата, палата, —
Ма да ј' од карата.
Доста је широка,
Доста и висока.

За њега је то сад
Права пирамида.
Ал' само кад не руши, —
Добро је што зида.

Прва операција

Верући се пала Линка
  На некаки грм.
Јао, јао, у прст јој се
  Забо мали трн.

Њој се чини да је ражањ,
  А и крв је ту, —
Па ко онда не би плакô
  У такоме злу.

Трн је трн, дабогме да је,
  Ал' и брат је, брат;
Он је и сам дотрчао,
  Не треба га зват.

Извадио трн из прста
  Са вештином свом,
Крв обрисô, прст привезô
  Чистом марамом.

П'онда вели: »Не треба ти
Ни мелем ни теј.
Тако сејо, тако сејо, —
Хајде, сад се смеј!«

Декламује

Ено, чујте, декламује
Плавокоса Јела;
Да јој руке нису празне,
Књигу је узела.

Не говори из књиге
Кô што неке раде,
Она креше момачки,
Јер на изуст знаде.

То је песма што загрева
И старо и младо, —
Ал' оваком успеху
Ко би се то надô!

Гласно, јасно говори,
Не цеди кроз зубе.
Сви чекају да доврши,
Па да је пољубе.

Амазон

Па шта хоће тај лајави
Жути кер,
Накострешен као нека
Дивља звер?

Шта би хтео са гускама
И с гушчићи мали,
Чиме су га увредили,
Чиме додијали?

Варате се да Амазон
На зло какво смера;
Ни дај Боже! — познајем ја
Тог ваљаног кера.

Он се и сад показује
Као чувар прави,
Он се боји да се које
Гушче не удави.

Магарац вели

Не бијте ме, децо .
Не грешите Богу!
Ја се не противим,
Ја што могу, могу.

Нема мени снаге
  У вашем ударцу;
Што је здраво тешко,
  Тешко ј' и магарцу.

Чим је терет већи
  Него што је снага,
Морамо подлећи,
  Децо моја драга.

Зорка рачуна

Рачунџије, сви овамо
Да таблицу разгледамо!
Све нас пита Зорка мала
Је ли добро срачунала.

Кепецуљак на коњицу

Један кепецуљак
  Из царства бајака
Има према себи
  И парипа јака.

Тај је парип био
  Тек скакавац мали,
Али ипак зато
  Коњицем га звали.

Они сада лете
У добром дослуху
Широм бела света,
Лете по ваздуху.

На крилатом коњу
Далеко се може; —
Ако к добру теже,
Помози им Боже!

Ако о злу мисли
Кепецуљак мали,
Боље да га одмах
Скакавац строваљи.

Мејо, мејане

Мејо, мејане,
Голубане, белане,
Примакни-де главицу
Па окуси травицу!
Ако климнеш главом јако
Па зазвониш малко,
Пружићу ти још, —
Бар за један грош.
Ако кажеш: мê!
Просућу ти све.

Слава му

Нацртô је човека,
  Баш човека права,
Ништ' не можеш замерит, —
  Горе му је глава.

И, кô што бих рекô,
  Човек је обучен,
На глави му шешир,
  Кицошки натучен.

Ено му и руке
  Са обадве стране.
Раширене, красне,
  Као неке гране.

Има очи, уста,
  Па има и косу;
Ноге су му доле, —
  Кô у сваког што су.

Овај цртач свугде црта,
  На зиду, на даски,
Часно му је име:
  Сава Надрљански.

Путник и шева

Путник

Здраво, шево, тамо горе!
Твоје срце Богу кличе.

Шева

Здраво, и ти, тамо доле,
Ој путниче!

Путник

Ја те слушам тако радо
Под Божијим светим храмом.

Шева

Па не буди и ти тужан,
Певај са мном!

Зора зори. Путник пође
  Душе лаке, воље чиле,
Шева пева, путник пева, —
  Њихове се песме слиле;
Певали су песме среће,
  Што су Богу тако миле.

Леност и вредноћа

»Ала споро иде време!«
  Говораше лени Крста.
Откад гледим ту сказаљку,
  Па не оде ни с пô прста«.

»Ала брзо данак прође!«
Рекла му је вредна мати,
Кад у вече, задовољна,
У постељу леже спати.

Лени Крста превртô се
У постељи до поноћа,
А мајка му одмах заспа.
Благословен рад, вредноћа.

Игранка

Однекуд се гајде чују,
Гуска викну: »Ијујују!
Оди патко, оди амо,
Кад свирају да играмо, —
Ваљда и ми штогод знамо«.

Патка брза, кâ у бару,
Па доскочи
Да брзину посведочи.
Хопа, цупа,
Двоје скупа;
Не знам шта је,
Чини ми се чардаш да је.
Штета само што с' у патке
Ноге кратке.
Нек су кратке, нека, нека, —

То видеше издалека
Многе гуске, њине селе,
Па и патке, црне, беле,
Пак и оне: Ијујују!
Подвикују.
»Стан'те друге, не играјте,
Него и нас причекајте,
Само двоје ништ' не вреди,
Друкче ваља да се среди,
Да се цупка и заплеће,
Коло треба да је веће«.

И већ стиже сва дружина,
Сва живина.
Играло се око дуда,
Око ора̂, —
Играло се до умора.

Црвендаћеви јади

Ево црвендаћа,
Птице нам ваљане,
Птичићима својим
Донео је хране.

Али јаој јада,
Та то је ужасно,
Ето, своје гнездо
Сада нађе празно.

Птенци однесени,
  Можда прождерани,
Ал' ако су живи,
  На којој су страни?

Ваљда нису деца
  То учинит смела;
Добра с' деца грозе
  Од таког недела.

Бог би знао шта је,
  Ал' је ружно, ружно,
И црвендаћ гледа
  Празно гнездо тужно.

Раша у башти

Никад није тако
  Задовољан Раша
Као кад га сејка
  Па башти пронаша.

Он с' у башти никад
  Заплакати неће. —
Да л' то чине птице,
  Ил' то чини цвеће?

Не знам, ал' ми с' чини,
  Цвеће лепше цвета
Кад се сејка с Рашом
  Стазицама шета;

А птице раздрага
Нова радост жива
Кад их Раша слуша,
Слуша па ужива.

Чича Зимоња

и његова три детета

Мене можда ко и псује,
— За то чича ништ' не хаје,
Ал' се мени и радује
Који ме познаје.

Ево мене, време ми је,
Долазим вам и опета,
Па сад, ево, претстављам се
С моја три детета.

Ово десно, красно ј' дете,
Декембар му часно име;
Толико вам само кажем,
Поносим се њиме.

Он је што вам Божић носи,
А има ли што светије?!
Како ћете примити га,
Ни бриге ми није.

Ово друго Јануар је;
  Тај заледи воде збиља,
Припреми вам веселиште,
  Да с' крчуља и тоциља,

Алај ће га да се јури,
  Да се лети кô на крили,
Само здравља дај вам, Боже,
  А не сумњам да сте чили!

Ово треће Фебруар је,
  Њим се зима завршује:
Села, прела и игранке
  И весеље разно ту је.

Дани опет много дужи,
  А ви већем сити снега;
С покладама долази вам
  Збиља поста ускршњега,

Тако бива све по реду, —
  То је Божја воља, знајте,
Сад је дошло моје време,
  Сад у мени уживајте!

Ала смо га чекали

Ала смо га чекали,
  Чекамо га давно
То пролеће премило,
  То пролеће славно.

Чекасмо га жељано,
Гинусмо за њиме,
Чекасмо га, чекасмо
Целе дуге зиме.

И сад ево дошло је,
Све гази по цвећу;
А птичице веселе
Око нас облећу.

Ала је то дивота,
Ал' смо жељни тога!
Ал' је сунце умилно, —
Ал' је добар Бога!

На путу из шуме

Озебле ти ручице
Тозо, јадни Тозо,
Сад се кајеш што си се
У шуми и возô.

Па да мало станемо, —
(Предлог сестра-Јуле)
Да ти мало протарем
И задахнем »руле«.

Тако и учинише,
И Тоза се смири;
Сад је лепо замотан,
Само нос му вири.

Па сад ђиха по снегу,
Биће благовања;
Соба ће се загрејат,
Има доста грања.

Жујко се одмара

Пустите га нека спава,
Целу ноћ је будан био,
Чувао је кућу, стаје,
И лисицу чак одвијô.

Без одмора нема ништа,
Одмор треба нама свима,
Одмор даје нову снагу
И нашима чуварима.

Ми се ноћу одмарамо,
Жујо ноћу ни да трене;
Нек одмори верно псето
Своје кости уморене!

Знам да му се увек даје
Доста круха, здраве хране,
Дужност нам је старати се
За чуваре што нас бране;

Ал' не смете заборавит
Да и воде треба свеже;
Без тога је њему лети
Понајтеже.

Благо си га Анки

Благо си га Анки:
  Два брата имаде, —
Они с њоме воле
  Правити параде!

Ево сад је носе
  У тој котарици,
(Као што видите
  На приданој слици).

Котарица мала,
  А Анка још мања;
Кад је у њу метну,
  Она се све клања.

Весела су браћа,
  Весела је Анка,
Јер се њојзи чини
  Као да се сањка.

Киша пада

Киша пада, кишица
  На цвеће, на траву;
Киша пада, кишица
  И на моју главу.

Зашто пада кишица?
Питам брату мога;
Вели: Мора падати
Казао јој Бога.

Још три-четир бода

Још три-четир бода
Пак смо готови;
И моја ће лутка
Да се понови.

Хаљина је лепа
И накит јој фин;
Ако није свила,
Ал' је мусулин.

Одмах ћу на прозор
Да је поставим,
Ал' ће се поносит, —
Ал' има и чим.

Последњи лешник

На дрвету, чак на врху,
Тужна лица
Седи једна забринута
Веверица.

Чини ми се и сузе јој
  Лицем клизе, —
Последњи је лешник хтела
  Да загризе;

Испусти га, — он у поток
  Јаој, паде,
Последњи јој лешник паде,
  Аој јаде!

Јесен позна, већем жути
  Лист на грани,
Сад лешника нема више,
  Сви побрани.

И последњи што га нашла
  Измаче се, —
Ни ораја нигде нема,
  Не виде се.

Тужна ти је веверица
  С јади оти,
Зато је и у црнини,
  У короти.

Згодно место

Поток струји, ветрић пирка,
  Шушти грање; —
Ала је то згодно место
  За читање.

Кад прочиташ коју страну
  Из књижице,
Дигнеш главу, а над тобом
  Поју птице.

И у твојој души нешто
  Запојало;
Не знаш шта се тако силно
  Раздрагало.

Какве су то птице

Какве су то птице
  На тој витој грани?
Ако не знаш, не погађај,
  Тога се окани.

Много ј' разних птица
  У нашим шумама;
Њихове се врсте
  Броје стотинама.

А кол'ко их има
  У туђини? — Много.
За по дана не бих
  Све набројит могô.

Рекô сам вам, залуд
  Да не погађате.
Сенице су ово,
  Па ево, сад знате.

Не покисне

»И ја имам кишобран«,
Хвалио се Степо,
»Под њим никад не покиснем —
Кад је време лепо«.

Ништа, ништа

Ти си, мала, канда пала, —
Али се не једиш,
Нити плачеш нит' се мрштиш,
Већ озбиљно гледиш.

Гледаш има л' кога близу
Да ти се наруга.
Видела је само једна
Птичица из луга.

Птица пева: »Устај мала,
Па покупи цвеће;
Кажи мајци шта је било,
Псовати те неће«.

Игра меда

Познаје се баш на меди
  Да се једи;
Он да игра на пијаци,
  Па пред ђаци!

Што се већма меда једи,
  Игра јаче, —
Све се већма смеју ђаци
  Како скаче.

Лисица и кокошка

Па како сте, пријо,
  Моја драга коко?
»Ето ви'те, лијо,
  Дижем се високо«.

А где су вам мањи,
  Тако мили мени?
»Не брин'те се за њи',
  Добро су скривени«.

Хтела б' видет само
  Јесу л' ћуди мирне:
А ми се већ знамо,
  Уља ко их дирне!

»Та баш зато, тето,
  Што се добро знамо,
Правило нам свето
  Да се причувамо«.

На зло брзи

Где овако једно друго
  Оштро гледе,
Ту ће бити неког врага,
  Неке беде.

Где је чибук, где је жарач,
  Где је метла,
Да раставим ово јаре,
  Овог петла!

Кад би могли лепо живет,
  Без по јада,
Зашт' међ' њима неки врашки
  Дух да влада!

Брз посао не ваља

Једни истом лађу граде,
  Сад су је почели;
Натенане, лепо раде,
  И опрезни и весели.

Други двоје брже раде,
  Брод ће скоро готов бити;
Видећемо док доврше,
  Хоће ли се поносити.

Они трећи, понајбржи,
  Нису много трудили се, —
Само да се брзо сврши,
  Хитали су, журили се.

Први беху да зазвижде,
  Први беху да зазвоне;
Њина лађа, ено глете,
  Већем плови, — већ и тоне.

Воли Шаров с децом

Срам те било, Шарове,
  Матори лудаче,
Пушташ да те деца мала
  Гурају, повлаче!

У кола те прежу,
  Кљусином те граде,
А ти ни да ланеш
  Са те маскараде.

»Не брин'те се за ме,
  Отуд нема квара,
То су добра деца
  Мога господара.

Они мене пазе,
  Хране ме, воле ме, —
Па што не бих с њима
  Прекратио време!«

Дилетанти

Па зато су »дирке«
  Да их и ја дирам,
Ма да не знам свират,
  Ал' ја ипак свирам;
  Свирам — баш клавирам.

Чим то Лион чује,
  У срце га дира,
Одмах почне лајати
  Да ми секундира, —
  Жарко аплаудира.

Деца и гавран

Ево Мирка и Милице
Испред једне црне птице,
Питају је, то им гове,
Питају је како с' зове.
Птица вели: »Га, га, га!«
Дакле гавран, е па да.

Ниси, птицо, баш ни ружна,
Али што си тако тужна?
Који ли те јади пате,
Може ли с' што чинит за те?
Гавран вели: »Гла-, гла-, гла-«,
Дакле гладан, е па да.

Деца беху ћуди благе,
Истресоше своје шпаге,
Паде мрва сира, хлеба, —
А гаврану све то треба,
Све је појô, то се зна,
Добра деца, е па да.

Иде Божић, иде

Иде Божић, иде
  Спас људскога рода;
Иде, већ је близу,
  Сад кроз шуму хода.

У руци му јелка,
  На њој горе свеће;
У шуми мирише
  Као у пролеће.

Тај босиљни мирис
  Никô је у рају,
Најчистије душе
  Већ га осећају.

Иде Божић, иде,
  Анђели га прате, —
Спремајте се, децо,
  Да га дочекате!

А знате ли како?
  Нек се греси скруше,
Па с чистотом срца
  Са светлошћу душе.

Шта то ради мала Неда

Шта то ради мала Неда?
Ето се огледа,
Да јој каже верни салик
На кога је налик,

Ил' на свога доброг тату,
Што је кројач по занату,
Ил' на своју маму милу,
На чијем је често крилу.

Тата има дуже лице,
Мама шире обрвице, —
Нит' на тату нит' на маму,
Већ на себе саму.

Мала пакосница

Није хтела да седи,
  Хоће да сеноша;
А кад ју је подигô
  Добри братац Тоша,
Цичи сада још већма,
  Отима се, ђипа,
Од пакости брата свог
  По образу штипа.

Име јој је, — ал' нећу
  Да је сви баш знају,
Можда ће се поправити
  Кад је ишибају.

Помагајте, људи

Јаој, јаој, моје бруке,
Јаој, јаој, моје муке,
Помагајте, људи,
Лутка ми је испала из руке!

Моја Зорка, моја мила
За чавао се закачила;
Спасите је, добру, младу, —
Упашће у каду!

И ја зар да будем
Смрти њеној крива.
Где сте, где сте, људи,
Има л' кога жива!

Нова књига

Нова књига, нова радост, —
  Посло̂ ми је чика;
Лела најпре пребројава
  Кол'ко ј' у њој слика.

Избројала до двадесет
  Пак је ту запела;
Само дотле уме бројит
  Наша мала Лела.

Зато ћу је саветоват
  Овако пред свима:
Који посо̂ не разуме
  Нек га се не прима.

Џок

Умро Џоку господар,
  И сахранише га;
Џок је осто̂ тужан,
  Несрећан без њега.

Три је дана ишô
  На гроб, ту је сео,
Ништа није пио,
  Ништа није јео.

А четвртог дана
  Нађоше га мртва, —
Верног срца свога
  Постао је жртва.

Ала је то много
  Од псета, од скота.
То не опевати
  Била би грехота!

Мали музички хор

Да л' још когод има 'ваког
  Музичкога хора!
Зорка хоће, цица воли
  А Амидор мора.

Сликар их је слушô, гледô,
  Из некога кута,
Гледô, слушô, — па побегô
  После два минута.

Запамтио како ј' било,
  Па нацртô красно,
Слику смете дуже гледат, —
  То није опасно.

Видите ли

Видите ли? »Видимо,
Чисто и чујемо,
И чисто се бојимо
Да не оглунемо«.

То је само у соби,
Ради лепа мира, —
На пољу и гаров урла,
То јест секундира.

Гуде, звоне, урлају,
Баш као згранути,
А славујак у башти
Задрхтô, па ћути.

Детлић

Детлић дрво кљуца,
— То му је у крви.
»А шта хоће тиме?«
Хоће мало црви.

»А шта ће му црви?«
Пита мала Стана.
О, забога, Стано,
Па то му је храна.

Не боји се

А гле, Милка, пужа, —
  Откуд тај овамо?
»Па дошô је, ваљда,
  Да му штогод дамо.«

Има ту шта јести —
  Можда тражи воде,
Гле, рогове има, —
  Ако те убоде!

»Знаш, ја се не бојим,
  Баш ни да сам сама; —
Ал' хајдемо кући,
  Чекаће нас мама!«

Нестаде му коса

Јутрос дође Милован,
Кô што чини сваки дан,
Да нахрани своју птицу,
Љубимицу,
Свога коса,
Свог певача, —
Али ето
Њему плача.

На кавезу отворена врата,
Ох, јада голема,
А кавез је празан,
У њем' коса нема.
Ружно ј' ако ј' учињено
Из пркоса;
Ал' у ствари то је добро —
Бар за коса.

Часте магарце

Магарцима у походе
Дошла деца — добар дан!
У руци им разно цвеће:
Ружа, шебој, јоргован.

Нуде своја два магарца:
»Ето сласти, — кој' ће пре!
Осећате л' диван мирис,
Јед'те, јед'те, — ваше ј' све.

'Вако штогод неће ручат
Верујте нам, ни сам краљ.«
А магарци мргоде се,
Волели би да је чкаљ.

Дремљив коњаник

Оваки дремљивци
Као што је Ика
Нису још ни за пешака,
А камо л' за коњаника,

Доле с коња, Ико,
У колевку лези,
Да ти се не смеју
Остали витези!

Кривац се улагује

»Ти си опет коку вијô,
Је л' цукело!
Зар ти није десет пута
То пресело!

А шта ти је кока данас
Крива била?
Вијô си је тек онако,
Од беснила.

Нећу с тобом да се свађам
Ни инатим;
Сад ћу добро са корбачем
Да ти платим.«

А џукела слуша како
  Влајко псује;
На земљу је легô пак се
  Улагује.

Зна он да га добри Влајко
  Неће бити;
Псоваће га, псоват пак му
  Опростити.

Сигридрузи

Белуш горе на прозору,
  А цица му доле,
Па опет се знају сиграт
  Те две мале лоле.

Та дабогме, кад се клупче
  Озго доле баци;
Белуш трза, а то годи
  Младој цица-маци.

То трајало док на ручак
  Не позвала сека;
Белуш доби пите с месом,
  Цица-маца млека.

Ето шта смо дочекали

Ко то бежи од ћурана
Као од сто врага?
Од ћурана, јаој, бежи
Наш добошар Дра́га.

Ето шта смо дочекали
Код све мушке снаге:
Да је ћуран бољи јунак
Од нашега Дра́ге!

Ђурђевак

Мило ми је свако цвеће
  Које цвета и мирише;
Волим свако, волим јако, —
  Ал' ђурђевак понајвише.

Кажу да се са ђурђевком
  Најрадије виле ките,
И онда су најсрећније,
  Али нису поносите.

Ја кад видим овај цветак,
  Увек ми се тако чини,
Као да га нека вила
  Руком њија у висини.

Хај, а кад га омиришем,
  Опијем се неким сјајем,
Кâ да ме је бела вила
  Задахнула уздисајем.

Нови двори

Ево зида бра́та
Дворе од карата.
С друге стране чека
Миленија сека.

Чим готово буде,
Топ ће се опалит, —
А мачак ће скочит
Па им дворе свалит.

Кад мачка свира

Хе, кад цица маца
  У ћемане свира,
Ретко бива, али
  Све у срце дира.

Сунце стане, стоји,
  Од сласти се зноји:
Ветар пољем реже,
  А волови беже.

Пинч на крову чучи
  Раздраган ђаволски,
А корњача скаче,
  Игра мазур пољски.

Маца и мачићи

Погледајте стару цицу,
Попела се на клупицу,
Ту је она побегла
Од мачета своја два.

Одатле им вели:
»Иш, љоке, дембели!
Нема сике више, —
Сад хватајте мише.«

Мачија забава

Зар то није красно!?
  Хаха, хаха, хаха, —
Те би мачке хтеле
  Да играју шаха.

Једна је прилегла,
  (Видим, прилежна је)
Па с великом пажњом
  Послу се одаје.

Па топове руши,
  Па коње обара,
А пионе ћушка,
  Нек је више квара.

Друге се две чуде
  Како је умешна,
А нама се допада
  Слика, јер је смешна.

Хала

Све се птице узрујаше
Кад први пут с пролећа
Грдну халу угледаше.
Мале вичу: »Јао, јао,
Где си, мати,
Ова ће нас хала одмах
Прождерати!«
Старе птице, искуснице
Почеше их учит с реда:
»Не бојте се, то је хала
Која никог не уједа«.
— Ал' још дуго птице мале
Нису могле стећи мира,
Док се нису увериле
Да ј' та хала од папира.

Вавра

Озбиљан сам, мргодан сам,
Али зато нисам звер.
Ко ме знаде, не куди ме,
Већ још каже: Ваљан кер.

Часно ми је име Вавра,
Нисам већ ни здраво млад.
Умем режат, умем лајат,
По потреби, како кад.

Нисам никад ништа укрô, —
То је гадно, знам ја, знам.
Нашу кућу боље чувам,
Него Лука стражар сам.

Највећма ме канда воли
Мали Ацко, — воли јес';
И сада је шале ради
На главу ми метн'о фес.

Фес би могô лако стрести,
Али нећу, не дај Бог!
Како бих ја увредио,
Наљутио Ацка свог.

Не зна во шта је то

Свршила се рано школа,
Село ђаче поред вола
Да се мало ту одмара
И са волом разговара.

»Па шта мислиш, драги воко,
Колко ј' поље то широко?
А шта мислиш, да л' ће храна
Дотрајат до Спасов-дана?

Па шта мислиш, воко мили,
Да л' смо добро учинили
Што смо нову шталу дигли,
А плуг стари оправили?«

Во у дете само блене:
  Какви су то испити!
И чуди се, Боже мили,
  Шта то значи »мислити!«

Јела говори књизи

Оди књиго, оди дакле амо,
Да се и ми мало упознамо.
Ти си, кажу, и мудра и умна,
А ја мала, јоште неразумна.

Мајка вели: »Књига ће те, Јело,
Научити, умудрит зацело«
Е па ево, на уво те мећем,
Да мудрости што пре и ја стечем.

Ал' ти ћутиш, ни речи не кажеш;
Хајд' говори, што се пренемажеш!
Хајд' говори, али брзо само,
Нисмо овде да се јогунамо.

Ал' ти канда баш у пркос ћутиш,
Канда хоћеш да ме и разљутиш.
Треснућу те, па иди бестрага,
Имам ја и других сиграчака.

Чудни су то пилићи

Чудни су ти пилићи,
  Одмах првих дана
Од мајке се разиђу
  На десетак страна.

Не могу да остану
  У дворишту своме,
Свако тежи некуда
  Свету широкоме.

Траже нешто, кљуцају,
  Никад се не смире,
Све се њима допада
  Па свугде завире.

Као да их далеке
  Просторије зову,
Свако би да открије
  Америку нову.

Мајка им се намучи
  И промукне, брале,
Док прикупи у јато
  Те Колумбе мале.

Куцов и јарац

Куцов

Чувај се, јарче, сад ћу да те раним.

Јарац

Јуришај, куцо, ја ћу да се браним.

Куцов

Ја имам зубе, и то зубе многе,

Јарац

Зуби су мали, — ал' ја имам роге.

Куцов

Та ја се, јарче, с тобом шалим само,
Већ хајде да се мало посиграмо.

И оба вољна на сиграње била,
Млади су, здрави, нису срца гњила.
Чим куцов лане, јарац мало стукне,
Попрети јарац, а псето умукне,
»Сад ћу те!« »Нећеш, него ја ћу тебе!«
Па онда један, 'ма који, загребе.
Кад један бежи, тад га други вија, —
И то им годи, то им тако прија.
И то се тако до мрака понавља, —
Сутра ће опет, ако Бог да здравља.

Вића разговара с патком

»Је ли, драга патко«,
  Запитао Вића,
»Знаш ли кол'ко имаш
  Тих твојих пачића?«

Одговори патка:
  »Број ти не знам каз'ти,
Јер бројити не знам,
  Није ми у власти.

Али не шали се
  Да украдеш које,
Јер кол'ко их видиш
  Свако ј' само моје.

Дометнути mогô би
   Једно лепо, жуто, —
Али најбоље је
   Не мешај се у то«.

Петлов погреб

Нашла деца старог петла мртва,
Пак им жао свога будилника.
Нису ради да га пси развуку,
Зато ће га укопати лепо.

Раку су му већем ископали
Иза дуда, код баштенских врата,
Метли су га на колица мала,
Зорка вуче, а троје га прате.

Ништ' не поју, само иду мирно
Сећајућ' се његових врлина.
А за спомен свако дете узе
Једно перце из његова крила.

Тиран

Тираном га зову, —
Имају и право:
Мргодан је увек,
Пакостан је здраво.

Што би могô лепо,
Воли свршит ружно;
Ко му весô пријђе,
Поврати се тужно.

Баш кô да му прија
Кад ко сузе рони, —
Муве иглом боде,
Јадне мраве гони.

Ето сад је птицу
На гајтан привезô,
Гајтан сабљом био,
Трзô га, затезô.

Кукавна се птица
Над главом му врца,
А он канда нема
Ни душе ни срца;

Има само злобе,
Пакости и гнева, —
Никад се не смеје,
Никад не попева.

Шта ће од њег' бити,
То вам не знам рећи —
Ако га зарана.
Савет не излечи.

Благ и мудар савет,
Пример добра друста, —
А на крај крајева
И батина пуста.

Испратили оца

Ох, како је море мутном
Пеном покривено,
А твој ћале, ено,
Сад се на пут крен'о.

Та море је слика
Моје мутне душе,
У којој се слатки
Осећаји руше;

Камо среће да је
Слика твога лица,
Ведрога ти чела.
Веселих очица.

Твоја нежна душа сада
Најсветлије снове снива,
Јер ти, чедо, јоште не знаш
Шта од чега бива.

Ранко и гуска

Рекао сам ових дана
Ранку више пута:
Не задиркуј гуску,
Клони јој се с пута,

Сад гушчиће води,
Сад је здраво љута,
Све се боји да јој когод
Које гушче не прогута.

Ал' не слуша Ранко
Што му људи веле,
Још би чисто воло̂
Да мегдан поделе.

Ал' кад гуска сикну,
— Јаој, куку-леле! —
Па на Ранка јурну,
А он — шумангеле!

Могло би се то паметније радити

На клупицу с' попела,
Па бере дудова, —
Ваљда неће замерит
Стари деда Јова.

Што је било нанижe,
  То је већ обрала,
Сад је једи зашто је
  Тако здраво мала.

Баш си луда, Данице,
  Што се мучиш туде,
Могла би заштедети
  Те излишне труде.

Да си от'шла деди свом,
  Кâ што те је звао,
Он је добар, сам би ти
  Дудова набрао.

Један плаче, други се радују

Ето како ј' страдô
  Наш страшљиви Лака,
Носио је лонац
  Пунан ваљушака.

Сусреле га гуске,
  Торокуше, лоле,
А Лака се трже,
  Лонац паде доле.

Кад се лонац разби,
  Он се прута сети;
Мати га је вид'ла, —
  Ено, већ му прети.

Плаче Лака, плаче;
  А шта гуске раде?
Оне ти се лепо
  Ваљушцима сладе.

Мали концерат

И песма је јадна
Ако није складна,
То и деца знају
Па складно певају

А славуји ћуте
Главе уздигнуте,
Веле: Није лако;
Не умемо тако.

Облапорна Соса

Била нека Соса
  — Та ево је, ту је —
Попела се на столицу
  Пак привирује.

На полици види
  На служевку воће;
Воће, воће, воће,
  То се њојзи хоће.

Облапорна Соса
  Пружи руку смело,
Ал' се одмах трже,
  Као да је врело.

Служевак преврну,
  А она претрну;
А јабука једна Сосу
  Лупи баш по носу.

Гушчија парада

Јесте л' вид'ли кадгод шта је
  Гушчија парада?
Ако нисте вид'ли никад
  Ето вид'те сада.

Далматинке на тргу

Даклем то су Далматинке?
  То су само две;
Али то је наша својта,
  Сестре су нам све.

Са села су, ето, дошле
  У тај лепи Спљет;
Продаће се у том граду
  Који красан цвет.

Уз то ево кукуруза,
Па није ни скуп.
Ево диња ил' бундева,
Нек се прави куп.

Хоће л' когод које јаје?
Има се и то.
»Хајд, госпари, хајд, госпоје!
Ко ће, ко ће, ко«?

Што се цуре тако журе?
Знам ја зашто, знам.
Недеља је, па би хтеле
У Божији храм.

Ћурка и ћурићи

Саветује ћурка своје малишане
Да у неваљалству не проводе дане;
Да се махну свога несташлука луда,
Па да буду мирне и пристојне свуда,
Нека свако ћуре тихо, скромно хода,
Нек се види да су племенита рода.

Тек то рече, ал' се једно дете јави,
Црвену је капу имало на глави;
Сад се диже на њга ова цела чета,
Двориште се ори од њина блебета.
Ужасно се драла ћурадија мала,
Највећма је стара ћурка блебетала.

Савети су често само голе речи, —
Само добар пример зле навике лечи.

Тина

Ту ли си, Тино!
Фотограф те скин'о,
Али да те види мама
Са тим маказама,
Имао би посла
Онај прут на рафу —
Било би и теби
И твом фотографу.

Вредни Ика

Вредни Ика слика
Некога војника;
Ал' гле хуље Нешка,
Он се само смешка,
Добро би му дошла
Најмања погрешка.
Али доброј вољи
И марљивом труду
Све злобе на свету
Смеју се залуду.

Грозан случај

Грозан случај, страшан случај,
Неописан, —
Тако штогод ни читао
Нигде нисам.

Зорина је лутка пала
Са прозора;
Одмах за њом стрчи доле
Добра Зора.

Али касно. Две се псине
Захукале,
Па су лутку рашчупале,
Раскидале.

Красна је то лутка била,
Скупоцена.
Тако лепа, тако бела,
Па румена.

То је било јуче пред ноћ,
После кише,
Јадна Зора и сад плаче
И уздише.

Комендија за грош

Гледали сте мајмуна
  Коме нема пара;
Слушали сте свирку
  Великих вештара.

Гледала су деца,
  Гледала и мати, —
Е сада, дабогме,
  Треба и да с' плати.

Веса и сеја

Пао мали Веса
  На ружични грм,
Пак му се у руку
  Забô мали трн.

Ако није плакô,
  Није се ни смејô,
Дотрчô је Ленки:
  »Помози ми, сејо!«

Ленка била смела,
  Ништа се не страви,
Разгледа му руку
  Као доктор прави;

Вешто му је трнак
  Извадити знала,
Пак му рече: »Ето!«
  А он њојзи: Хвала!«

Овако је лако

Овако је лако
И труд се уштеди —
Ал' што је без труда,
То ништа не вреди.

Ко са туђим трудом
Своју леност кити,
Кратка ће му слава,
Јадно име бити.

Милорад и веверица

Милорад је под дрветом
Гледа да л' ће спазит птицу;
Место птице он опази
Враголасту веверицу.

Он је тада молит поче:
»Кад си тако добре воље,
Сиђи доле да трчимо,
Да видимо ко ће боље«.

Веверица одговара:
»Опрости ми, Милораде,
Други пут ћу можда сићи,
Али данас немам каде«.

Милорад је легô спати
  Под дрветом, на травицу:
Пробуди се, п'онда опет
  Поче звати веверицу.

Она њему опет вели:
  »Опрости ми, Милораде,
Не могу ти доле сићи,
  Јер ни сада немам каде«.

На злом путу

У орману негде
Стоје поморанџе,
А Гојко се брине
Како да их нађе.

Поморанџе слатке,
Гојко облапоран,
Па у себи рече:
Ја их наћи морам!

И ено га већем
Близу им је стигô,
Уочио највећу
И већ руку дигô. — —

Натраг, несрећниче,
Зарана се врати;
Зар ти није стидно
Крадљивцем се звати!

Одабрана војска

Ала ће то војска бити
  — Док одрасте —
Баш се красно, драга децо,
  Одабрасте!

Ја унапред већем кажем:
  Благо нама,
Кад и женске пођу у рат
  С делијама!

Ала је жедна

Ала га је жедна
Наша Тонка мала,
Ала пије слатко
Из малог бокала!

Није баш ни мален,
Али ни пун није,
Кад испије дете,
Биће веселије.

Бистра, свежа вода
Велико је благо, —
На здравље ти било,
Чедо моје драго!

Згода

Нашла деца згоду:
  Од обора врата;
На њима се славно
  Љуља и климата.

Зар то није згода,
  Баш згода голема, —
Док их когод не опази
  Па их не излема.

Иде куци

Звала куцу доле,
  Али куца неће, —
Па зато се сама
  Сада горе креће.

Она се већ влада
  По искуству туђем:
Паметнији треба
  Да попусти луђем.

Мала Кинескиња

Ја сам мала Кинескиња,
  Име ми је Лин-Тју-Ча-Ма;
Како дођох у Невен
  То не знам ни сама.

Ми нерадо путујемо,
  То вам кажем, знајте, —
Ал' кад сам већ туна,
  Бар ме с' нагледајте!

Ко зна хоћете ли
  Још који пут свога века
Кинескињу видет
  Из света далека.

Ја вам не знам читати, —
  Па то ништ' не мари,
Ал' цигару пушим
  Кâ и моји стари.

Нико моје обоце,
  Знам, покудит неће,
Жалим што не понесох
  Оне друге, веће.

Леп је перчин дика,
  Свију цура наши',
У кеси га носим,
  Да се не напраши.

— Сад би хтела кући,
  Али не знам пута;
Није чудо ако вам
  Изгледам и љута.

Луди мишеви

Погледајте само
  Мишијега једа,
Хтели б' јести сира,
  Ал' им стакло не да.

»Ох проклето стакло«
  Мишеви га куну,
»Покрило нам кивно
  Ту чинију пуну!«

Немој стакло клети,
  Пасмино лудачка,
Та стакло те чува
  Од онога мачка!

Први састанак

Две се бебе састале
  Први пут свог века,
Да се одмах поздраве
  Била б' дужност прека.

Али дужност на страну,
  Они су још мали;
У томе им поуке
  Јоште нисмо дали.

Погледајмо, вредно је,
  Бар како се гледе,
Да се штогод не љуте,
  Да се што не једе.

Једна беба боља је,
  Обе руке шири;
Друга је бојажљива,
  Па сумњиво жмири.

Ја нагађам шта је њој
  Сада у памети, —
Има лутку па мисли
  Да ће јој отети.

Брижан Јоле

Чупош Јоле
Из Тополе
Забрин'о се јако,
Па би чисто плакô;
Направио тужно лице, —
Нестало му драге цице, —
Где је цица?
Камо, камо?
Гледа тамо,
Гледа амо;
Ал' жалост је то голема
Цице нема.

* * *

Ал' ја видим другу цицу, —
Баш је лола,
Сакрила се под сукњицу
Чупош Јола.

Шта гледате

Шта гледате, миле главе,
Очи многе?
»Бубањ лупа, медвед игра
На две ноге.

Око корпе

Око корпе здраво тешке
  Радознала деца села,
Жељна видет шта је мати
  С пијаце донела.

Ако ј' купус, ђене, ђене,
  Ако ј' репа, лоша ј' храна;
Сокица се као нада
  Да ће бити патлицана.

А Милена Бога моли,
  И унапред већ ужива
Да ће с' наћи сасвим надну
  И некол'ко слатких шљива.

Баш јеленски скок

Баш јеленски скок!
  Очајан је био,
Ал' се од ловачких
  Паса избавио.

А шта ћеду пси?
  Нек им одмор прија;
Одмарат се њима ј' лако, —
  Њих нико не вија.

Загледô се

Загледô се у то небо,
  У то ведро, плаво, ти'о,
Кô први пут да га види,
  И чисто би полетио.

Заиста му крила расту
  Будућему лету смелу,
Заиста му крила расту
  Али духу, а не телу.

Дух ће овај негда летет
  Кроз ширине до висина,
Док га спреми и оснажи
  Топла љубав материна.

Пред зрцалом

Пред зрцалом мајка
  Говорила Ђури:
»Ви'ш како је гадно,
  Дете кад се дури«.

А Ђури је криво,
  Што мора да гледи,
Па се сада зато
  Још и већма једи.

Два јарца

Нема ти ту слоге,
  Љубави ни мира;
Увек један другог
  Задева и дира.

Увек нешто једном
  Или другом смета,
Увек их распиње
  Она ћуд проклета.

У њима се пакост
  Никад не одмара,
И не прође дана
  Да нема судара.

* * *

Овамо те, децо,
  Да слику видите,
Да слику видите
  Па да се гадите.

Себични Миливој

На пијаци били
  Миливој и Дара,
Купили јабука
  Свако за пет пара.

Кад су пошли кући,
  Миливој уздише, —
Све му се кô чини
  Дара има више.

Добра Дара вели:
  Ето, види, брато,
Ако хоћеш, мењајмо се,
  Пристајем и на то.

Ал' Миливој неће
  Кад у папир гледну,
Него вели: Дај ми
  Да загризем једну!

Ала лепих ствари

»Ала лепих ствари
  Сад на столу има!
Али то је мати
  Спремила гостима.

Па нек дођу гости,
  Гости су поштени,
Неће они све појести,
  Достаће и мени«.

Деспино нахоче

Ишла Деспа ономад
  Кроз неко сокаче,
Ту опази на земљи
  Једно мало маче.

Бацили га из куће
  Немилосни људи,
Баш као да немају
  Ни срца ни груди.

А Деспа се сажали
  Пак се саже тијо,
Диже је у кецељу:
  »Сад си моја, цијо!«

Деспина се радује
  Што јој живот спасла,
Па јој млека доноси,
  Не би л' брже расла.

Јест, често јој доноси
  Оброк, не баш мали,
А цица се, уљица,
  На леђа извали.

Сиса, дудли кроз крпу,
  И баш јој се рачи;
Сама својим шапама
  Стакоце привлачи.

Тера обруч

Овај обруч тер, тер, тер,
Био ми је фијакер;

Ал' данас је други ред,
Сад ми је велоципед.

Одведе ме зачас тили
Деда Пери, тетка Мили.

Стигнем куд год намислим,
Он све напред, ја за њим.

Ужина

Какви ли су то створови
  Или зверови?
То су лепи, мили, мали,
  Бели зецови.

Пак шта раде? — Ето једу
  Мало купуса;
То је њима најмилије,
  Тог су укуса.

А ко ли је што их гледи,
  Та девојчица?
То је наша мила, мала
  Добра Сојчица.

Чека само да поједу
  Своја листа два,
Трећи јој је још у руци,
  Да им и тај да.

Сан и јава

Милева заспала
А лутка јој пала,

Ала је та лутка
Баш је нерасудна,
Што с' не држи чвршће,
Она је бар будна.

Заспао у школи

Заспао у школи
  Зевалићу Сава
От'шли ђаци, а њега
  Пустили нек спава.

После подне пито̂ га
  Сам господин учо:
»Јеси л' барем сневао
  Да си данас ручо̂?«

Мачкино јединче

Малу цицу хране,
  Стара цица гледи
А добра Милева
  Млеко сад не штеди.

Красан живот живи
  Мачкино јединче, —
Ал' се бојим да ће се
  Угојит ко̂ свињче.

Пак ће онда мишеви
  Прилазит му близу
Да му се наругају,
  Да му реп одгризу,

Брчкају се

Брчкају се, брчкају
Три детета мала;
Фемка вели: »ала је
Лепо код бунала!«

Шана пева из грла:
»Не дирај ме, Фемо!«
Ђука руку подметн'о:
»Хајде да пијемо!«

Лепо је то весело,
Али шта ће нена,
Кад опази каква су
Слатка деца њена.

Ала ће да подигне
Грмљаву и буру;
Фемку, Шану за уво,
А Ђуру по туру.

Пред огледалом

Огледало, зрцало,
Каз'ћемо ти хвала,
Ако нам сад покажеш
Два детета мала.

Једно плаво, румено,
Слично брату Јеши,
Друго тако као ја,
Па се само смеши.

Покажи нам, покажи,
Тек 'нако у шали, —
А ми ћемо показат
Чији су то мали.

Ето вам га

Ето то је онај мачор
Што поштења нема;
Бескућник је и стокућник
Хуља и кад дрема.

Нацртô га цртач стари,
Нека свако знаде,
Да чак на кров мора бегат
Ко сланину краде.

Дурљива деца

Дурљиво је дете
Гад на овом свету;
И Невен не прашта
Дурљивом детету.

Донеће му слику
Као ову сада
И ко год је дурљив
Томе нек се нада.

Та ће га срамота
Дирнути до живца
Јер ћемо написат
И име дурљивца.

Велика тајна

Један дечко бистра ока
Седео је крај потока,
Гледао га како скори,
Слушао га где жубори.
Сустижу се ситни вали, —
»Баш су нешто шапутали;
Мора да је тајна нека,
Што је носе из далека.«
Сагиње се дечко ниже
Да разбере што из ближе;
Волео би тајну чути,
Нешто врло важно слути.

Радозналац често страда,
Тако нешто би̑ и сада:
Вода пљусну, — јао, јао! —
Шта је било? — дечко пао.

Хвала Богу
Рећи могу
Поток није дубок био,
Те се није утопио.
Он искочи пак се једи,
Из одела воду цеди.
Ту се нашô друг му Мита
Па запита:
»Но шта вели вода, побро,
Сад си ваљда чуо добро?«
Наш се дечко већ не љути,
Одговара: »Казаћу ти,
Ал' не казуј ником даље,
Ова тајна велика је,
Несвучен се купат зло је,
Вода ј' мокра, — ето то је.«

Ласте

Нешто шушка над прозором,
Шта ли је то, ко ли је то?
Волела бих видет шта је, —
Отвори ми прозор, тето!

Гле, та то је ласта мила,
Није једна, две су, две су,
Гњездо граде, тежак посô,
Али за то веселе су.

Дакле то су гости наши;
Како с' журе, како хите,
Ви баш к нама! То је лепо, —
Зар се од нас не бојите?

А ласте јој отцвркују
Леткајући тамо, симо:
»Добро јутро, бела Маро!
Ми се, богме, не бојимо.«

»Ми смо прво загледале
У поштена ваша лица; —
Ко би с' бојô таквих људи,
Па још таквих девојчица!«

Птица тилатале

Код белог Београда
  У хлађаној Сави
Купао се Милутин,
  Трећошколац прави.

На обали стајало
  Његово одело,
Био му је ту и фес
  Леп и чист зацело.

А у мору сињему,
  Баш код Шибеника,
Купао се други ђак,
  Кресојевић Ика.

На обали било му
  Испод жбуна ниска
Све одело, и она
  Капа далматинска.

Са висина гледала
  Птица тилатале,
Па се птици прохтело
  Збијат' мало шале.

Узе капу Икину,
  Однесе је Сави,
Тамо где се купао
  Трећешколац прави.

А фес његов пренесе
  Чак до Шибеника,
Тамо, где се купао,
  Кресојевић Ика.

Чудио се Београд,
  Па у чуду виче:
»Наш Милутин, мајчин син,
  Постô Далматинче!«

Чудио се Шибеник,
  Па од чуда скаче!
»Глете, глете, Ика наш,
  Постô Србијанче!«

Ала су их љубили
  И онде и туде,
Та чудесна измена
  Раздрагала људе.

Пак и мени за песму
  Придала се тема.
И сад још да завршим,
  П'онда више нема.

Колико је до мора
  Од хлађане Саве,
Толико је од шале
  До истине праве.

То још није видела

Било ј' исто овако
  Кâ што слика даје,
Ил' је радост ил' је страх, —
  То се не разнаје.

Чудо неко снашло је
  Ову малу секу, —
Први пут је лептира
  Вид'ла у свом веку.

А то лептир, враголан,
  Као да је знао.
Пак је милом детету
  Баш на руку пао.

Из грла јој продиру
  Необични звуци:
»Гледај, гледај, мамице,
  Шта ми је на руци!«

У шипрагу

Глете три девојчице,
  Анку, Јелку, Драгу,
Изашле су шетати
  По зеленом шипрагу.

Наједаред стадоше
  Зачуђена лица:
Опазише гњездашце
  С немол'ко птичица.

Оне знају из школе
  Шта нам птице вреде,
Зато их не дирају,
  Већ их само гледе.

О жетви

Иде киша, пљушти,
Свуд около шушти,
А ми се смејемо —
Овде не киснемо.
Добра нам је, Богу хвала,
Наша кућа мала.

Лепа нам је кућа нова, —
Од самих снопова.
Да је кућа мало шира,
Примили би и Емира;
Ал' нека га, — керов стари
На пољу стражари.

На крају школске године

Лети голуб, лети
Брегу Арарату
А у кљуну носи
Радост обилату
Највећу.

Праотац га Ноје
Види из далека
Па зелену грану
Као сунце чека, —
»Дај је, дај!«

Тако и ја чекам
И дању и ноћи
Да ми писмо јави
Кад ће мајка доћи
По мене.

Стрижа оваца

Само мирно стојте,
Добре овце моје;
Морамо вас стрићи,
Јер нам треба чоје.

Вама нек је хвала
Што нам вуну дасте
А ваша ће вуна
Опет да порасте.

Згодно место

Изабрали згодно место
Слатки малишани,
Сиграју се, веселе се,
Нико им не брани.

Међу њима нема свађе, —
То Цигани раде;
Ал' се често песма чује,
Свако певат знаде.

Тако, тако, децо драга,
  Нек вас слога спаја,
Да у српском роду буде
  Мање уздисаја.

Милован и Миодраг

То су браћа, погодни су,
  Пак им ништа није криво;
Само нек се сложно сигра,
  Само нек се трчи живо.

Милован и Миодраг, —
  Сад напред, сад остраг;
Хопа, хопа, ђип, ђип, ђип —
  Сад кочијаш, сад парип.

Две ленштине

По кући се хода,
Јарко сунце сија,
На црквеној кули
Већ осам избија.

Из даљине с' чује
Певају ратари, —
А ко се то и сад
У постељи чмари?

То је наша Стана, —
Ух, ала је лена!
На десној јој руци
Лежи лутка њена.

Не чудим се лутки
Што се не пробуди,
Дрвена је тела,
Дрвене је ћуди.

Али шта је Стани,
Ако Бога знате?
Ваљда чека да је
С прутом истерате.

Нашле себи гнездо

Та зар ћемо ми од птица
Горе бити!
И ми ћемо себи гнездо
Направити.

Нећемо баш направити, —
Не умемо.
Ал' готово гдегод наћи
То можемо.

И нашли смо ову корпу
  Обешену;
Јуче су је обесили
  На багрену.

Зар то није жива згода,
  Гнездо право,
Пошироко, подубоко,
  Љуљушкаво!

Амо врапци, ако нисте
  Несмелице! —
Не бојте се, та и ми смо
  Сада птице!

Мајмун пред огледалом

Дође једном мајмун
  Пред зрцало;
Зрцало му верну слику
  Показало.

Мајмун гледи, пак се једи, —
  Не верује.
»Наказа је што ту на ме
  Провирује.

Да сам таки, волео бих
  И умрети
Ал' то чудо као да ми
  Још и прети.«

Па у гневу стакло бубну
Да га смлави. —
Слике неста, а мајмуну руку
Раскрвави.

Два мангупа

Гледај слику ову,
Слику пуну јада,
Гледај, види ова
Два мангупа млада.

Па реци зар нису
У пакленој власти,
Од школе далеко,
А близу пропасти.

Без икаке стеге,
Разуздане ћуди; —
Од оваке деце
Не бивају људи.

Не допире до њих
Божјег слова миље;
Лутају без правца,
Без мудре водиље.

Иду куд им драго
Чине што им мило
Ако ј' то слобода
Нигде је не било!

Има среће и без богатства

Танасије Зарић, тако би се писô,
Кад би писат знао;
Ал' он нема никог који би га повô,
И у школу дао.

Туђе овце чува, па их чува верно,
Пријатељ им прави;
Цео дан их мотри да се не разиђу
По зеленој трави.

Своју мајку памти, памти њене речи:
»Увек поштен буди!
Пак ћеш бити признат, пак ћеш бити љубљен
У поштених људи.«

И газда га воли, поштено га храни.
Не пати се глади.
А свештеник стари у његову душу
Побожност усади.

Никад неће слагат, неће рећи ружно,
Сваком добра жели.
Кад просјака види, од парчета хлеба
Полу му удели.

Кад у цркву звони, прекрсти се лепо,
Тек толико уме,
Али Бог му види у дубину душе.
И Бог га разуме.

Бог му даде здравља, пак је увек весô
Пева и звиждука:
Не завиди ником, а то га је спасло
Од душевних мука.

Укратко вам кажем, Танасиј'на ј' срећа
Чиста, без облака;
Срећнији је много од неког и неког
Злоковарног ђака.

Уместо мајке

Гле ти ове пилиће,
Четири на броју, —
Изгубили квочку
Милу мајку своју.

Једне црне ноћи
Лисица се јави,
Па баш њу наиђе,
Па баш њу удави.

Кад дознаше ујутру
Сви рекоше: штета!
Остадоше четири
Јадна сирочета;

Па и пропали би
Са те судбе кивне
Да не беше деце,
Добре, милостивне.

Сажалише деца
  Јадне сиротане,
Па их они сада
  Негују и хране.

Ваздан их облећу,
  Носе им и воде,
Па тим добрим делом
  Својој души годе.

А горња вам слика
  Казује и сама:
Лепо је помагат
  Јадним сиротан'ма.

Код уљаника

У башти је мир, тишина нема,
Чини ти се сваки листак дрема,
Цвеће вене од омаре, суше,
Сунце пече, нигде живе душе.

Птице ћуте, гласи им промукли,
Где су људи? у куће с' увукли.
Ручано је доба, пак не раде,
А зељов се под кочину краде.

Стока спава, пастир не фруличе,
Чиле ласте у гнездима муче,
Нигде врапца, ни млада ни стара,
Све се скрило, све се то одмара.

Мир, тишина. — Али не баш свуда,
На крај баште, где стаза кривуда,
Где је доста и слеза и меља,
Нешто зуји, нешто се кобеља.

Па, дабоме, ту уљаник знамо,
Онде пчеле лете тамо, амо,
Ој пчелице, куда се мувате,
Зар се ни сад ви не одмарате.

Баш сте народ чио и окретан.
Опростите, видим да вам сметам,
Ал' ја желим увек да вам сметам.
Радостан сам само кад вас гледам.

Што чините, чините ваљано,
Свака знаде шта јој је задано.
Све је орно, све је договорно,
Све у складу, — то вам душа раду.

Воља јака, а криоца лака, —
Тако тече од јутра до мрака.
Вредноћа се ваша приповеда, —
Ал' тако се долази до меда.

Јунак Миле

Шта је наш Миле?
  Погод'те, дѐ —
Коњаник, пешак,
  Хусар и све.

Ноћас је битку
  Само снивао;
Јутрос је четир'
  Муве вијао.

А сада тражи
  Турчинак цвет; —
Шта ће с њим бити,
  Дознаће свет.

Славуј и магарац

Славујак је певô —
  Милина, милина.
Магарац га чуо
  Са неких утрина.

Поучит славуја
  То магарац жели;
Дође к њему ближе
  Па му 'вако вели:

Ти као да певаш,
  Ал' јадна ти песма;
Слабо ти је грло,
  Ти немаш »јестества«.

Вежбати се мораш,
   Пак ће можда доћи.
Ја ћу те поучит,
   Ја ћу ти помоћи.

И магарац зину,
   Пак је њако, њако,
Славујак је ћутô, —
   Можда је и плакô.

У води као и на суву

Беж'те рибе омање,
   Опасност вам прети!
Беж'те, чиле, куд која
   Ил' се мора мрети!

Ви'те оног гојчила,
   Онога у среди,
Како се устремио
   Како мрко гледи!

Тај вам добра не мисли,
   Попашан је, зао,
Тај да може све би вас
   Махом прогутао.

Он вас вија, а њему
   Исти удес прети,
Има риба још већих,
   Сомова проклети'.

Не видиш их, ал' веруј,
Има их, има и';
Не губи се опасност,
Ако се притаји.

Јер безбедност на свету
Нигде нема дворе.
»Ко је јачи, кобачи«
Доле кô и горе.

Лупа је опасна сиграчка

Исак често долази господин-Тражаку,
Познатоме професору, славном научњаку,
Који, морајући очни вид да штеди,
Књигу ситнословну и кроз лупу гледи.

Професор је морô некуд послом поћи,
Па Исаку рече: »Ја ћу брзо доћи,
А ти лепо седи на ту малу клупу,
Али не шали се да ми дирнеш лупу!«

Исак вели »Нећу!« Ал' чим Тражак оде,
Осетио Исак мамац од слободе,
Узе књигу, лупу, непослушно дете:
»Хартија и стакло, шта ми ви можете!«

С књигом под пазухом по соби се шеће,
Лупу диже, спушта, преврће, окреће,
Пак премишља каква да се посла лати,
Професора нема, нико му не крати.

Ево, саде лупу пред око начучи, —
»Дивота, дивота,« вели певајући.
Све што год погледи кроз стакоце ово,
То одмах порасте, — то је нешто ново.

Положио књигу на патос, па клече
И подиже лупу, шта још бити неће!
Слова, ситна слова, — од чуда се љуља —
Свако је сад слово кô зрно пасуља.

Шта ће сад да ради мали радозналац?
Узе да погледа какав му је палац:
»Но, овака палца није наћи лако,
Није имô већи ни Краљевић Марко.«

Кад се почне куват, онда нек се кува.
»Хајд' сад да видимо колика је мува!«
Па ухвати једну муву без по муке,
Ухвати је, ал' му излете из руке.

Одлетела мува, срећа јој помогла,
Али му у руци оста једна нога;
Погледа кроз лупу, нога је голема,
Е, брате, ни жабац тол'ке ноге нема.

А јарко је сунце кроз прозор сијало,
Исаку је сада нешто на ум пало:
Кроз лупу на књигу пусти зрачак мали
Али нуто беса, — књига се запали.

То већ није шала. Шта учини дете!
Букти скупа књига, — о да грдне штете!
Изгорела књига — залуд сузе лије,
Не помаже ништа. Сад било па није.

Још му није доста. Сад би хтео знати
Може ли се сунце кроз лупу гледати.
Покушô је и то, ал' врло опазно —
Немој, Исо, немој, то је тек опасно.

Сунце не сме гледат ни орô ни соко.
»Јаој, јаој, јаој! изгоре ми око!«
Тако Иса цичи, — ал' и грозно пати...
Но у то се већем и професор врати.

Одмах виде шта се са Исаком стече,
Па облоге хладне на око му меће,
П'онда му привеза болно око лево, —
Од тога је после дуго поболевô!

Тешка ј' била болест, тежак и опорав,
Од ћорава посла мал' не оста ћорав.
После месец дана, на улицу с' вин'о
Али повез с ока дуго није скин'о.

Дете и лабуд

Што се бојиш ти од мене,
Лудо дете?
Ти зацело мислиш, лабуд
Ујешће те.

Лабуд плива поносито
  По језерцу,
Али никад не уједа
  Добру децу.

Кад је гладан, тад и њему
  Хране треба,
Зато ми дај, ако хоћеш,
  Мало хлеба.

Дете хлебац није хтело
  Вурит' њему,
Већ сам лабуд да с' потруди
  У госте му. —

Пружило му комад с хлебом,
  Комад цео,
А лабуд је из руке му
  Мирно јео.

Слога и пакост

Слога диже, слога зида,
  Слога није мука тешка;
Сложна деца начинише
  Опет једног славног Снешка.

Па им мило, па га гледе,
  Дело свога дужег труда;
Баш је широк, баш је висок, —
  Једном речи: права људа.

Слога диже, слога зида, —
А пакост је авет стара,
Она нема срама, стида,
Она руши и обара.

Залете се Давић Јова,
Коме пакостври у души,
Изненада Снешка гурну,
А јадни се Снешко сруши.

Слога диже, слога зида,
А пакост је авет стара,
Она нема срама, стида,
Она руши и обара.

Пакост руши и обара,
У сваки се посô пача,
О злу мисли, о злу ради, —
Ал' је слога ипак јача.

Поскочише сложна деца,
Бежи, струже Дабић Јова,
За њим лете груде снега —
»Јаче село од сватова.«

Добро дете

Ја сам добра па слушам
Све што мама каже,
У послу ми не треба
Нико да помаже.

Малом бати донећу
Алве из ормана,
А тати ћу купити
Паклицу дувана.

Старој мајци изнећу
Шољу кафе да пије,
А деди ћу насути
И чашицу ракије.

Ја сам добра па слушам
Све што мама каже,
Зато ће ми Бога
Увек да помаже.

Таши таши

Таши, таши, танана,
Са дедина тавана,
Деда носи шеву,
Да види Милеву, —
И шева Милеву
И Милева шеву.

Доктор Ћоса

Ја сам доктор Ћоса
Ја сам доктор прави,
Код мене се лече
Болесни и здрави.

Ја у сваку тајну
Умем да завирим,
И на лаки крили
По свету се ширим.

И ја добро видим
Далеко и близу,
И све што се крије
Тамо у Паризу.

Ком је језик дужи
Па свакога дира,
Без по муке Ћоса
Њега оперира.

И ко неће право,
И ко нема стида,
И њега ће Ћоса
Лепо да извида.

После битке

Свадили се пас и мачка
— Обичај им стари —
Пак се тукли, гњавили се,
Гребали, чупали,

Ал' притрча газда Јова,
Непријатељ кавзи,
Па ошину најпре мачку,
П'онда пса по снази.

Сад не смеђу да се кољу,
Батина их дели, —
Показују само зубе
Како су им бели.

Гле, ко се то воза

Гле, ко се то воза
  Као нека дама
»То је наша Мица,
  Чуди се и сама.«

А ко је то гура?
  »То је сестра њена;
Врло добро дете, —
  Зове се Милена.«

А шта ли се оно
  Изнад Мице вије?
»То су три балона,
  Ништа друго није.«

Кола лете брзо,
  Ал' се једва чује.
А ко је то што се
  С њима утркује?

То је верни Кастор,
  Он их свуда прати. —
Е, сад сам вам рекô
  Што сте хтели знати.

Срећне другарице

Ох да дивних другарица,
  Ох веселих дана!
Срца су им премалећем
  Рајски раздрагана.

Топла љубав везује их,
  Слога часе слади,
Пак се песма тако ори
  Из прсију млади'.

Онај венац — а да Бог дâ
  Никад не увео! —
Да га нисте саме сплеле,
  Ја бих вам га сплео.

Учини добро, не кај се

Једна птица на гранчици
  Слободу ужива,
Пева, пева, песма јој се
  Весело разлива.

Друга птица у кавезу
  Наше мале Стане;
Она ћути, оплакује
  Своје тужне дане.

Стана гледа птицу горе
  Срца веселога,
Па погледа у кавезу
  Сужњег роба свога.

Ражали се, досети се
  Па кавез отвара,
И слободу робу даде, —
  Ао дивна дара!

Ено, сада, оне птице
  Горе међу грањем
Па веселе девојчицу
  Веселим певањем.

Прва срећа

Тек се мало прокљувило
  Из јајета,
Тек је малко угледало
  Бела света,

Па већ ево дочека га
  Срећа прва,
Ево већ је опазило
  Малог црва.

На њега ће, већ се спрема,
  Скочит смело,
Да окуша, да с' увери
  Је л' за јело.

Ето вам ваше Стане

О да види добра нана,
Где је сада њена Стана,
Рашчупана, босонога,
Где је села
Да изручи водурину
Из ципела.
О, да види добра нана
Где је сада њена Стана!

Изручила воду
Па ципелу цеди; —
И ти, Стано, мислиш
Нико те не гледи?
У густом шипрагу
Сакривена јеси,
Ал' се вараш ако мислиш:
Нико не зна где си.

Јер гле оне краве,
Ено тамо горе,
Одавно те мотри,
Познаје те, море!
Та сад крава мисли:
Ао, куку, леле,
Та је Стана луђа
Него моје теле.

Замршен посао

Је ли он крив или није, —
  А ко би га знао
Ал' замршај ту је,
  У бригу се дао.

Кад се какав посô
  Овако замете,
Овако замрси,
  Овако заплете.

То је мука жива,
  Белај наопаки, —
Па још ако нисмо
  У стрпењу јаки.

Наша добра сивуља

Добра наша Сивуља
  — Бог јој дао века,
Кô што она нама даје
  Целој кући млека.

А што с' тиче мирноће,
  Ту јој нема пара,
Неће ни да с' осврне
  Кад је музе Дара.

Ах' не пасе Сивуља
  Само пољску траву,
Увече је частимо
  Као гошћу праву.

Има сена мирисна
  И сланих мекиња, —
А синоћ је добила
  И коре од диња.

Пиљарица Фемка

Шаљива је наша Фемка,
  А шала јој свима прија; —
Што се већма тако шали,
  Тим постаје све милија.

У воћњаку њена оца
  Има воћа свакојака,
И трешања, и вишања,
  И јабука и крушака.

Данас смисли нову шалу
  (А то зна и њена мама),
Напунила пуну корпу
  Са вишњама и трешњама.

Пред кућу је своју стала,
  Насмејана ведра лица,
У руци јој теразије, —
  Она је сад пиљарица.

Неки с' томе и насмеју,
  А неко се баш и чуди;
Откуд које дете прође,
  Трешњама га својим нуди.

Које неће да застане,
  Фемка мало и попрети,
Свако мора најпре јести
  П'онда може и понети.

Кад питају: шта то кошта?
  То је Фемки радост права, —
Смејући се одговара:
  »То је, — то је, — забадава.«

И досада ја сам знао
  Многу лепу шалу њену,
Али ову нову морам
  Баш похвалит у Невену.

Мати

Лабудићи мали
  Још не могу знати
Колико им вреди
  Њина добра мати.

Она бригу брине,
  Бди о њима свима.
Крај себе их води,
  На леђа их прима.

Ноћу их покрива
Перјем својих крила,
Да јој не озебе
Породица мила.

Кад их когод дирне,
Не зна шта је шала,
Та за њих би мати
Главу своју дала.

Материна љубав
Није празна бајка, —
Ви бар, децо, премишљајте
Шта вам вреди мајка.

Шта ради

А шта ради мали Влада?
— Ето, ништ' не ради,
Чека само да му се
Доручак охлади.

Јуче није чекао
Па ј' пресело Влади,
Опеко је уснице, —
Жежен кашу хлади.

Вредна Фема

Шта то ради ово дете?
— Нешто плете.

На слици се не разнаје
Управ шта је.

Не морамо ни ми знати, —
Знаће мати,

Јер матери нешто спрема
Мала Фема.

Нама ј' доста знати само,
Што и знамо:

Да је Фема што то плете
Вредно дете.

Већ видите шта је

Гле наш Коста, гле наш Коста
Испод моста!
Гле наш Коча, гле наш Коча
Мокар као моча!

Трчи сада кући,
Немој сузе лити, —
Јербо ћеш од суза
Још мокрији бити.

Птице занатлије

Ласте су зидари, —
Ове драге птице,
Зидају си гнездо
Испод настрешнице.

Детлић вам је дунђер,
Шупље дрво воли;
Теше, креше, куца,
Пак си гнездо створи.

А зимовка уме
Красно гнездо плести
Кâ неку колевку,
Да ту птичад смести.

А шта ли је зеба?
Ткач од старине,
Па на крушки отка гнездо
Све од маховине.

Стагли лепо свâља
Гранчице у вуну,
Па ето му гнезда
За годину пуну.

Кукавица само
Гледа туђу муку
Да је после отме
Куку, куку, куку!

Први пут на леду

Извели су малу Смиљу
Да јој лед покажу,
Сад и она нешто уме, —
Кад браћа помажу.

Види да је нешто ново,
Ал' још не зна Смиља
Да ли лети по ваздуху
Или се тоциља.

Пецан

Крсно му је име Петар,
Пецаном га зову деца:
А то му је отуд дошло,
Јераваздан рибу пеца.

Бивало је негда кад је
Много рибе напецао,
Али свему има краја,
Тај је пазар сад престао.

Сад већ ретко који шаран
Примакне се залогају,
И наш Пецан залуд седи,
Јер га рибе већ познају.

Неваљалац

Ала многи лудо
  Своје здравље руши!
И овај се скрио
  У шуми да пуши.

Мисли да је скривен,
  А ми га видимо;
Ми га сви видимо,
  И сви се гадимо.

Божић, Божић бата

Данас целим светом
Херувими лете:
Данас ће се родит
Христос, мало дете;
Данас нема туге,
Данас боли ћуте,
Све су данас мисли наше
Небу подигнуте.
Данашња је ноћца
Од сувога злата, —
Божић, Божић бата!

Данаске се бришу
Нехотични греси,
Данаске се душа
Рајским миром реси,

Данас мелем свети
Сваки недуг цели,
Данаске се опроштење
И прима и дели.
Данаске је свету
Нова светлост дата, —
Божић, Божић бата!

Топла нам је соба,
Топле су нам груди;
Свуд су наша браћа
Где су добри људи.
Воштаница гори,
Слама је посута,
А »Рождество« певаћемо
По стотину пута.
Ево већ и вертеп,
Отварајте врата!
Божић, Божић бата!

Звезда јато

Куд гледаш, чедо,
Куд гледаш, злато?
У ведро небо,
У звезда јато.

Очице дижеш
У плаво море,
Ручице шириш
Онамо горе.

Над тобом стоје
Висине свете, —
Жељице твоје
Онамо лете.

Ох тако, тако,
Учи се само
У свако доба
Гледати тамо!

И кад се олуј
Завитла љути,
И кад ти облак
Небо замути.

Знај да је небо
— То плаво море —
Знај да су звезде
И онда горе.

Знај да је облак
Рока кратког,
А више звезда
Да има Бога.

Управљај очи
Ка оној стази,
Јер по тој стази
Утеха слази!

Ох тако, тако,
Учи се само
Оком и душом
Гледати тамо!

Јер мајке нећеш
Имат довека,
А небо увек
Даће ти лека.

Молитве наше мале Данице

I

Добро јутро, добри Боже!
Ја сам мала,
Ја ти не знам ништа рећи,
Само: хвала!

Хвала, што је зора тако
Лепа, мила!
Хвала, што ме мајка моја
Пољубила!

Хвала, што је отац добар
  За нас ради!
Хвала, што нам кора хлеба
  Тако слади!

Хвала, што се играт могу
  С братом малим!
Хвала, што ти могу на свем
  Да захвалим!

II

Кад ја спавам, око мене
Анђелчићи мали лете,
Ој анђели, браћо моја,
Зар ме дању не волете?

Ој анђели златокрили,
Које сневам сваке ноћи,
Научите мене, малу,
Којим путем ваља поћи.

Којом стазом ваља ићи,
Кад изиђем из кућера,
Да ми нога не поклизне,
Да не сретнем каква звера;

Да не згазим ситна мрава,
Да не паднем у проломе;
Да Српкиња будем права.
Да не згрешим Богу своме.

Да се птице опет врате,
Да процвета опет цвеће;
Да изучим књигу малу,
Да дорастем и до веће,

Да из ока моје мајке
Никад сузе не полете;
Да јој увек чујем речи:
»Мило моје, добро дете!«

III

Мили Бого, идем спати,
Па ако сам добра била,
Дај ми опет лепа санка
Кô што сам га ноћас снила.

Поведи ме оној башти,
Пошљи оне исте птице,
Исту децу златокрилу
Да ми буду другарице.

Да беремо исто цвеће
Што смо ноћас у сну брале;
Да певамо исте песме
Што смо ноћас певат знале.

Ал' ако сам штогод крива,
Нек од мене птице беже,
Сваки цветак нек ме боцне,
Сваки листак нек ожеже.

Нека на ме и не гледе
Она деца с крили вити,
— Тад ћу знати да сам грешна
Па ћу сутра боља бити.

IV

Ти не волиш много речи,
  Мили Боже;
Теби с' само добрим дел'ма
  Годит може!

Тако вели моја мајка,
  А и баба;
Ал' за дела ја сам јоште
  Мала, слаба.

Па зато ми не дај, Боже,
  Сада мрети,
Док још не знам делима ти
  Уговети.

Јер кад би ме ти дозвао
  Сад преда се,
Ја бих тамо — чини ми се —
  Стидела се.

V

Болесна је моја сеша,
Све је боли.
Не зна за се, не мож' да се
Богу моли.

Ох, хвала ти, Боже, на твом
Смиловању,
Што се могу ја, малена,
Молит за њу!

Јер за кога молитвица
К небу кличе,
Оздравиће, оздравиће,
Оздравиће!

VI

Српско име си ми дао,
Српске речи прво зачу',
Српског оца, српску мајку,
Па и сеје, па и браћу.

Дао си ми српске груди,
У венац ме српски сплео; —
Ја разумем, Боже драги,
Ја разумем шта си хтео!

Па зато те Дана моли
Да ојачаш душу њену,
Да корисна може бити
Српском роду и племену.

VII

Набрала сам киту цвећа,
Руже, љиља, каравиља;
Усред среде уздигла сам
Зелен стручак од босиља

Док сам цвеће ово брала,
Кô у цркви да сам била,
На Бога сам помишљала,
Богу сам се помолила:

Да ми анђô један дође
Кад довече легнем спати,
Да га питам би ли смела
Ово цвеће Боги дати.

Цвеће

Погледај само цвеће,
Кад мило сунце сија,
Како листанца шири,
Како му сунце прија.

Пред Богом своју душу
Отварај и ти тако, —
То ће ти пријат дивно,
То ће те крепит јако.

Божић

Божић, Божић, мили дане!
— Међ' нама се рађа Бог,
Све су душе обасјане
Чистим сјајем зрака тог.

Сва су срца пуна сјаја
Спремајућ' се за тај дан, —
Као да је блесак раја
Полажајник у наш стан.

Звона звоне, тамјан мири
Као вечног нада цвет;
А света се црква шири
Да обгрли цео свет.

Небеса се отворише
Патницима на утех, —
А вера нам сузе брише, —
А љубав нам прашта грех.

По поду је златна слама,
— Хај, по њојзи деце сплет, —
Благо нама, благо вама
Кад дорасте млађи свет.

Благо свима тамо, амо,
У ширину, у округ!
Благо нама — ако знамо
Чим се плаћа ови округ!

Спас се рађа: сваку муку
Да отрпе за род свој, —
Ох, хвала ти на науку,
Христе, Боже, спасе мој!

Поћићемо путем истим,
— Ал' ти да нам снаге даш —
Сподоби нас срцем чистим
Тебе славит — спасе наш!

Добар међу злима

Ко је онај што га вуку,
Подлом злобом на њ кидишу?
Ох, не питај... зар не видиш
На лицу му светлост вишу!

Зар не видиш ту мирноћу
Којом срета судбу преку?
Зар не видиш душу чисту,
Божја сина у човеку?

Он свлађује своје боле,
Сакрива их у прсима;
Диже горе очи своје —
Тешко ј' добром међу злима.

Не мож' руља да га схвати
Од грдобе и пакости;
Њене очи, вичне мраку,
Још зазиру од светлости.

На њег' пада свака руга
И потвора кивна врага —
Све то види, све то чује,
Све то прима душа блага.

Клете руке на њ се дижу,
Ено камен на њег' лети —
Дуго ће га тако мучит,
П' онда ће га разапети.

Тешко ј' добром међу злима!
Ал' он има поуздања.
Опачило и грдоба
За њега се не приања.

Тешко ј' добром међу злима!
Осећа се у самоћи —
Ал' да нема јарка сунца
Довека би било ноћи.

Он ће ићи своје путе
Да посеје семе здраво;
Он ће трпет муке љуте,
Ал' ће рећи што је право.

Он ће примат трнов венац
Зарад мисли своје свете,
Он ће испит горку чашу —
Да се греси Бога сете.

Видећеш га на Голготи
Како мирно, свесно пати,
И са крста, у мукама
Нов ће живот обећати.

———

Међу злима добар страда,
Врлина се доцне штује;
Ти га видиш како пада, —
Ал' он ипак побеђује.

Свети Сава

Престо га је чекô — он га није хтео;
Он је нешто више духом заволео,
Одазвô се даљнем лелеку и вриску
Па је загрлио будућност србинску.

Он се скромно сиђе с краљевских висина,
— Цвет жртвова плоду;
Он неће да влада, он хоће да служи
Богу и свом роду.

»Веру ћу да крепим, православље ширим
Кроз ту маглу сиву;
Темељ ћу да градим, цркву ћу да зидам,
Али цркву живу.«
И та нам је вера спасавала оце
Од многе пропасти;
Та ће иста вера — о хвала ти, Саво! —
И унуке спасти.

Ал' та вера не сме да буде без вида,
Зато Свети Сава још и школе зида,
»Има л' ока слепа, школа га отвара!
Шаљ'те децу нека од њих људе ствара!

Оно што нас јача на путу поштења,
Оно што нас води ка брегу спасења,
Оно што нам муку ублажава љуту,
Што нам не да клизнут на стрмену путу;
Оног светлог духа светле благовести,
Што нас држе крепко на висини свести;
Оно што нас учи да трпет умемо,
Оно што нас диже да напредујемо,
Што нам даје души, уму, срцу здравље:
То је српска школа, то је православље!«

То је Сава знао и пример нам дао;
Срећу нам је хтео, њојзи нас повео.
Одазвô се даљном лелеку и вриску
Па је загрлио будућност србинску.

Круну није хтео, није хтео славу,
Али круна сама дође му на главу.
Он се хтео сићи свом народу ближе,
Он се хтео спустит — а тиме се диже.
Дух нас његов купи сред Божијег храма,
Дух је његов звезда над нашим школама.

Савино су тело Турци сагорели
И његов су пепô на ветар изнели, —
И где год је трунка пепела му пала,
Ту је нова љубав к роду засијала.

Данас цело Српство његов спомен слави:
»Ускликнимо с љубављу
светитељу Сави!«

Ох, не остави ме!

И кад сунце топло греје,
И кад стегне студен зиме,
Душа моја Богу кличе:
О х, н е о с т а в и м е !

Кад уморан легнем спати,
Ја поменем Божје име,
А душа ми њему кличе:
О х, н е о с т а в и м е !

Кад ујутру данак сване,
Не знам шта ми иде с њиме,
Пак се прво Бога сетим:
О х, н е о с т а в и м е !

А кад куцну крајњи часи
Да из тела душу приме,
Дај ми снаге да вапијем:
О х, н е о с т а в и м е !

Христос на мору

Возили се — тако књига пише —
Апостоли с учитељем Христом;
Возили се по морској пучини;
Море мирно, и глатко му лице, —
Над њим лете птице предветрице.

Али нуто, небо се замути,
Све се црњи подижу облаци;
Ветар духну као хала љута,
Стаде шибат море и таласе.
Таласи се дижу, утолежу,
Те бродаре пеном запљускују,
Све то јаче, све страшније дува:
Пропаст зија, црна провалија.

Апостол'ма пребледело лице,
Задрхта им срце у грудима;
Тад ће један Христу да прозбори:
»Ми веслати више не можемо,
Зар ћеш пустит ту да изгинемо!
Свака сила у твојој је власти;
Тврда ј' вера, — ти нас хоћеш спасти.«

Тада Христос уста сред кораба,
Благим оком гледа десно, лево,
Обе руке над њиме рашири, —
Ветра неста, и море се смири.

* * *

И отада више пута бива
Иста слика на мору живота.
Измами нас тишина, ведрина,
Завара нас далеко од брега,
И ту с' дигне као хала љута
Бура наших, бура туђих страсти,
Бездан зине да нас упропасти.

Па кô онда, тако и сад бива:
Кад већ снага малакше нам жива,
Одбије се ветрина од лађе, —
Тврда вера спаситеља нађе.

Христос се роди

Христос се роди, дечице моја,
Христос се роди, будући свете,
Роди с' у доба гоњења сами';
А где се роди? — на простој слами,
И Христос прво био је дете.

Сваког года, а усред зиме,
Засија звезда врх нашег стана,
Над сваким селом, над сваким градом,
И срећни с хвалом, патници с надом
Негују спомен овога дана.

Народи с' разни сећају Спаса,
Језиком својим хвале му поје;
Разне су песме, разне су славе, —
А ми у духу светога Саве
Кличемо данас: »Рождество твоје!«

Христос се роди, дечице моја,
А Христос прво био је дете,
А дете ово чекаху муке,
Чекаху патње од сваке руке —
Тако се само стиже до мете.

Дивно је вече бадњега сјаја
  Које нам данас срце отвара,
Од свакoг двора, зграде огромне,
Од сваке ниске колебе скромне —
  Све саме храме Божије ствара.

А знате л' само шта јоште бива
  Топлотом ових часова лепи'?
У доброј деци савест се буди,
Христов им пример провеје груди
  — У доброј деци снага се крепи.

Сете се стазе Божија сина,
  И завере се ходити њоме,
Не бојати се никојих мука,
Већ бити чувар и десна рука
  Ох, роду своме многопатноме.

И благо роду где тако бива:
  Он неће бити кô сува грана;
Већ је у цвету његова снага. —
— Христос се роди, дечице драга,
  Соколи сиви будућих дана!

Пролеће и Ускрс

Шта то блиста, шта то сија?
  Пролеће је слатко, мило;
Светлим зраком топла сунца
  Небо, земљу загрлило.
      Христос васкрс!

А ти зраци пружају се
Као стаза златоткана;
Ко ће горе, ко ће доле, —
Ето пута обасјана.
Христос васкрс!

Наше песме и усклици
Са пролетним жаром новим
У висину с' горе дижу,
Дижу с' небу путем овим.
Христос васкрс!

А с висине ко то слази
Путем зрака доле к нама?
Анђелчићи, крилатићи,
Са љиљаном у рукама.
Христос васкрс!

Где се сретну, ту се грле
Славопоји нашег миља
С анђелима, децом раја,
Једно друго благосиља.
Христос васкрс!

»Христос васкрс«! птице поје,
»Христос васкрс«! цвеће мири,
Лепршањем златних крила
Исто кличу и лептири:
Христос васкрс!

»Христос васкрс!« шумом шушти,
»Христос васкрс!« реком хуји,
»Христос васкрс!« звона звоне, —
И на гробљу ветрић бруји:
»Христос васкрс!«

Јелка

Долази нам Божић. Он не воли мрака
И зато нас пита: камо вам бадњака?
А ми руке тремо,
Рекли би и не би...
Зашт' да не рекнемо?
Пећи су нам мале, а гдегде и фине,
Не мож' у њих бадњак, онај од старине;
А собе су наше сад већ патосане,
Хвала милом Богу и напредном труду,
А где јоште нису, ту треба да буду.
Ми бадњак волемо —
Али не можемо...

Тако, то је било искрено речено!
Што не може бити, нико не захтева.
Та Божић не тражи да пећи рушимо,
Та Божић не тражи да патос кидамо:
Божић само воли светлости и зрака,
Пал'мо дакле друго нешто
Уместо бадњака.

Божићни је данак круна свију дана,
Барем у хришћана;
А у тојзи круни алем што се сија
Радост је дечија.
Ко у тој радости не зна да ужива,
Срце га издало.
С њиме немам збора, немам разговора —
Таквића је мало.

Одрежимо грану зимзелене јеле
(Јела гране пушта, нуди нам се сама),
Накитимо грану танким свећицама,
Запалимо свеће нашим дечицама.
С гране нека виси шикосана шара,
А између шара и помало дара;
Сад пустимо мајку нек врата отвара,
Дочекајмо децу с певањем тропара.
Па се загледајмо у очице њине...
Засузићеш, брате, сузом од милине.
Покушај једаред то у своме веку,
У светињи бадњој запалити јелку:
Тај обичај лепи, кô сан неке виле,
У твоме ће дому опружити жиле,
Примиће се таки без икаке силе,
На највећу радост деце твоје миле.

Та јелка се шири у хришћанском свету:
Њу анђели круже у веселом лету;
Цело се хришћанство здружује под њоме —

Примимо је и ми у србињске доме.
Примимо је и ми, та пуна је зрака,
Нека нам се Божић не снужди са мрака,
Та у нас и тако већ нема бадњака.

Христос на маслиновом брду

Боже, оче, у висинам' рајским,
Који сваком намењујеш путе,
Молим ти се срцем човечанским,
Преда мном су муке здраво љуте.

Чаша смрти ево ми се точи, —
Молим ти се из срца дубине,
Молим ти се ноћи у самоћи
Да ме ова горка чаша мине.

Милост твоја никад се не глуши
Уздасима срца праведнога;
Али моја воља нек се скруши,
Нека буде воља оца мога!

Нек се смртни у мене угледе,
Радо гледећ' трње и камење,
Нек ни свога живота не штеде
Кад се иште роду на спасење.

Христос и деца

Кад је Христос доле ходô
  Оставивши рајску славу,
Зборио је старим, младим
  Прави наук, веру праву.

Слушали га седи старци
  Чистим духом умивени,
Али Христос једном рече:
  Припуштајте децу к мени!

Благо вама, малишани,
  Духом чисти кâ голуби,
Благо вама, децо драга,
  Кад вас Христос тако љуби!

И данаске његов наук
  Над душама вашим бдије, —
Кад га деца у се приме,
  То је Христу најмилије.

Штујте цркву, веру своју,
  Тај аманет праотаца;
Клоните се зла и греха
  Који душу у кал баца.

Трудите се, учите се,
  Знање диже, знање крепи,
За неверу, за незнање
  Свака с' рђа радо лепи.

Помажите сиротане,
Умирите сузе њине, —
Така дела благосиља
Наш Спаситељ са висине.

Српско име, српски језик
И то вам је с неба дано,
А што вам је богодано,
Нек не буде окаљано.

За истину и за правду
Трпио је Христос муку;
Сећајте се крсних мука,
Нек вам буду за науку.

Лако ј' наћи пут поштења,
А куд води сјај је диван;
На њем' каткад има трња,
Али Бог ће помоћи вам.

СКРАЋЕНИЦЕ

Деч. радв. = Чика Стева, Дечије радовање, Нови Сад 1878

Деч. радс. II = Дечје радости, Нови Сад 1924

Жен. Св. = Женски Свет, орган Добротворне задруге Српкиња Новосаткиња. Нови Сад

Međн. = Međневенче I—III, Загреб 1899—1901

Мис. = Мисао књижевно-политички часопис. Београд

Нев. = Невен, Чика Јовин лист

Предн. = Предневенче, Загреб 1898

Рад = Рад, српски народни календар. Рума

Спев. = Спевана

Срп. пч. = Српски пчелар, илустровани лист за српске пчеларе. Сремски Карловци

САДРЖАЈ

стр.

САДРЖАЈ

(по азбучном реду)

стр.

НАПОМЕНА

1) Песма **Стара истина** (стр. 87) омашком је ушла у ову књигу, јер није оригинална.

2) Уместо наслова (црвеним словима) **Песме** у V књизи треба да стоји **О деци и за децу** као и у овој књизи и као што је приређивач и означио. Али су у штампарији случајно задржали стари наслов из ранијих књига.